

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARI 8. SINIFLARDA
TOKAT YAZMA MOTİFLERİNİN ÖZGÜN BASKI ÇALIŞMALARINDA
UYGULAMA ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Necati Seydi FERAHOĞLU**

ANKARA – 2007

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARI 8. SINIFLARDA
TOKAT YAZMA MOTİFLERİNİN ÖZGÜN BASKI ÇALIŞMALARINDA
UYGULAMA ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Necati Seydi FERAHOĞLU

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Adnan TEPECİK

ANKARA - 2007

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI ÖRNEĞİ

Necati Seydi FERAHOĞLU ‘nın “İlköğretim Okulları 8. Sınıflarda Tokat Yazma Motiflerinin Özgün Baskı Çalışmalarında Uygulama Etkililiği Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tezi __ / __ / 200__ tarihinde, jürimiz tarafından Resim-iş Eğitimi Anabilim Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Tez Danışmanı)	: _____	_____
Üye	: _____	_____
Üye	: _____	_____
Üye	: _____	_____
Üye	: _____	_____

ÖNSÖZ

Sanat insanlık tarihi ile var olmuş içerisinde insana özgü bir üretim ve düşünce birikimi olan estetik bir anlatım biçimidir. Sanat yolu ile eğitim bireylerin ve toplumların güzellikleri fark etmelerini ve estetik açıdan belirli bir birikime yükselmelerini hedefler. Sanatın özünde insanların kötülüklerden arınması, iyiye, doğruya, güzele yönelmesi beden ve ruhun arınması, iç huzurun toplum ve bireye kazandırılması arzusu yatar.

Eğitim bilimsel bir alan olmakla beraber kültürelde bir etkinliktir. Bu etkinlikler içerisinde toplumların kimliklerinin oluşmasında etken rol oynayan halk sanatları da vardır.

Binlerce yıllık bir süreçte halkın gündelik hayatındaki bir takım duygularının yansımaları olarak gelişen halk sanatları günümüzde teknolojik gelişmeler karşısında yenik düşmeye başlamış, sanayileşmenin hızla artması sonucunda da halk sanatlarının üretildiği atölyeler her geçen gün yok olmaya yüz tutmuştur. Bugün unutulup gitmiş bir çok halk sanatımız vardır. Tokat yazmacılık sanatı da son yıllarda sanayileşme ile her geçen gün unutilan halk sanatlarımızdandır. Ne var ki son yıllarda bazı araştırmacılarımız bu halk sanatımıza ilgi göstermiş ve az sayıda da olsa bu sanat dalı hakkında yazılı eserler meydana getirmişlerdir.

Ülkemizde artık çocuğun sanat eğitimi, sanatsal gelişimine uyan, bu iş için düzenlenmiş özel sanat eğitim alanlarında (Görsel sanatlar eğitim atölyelerinde) gerçekleştirilmelidir. Bu sayede görsel okur yazar sanatsal faaliyetlerden zevk alan çevresindeki sanatsal faaliyetleri inceleyen ve bu faaliyetleri eleştirel bir tavırla değerlendire bilen bireyler yetiştirilebilir.

Bu araştırma ile İlköğretim okullarında görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programı içerisinde baskı teknikleri konusu işlenir iken kaybolmaya yüz tutmuş halk sanatlarımızdan Tokat yazmacılık sanatına ait yazma baskı motiflerinin baskı teknikleri konusu içerisinde uygulanabilirliği incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, yöntemin öğrencinin başarısına, derse yönelik tutumuna, ve öğrenilenlerin kalıcılığına etkisi bağlamında yorumlanmış, ulaşılan sonuçlara dayalı olarak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmam boyunca bilgi ve deneyimleriyle maddi ve manevi desteğini esirgemeyen tez danışmanım sayın Prof. Dr. Adnan TEPECİK'e, araştırmam boyunca çalışmamdaki tüm istatistiksel işlemlerde yardımcı olan Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü ğretim yesi sayın Yrd. Doç. Dr. Hikmet YAZICI' ya ayrıca Araştırmam boyunca bana desteklerini hiç esirgemeyen aileme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARI 8. SINIFLARDA TOKAT YAZMA MOTİFLERİNİN ÖZGÜN BASKI ÇALIŞMALARINDA UYGULAMA ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

FERAHOĞLU, Necati Seydi
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Ocak - 2007

Bu araştırma ile “Tokat yazma motiflerinin uygulatılmasının ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan Özgün baskı çalışmalarında, öğrenci başarısı üzerine etkileri araştırılmıştır.

Bu araştırmanın örneklemini Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı Trabzon-Maçka-CE-Zİ-NE Kardeşler İlköğretim Okulu 8/A ve 8/B sınıflarında 2005/2006 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur.

Öğrencilerle yapılan araştırma boyunca deney ve kontrol grubu seçilmiş deney grubuna araştırmanın konusu olan “Tokat yazma motiflerinin” uygulatılmasının ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı çalışmalarında, öğrenci başarısı üzerine etkileri araştırılırken, kontrol grubuna okulun kadrolu öğretmenlerinin müfredatlarına göre, Resim-iş (Görsel Sanatlar)dersi içerisinde, baskı teknikleri konusunda yapılması planlanan çalışmalar aynen uygulanmıştır.

Çalışma boyunca deney grubundaki öğrencilerle çalışmayı daha da başarılı kılmak amacı ile çok alanlı sanat eğitim yönteminden faydalanılmış olup, çalışmanın başında ve sonunda deney ve kontrol grubundaki öğrenciler Öntest-Sontest, Öğrenci Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca çalışma sonunda öğrencilerin görüşlerini tespit etmek için öğrencilere araştırma sonunda öğrenci görüşme formu uygulanmıştır. Böylece öğrencilerin araştırma sonucundaki fikirleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde Excel ve SPSS (Statistical Package For Sociual Science) araştırmadan elde edilen nicel veriler tanımlayıcı ve çıkarımlı

istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Çıkarımlı istatistik teknikleri olarak bağımsız “ *t*” testi ve Kovaryans (ANCOVA) analizi kullanılmıştır. Bağımsız “ *t*” testi ile kız ve erkek öğrencilerin başarı ve tutumları arasındaki farklılıklar, ANCOVA ile deneysel çalışmanın etkililiği test edilmiştir. Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Yapılan araştırma sonunda öğrencilerin bilgilenme düzeylerinde artış olduğu tespit edilirken, derse karşı tutumlarında kayda değer bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Araştırmanın sonucunda elde edilen verilerde görsel sanatlar derslerinin 8. sınıflarda daha çok yaklaşan OKS sınavlarından ötürü çok zayıf geçtiği öğrencilerin sınav odaklı çalıştıkları için ifade ve beceri gerektiren derslerle, yabancı dil derslerine de gereken önemi ve zamanı ayırmadıkları, velilerin ve okul idarelerinin de aynı tutumda oldukları gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, okullarımızda görsel sanatlar derslerinin daha etkili, öğrencilerimizin sanat eğitimlerinin gerekliliği anlamaları ve yörelerimize göre farklılık gösteren kaybolmaya yüz tutmuş sanatlarımızın yaşatılması için Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığımız ile bu bakanlıklarımıza bağlı kurumlarımızın, koordineli bir biçimde çalışarak, sanat eğitimine gereken önemin verilmesi için gerekli çalışmaları yapmaları gerekmektedir.

ABSTRACT

A STUDY ON THE EFFECTS OF PRACTISING TOKAT KERCHIEF PATTERNS IN THE ORIGINAL PRINTING ACTIVITIES IN THE 8TH GRADES OF PRIMARY SCHOOLS

FERAHOĞLU, Necati Seydi
MAJOR BRANCH OF FINE ARTS
TUTOR: Professor Doctor Adnan TEPECİK
October- 2007

This study is concerned with the success of the students influenced by practising ‘Tokat Kerchief Patterns’ in the original printing activities in the 8th grades of Primary schools.

This study is based on the studens of 8/A and 8/B of Trabzon-Mačka Ce-zi-ne Kardeşler Primary School of Ministry of Education in 2005-2006 education year.

For this study, the students were classified as test and control groups. The test group was subjected to ‘Tokat Kerchief Patterns’ while the students of control group were practised the subjects of printing techniques in the art (fine arts) lesson according to the curriculums of the staff.

The method of multifield art education was used throughout the study in order to obtain a more productive result. Furthermore, the students of the control and test groups were imposed a pre-test, a final test and a student manner scale both at the beginning and end of the study. The students were asked questions at the end of the study to learn their ideas about the experiment by means of negotiation forms.

Excel and SPSS (Statistical Package for Social Science) were used in order to analyse the study data. And, as for the quantitative data, it was analysed using describing and inferred statistical methods. The analysis of ‘t’ test and Kovaryans (ANCOVA) was utilized for the inferred statistical techniques. The differences between the attitudes and success of the girl and boy students were determined with ‘t’ test and the effectiveness of the experimental study was tested by ANCOVA. The data of negotiation forms is subjected to a content analysis.

According to the result of the study, it was observed that knowledge of the students developed but not a noticeable improvement was seen in their interest towards the lesson.

In addition to these, it was noticed that the visual arts lessons in the 8th grades are not paid the necessary attention because of OKS (Secondary Education Institutions Exams) and the students do not take the foreign language and the other lessons requiring talent seriously because they spend most of their time to prepare for the mentioned exam and their parents and the school administration think in the same way the students do.

As a result, the necessary precautions should be taken and a coordination should be established between the Ministry of Education and Ministry of Culture and their related institutions in order to make the art lessons more productive and give opportunity to the students to take a more fruitful art education in the schools . By only means of this, virtually extinct arts peculiar to our various regions could also be kept alive.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI ÖRNEĞİ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ	1
1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.3. Alt Problemler.....	4
1.4. Araştırmanın Amacı	5
1.5. Araştırmanın Önemi.....	5
1.6. Sayıtlılar.....	6
1.7. Sınırlılıklar	6
1.8. Tanımlar.....	6
BÖLÜM II.....	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Kavram ve Kapsam Olarak Sanat Eğitimi.....	8
2.2. Görsel Sanat Eğitiminin Tarihçesi	10
2. 3. Sanat Eğitiminin Temelleri.....	14
2. 4. Türkiye de Sanat Eğitiminin Tarihçesi.....	16
2.5. Çok Alanlı Sanat Eğitimi.....	19
2.5.1. Sanat Eleştirisi.....	21
2.5.1.1. Tarihsel Eleştiri.....	23
2.5.1.2. Sosyolojik Eleştiri.....	23
2.5.1.3. Marksist Eleştiri:.....	24
2.5.1.4. Betimleme	25

2.5.1.5. Çözümleme.....	25
2.5.1.6. Yorumlama.....	26
2.5.1.7. Yargılama.....	26
2.6. Sanat Tarihi.....	27
2.7. Estetik.....	29
2.8. Uygulama.....	32
BÖLÜM III	34
3. BASKI KAVRAMINA GİRİŞ.....	34
3. 1. Baskının Tanımı.....	34
3. 2. Baskı Sanatının Tarihsel Gelişimi.....	34
3.3. Yüksek Baskı Teknikleri	36
3. 3. 1. Ağaç Baskı	36
3. 3. 2. Linol Baskı	38
BÖLÜM IV	39
4. YAZMANIN TANIMI.....	39
4.1. Yazma.....	39
4.2. Yazmacılığın Anadolu'daki Gelişimi.....	39
4.3. Yazma Yapma Teknikleri.....	41
4.4. Kalıp Oymada Kullanılan Ağaçların Özelliği	42
4.5. Yazma Motiflerinin Kalıba Aktarımı	42
4.6. Kalıp Oymada Kullanılan Araçlar	43
4.7. Tokat Yazmalarında Kullanılan Motiflerin Özellikleri.....	43
4.8. Yüzeyin Tamamen Motif Tekrarlarıyla Dolururulması İle Oluşan Kompozisyonlar	44
4.9. Kare Planda Gelişen Kompozisyonlar	45
4.10. Kenar Bordürlü İçi Boş Yazmalar.....	46
4.11. Dikdörtgen Olarak Tasarlanmış Yazmalar.	46
4.12. Tokat Yazmalarında Kullanılan Renklerin Özellikleri	47
4.13. Tokat Yazmalarında Kullanılan Boyalar	48
4.13.1 . Bitkisel Boyalar	48
4.13.2. Hayvansal Boyalar.....	52
4.13.3. Kimyasal Boyalar	52

4.13.4. Akremin Boya	53
BÖLÜM V	54
5. YÖNTEM	54
5.1. Araştırma Deseni.....	54
5.3. Evren ve Örneklem.....	56
5.4. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi.....	57
5.5. Başarı testinin Geliştirilmesi.....	57
5.6. Öğrenci Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi	59
5.7. Öğrenci Görüşme Formunun Geliştirilmesi	59
5.8. İşlem	60
5.9. Veri Analizleri	61
5.10. İçerik Analizi	67
BÖLÜM VI	71
6. ÖNERİLER.....	71
6.1. I. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	71
6.2. I. Alt Probleme İlişkin Öneriler	72
6.3. II. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	73
6.4. II. Alt Probleme İlişkin Öneriler	74
6.5. III. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	76
6.6. III. Alt Probleme İlişkin Öneriler	77
6.7. IV. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	77
6.8. IV. Alt Probleme İlişkin Öneriler.....	78
6.9. Genel Öneriler.....	78
7. KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	83

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1:	Sanat Eseri Eleştiri Tablosu	23
Tablo 2:	Deneklerin Şube ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı	57
Tablo 3:	Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler	61
Tablo 4:	Deney Grubunda Ön Test Başarı Durumu Cinsiyet Farklılıkları	61
Tablo 5:	Cinsiyete Göre Deney ve Kontrol Grubunda Gözlenen farklılıklar	62
Tablo 6:	Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumlu Tutumlarla İlgili Ön Test Puan Farklılıkları	62
Tablo 7:	Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumlu Tutum Ön Test Farklılıkları	63
Tablo 8:	Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumsuz Tutum Ön Test Farklılıkları ..	63
Tablo 9:	Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumsuz Tutum Son Test Farklılıkları .	63
Tablo 10:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Başarı Testi Ön Test Sonuçları	64
Tablo 11:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Başarı Testi Son Test Sonuçları	64
Tablo 12:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumlu Tutum Ön Test Sonuçları	64
Tablo 13:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumlu Tutum Son Test Sonuçları	65
Tablo 14:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumsuz Tutum Ön Test Sonuçları	65
Tablo 15:	Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumsuz Tutum Son Test Sonuçları ...	65
Tablo 16:	Son Test Başarı Puanları Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili Kovaryans Analizi	66
Tablo 17:	Son Test Olumlu Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili Kovaryans Analizi	67
Tablo 18:	Son Test Olumsuz Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili Kovaryans Analizi	68

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

1. Problem Durumu

Günümüzde dünyamız hızla değişmekte ve gelişimini hızla sürdürmektedir. Hızlı değişimle hızla küreselleşme yoluna giren dünyamızda ve Avrupa birliğinin kapısında olan Türkiye’de eğitimin önemi çok büyüktür. Gelişen dünya düzeni içerisinde yerimizi alabilmemiz için eğitilmiş bireylere ihtiyacımız vardır. Gelişen ve küreselleşen dünya düzeni içerisinde eğitilmiş bireyler olmanın getirileri çok büyük olacaktır.

Bir toplumun gelişmişliği veya geri kalmışlığı eğitimde aldığı mesafelerle ölçülür.

İnsanlık tarihine bakıldığında zaman insanoğlu yeryüzünde var olduğu günden beri eğitimini hızla sürdürmekte ve her geçen günde geliştirmektedir. İnsanoğlu giyinme, barınma gibi ihtiyaç duyduğu şeyleri karşılamak amacı ile hayatta var olduğu günden beri çalışmalarını sürdürürken, ilk günden bugüne kadar sürekli bir eğitim içerisine girmiş ve bu yolda kendini geliştirmeye devam etmiştir. Eğitim zor, zahmetli, masraflı ve uzun süreli bir çabadır. İnsanlar çok eski çağlardan beri eğitimin önemli bir kavram olduğu bilincine sahiptir.

Akgün’e göre: “Eğitimin bir bilim olarak gelişmesi sosyal ve davranış bilimlerindeki gelişmelerle XX. yy başlarından itibaren hız kazanmıştır. Günümüzde eğitim bilimi alanında çok sayıda araştırma ve kuramsal çalışmalar yapılmaktadır. Anlaşılacağı gibi eğitim programlı bir süreç içerisinde bireye verilmesi gereken eğitimi kurgular.” (Akgün,2003, s.2)

Kemertaş’ a göre ise: Eğitim içerisinde birçok tanımı bulabileceğimiz bir kavramdır. Bu tanımı yapabilmek içinde birçok tanıma ihtiyaç duymamız olasıdır. Eğitim bir insanın bütün özelliklerini geliştirme ve topluma uyma çabasıdır. Öğretim ise, bu çaba içinde özellikle beceri ve bilgileri öğretme anlamındadır. (Kemertaş, 1998, s.8)

Özsoy'a göre ise eğitim:

- 1- Yeni kuşakların, yaşayışlarında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği
- 2- Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesi.
- 3- Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme.
- 4- Her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneyimini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işi.
- 5- Eğitim ruh bilimi, eğitim felsefesi, eğitim tarihi, öğretim programları, özel ve genel öğretim yöntemleri, yönetim, denetim v. b. eğitim ve öğretim alanlarını kapsamak üzere öğretmen, yönetici ve eğitim uzmanı yetiştirmek amacıyla ilgililer için düzenlenen bütün kurslara ve kurslarla ilgili bilimsel çalışmalara verilen ad olarak tanımlanmaktadır. (Özsoy, 2003, s.25)

Eğitimsiz bireylerden oluşan toplumlar yok olup gitmeye mahkumdur. Bu konuda devletlere ve bireylere büyük görevler düşmektedir.

Gelişmiş bir topluma sahip olabilmek, böyle bir toplumun bir ferdi olabilmek için önceden hazırlanmış planlı ve programlı bir eğitim sürecinden geçmek şarttır.

Eğitim sürecinden geçerken kültürel mirasların korunması, kolanması ve ilerleyen kuşaklara aktarılması gerekmektedir.

Bu gün halk sanatlarımızdan olan Tokat yazmaları da bu kültür miraslarımızdan biridir. Bu halk sanatımız her geçen gün yok olmakta ve unutulmaya yüz tutmaktadır. Bu konuya ülkemize gelen yabancı konuklar çok daha duyarlıdır. Bu halk sanatımıza ait bilgi belge ve kalıpları satın alma yolu ile, bölgede yetişen ustalara ülkelerinde oturma ve çalışma izni vererek, halk sanatımızın yok olmasını hızlandırmaktadırlar.

Konu olarak seçilen bu çalışmada halk sanatlarımızın milli eğitim müfredatı içerisinde, derslerimizde eğitim –öğretim faaliyetleri esnasında, öğrencilerimize uygulamalı olarak öğretilmesi ve bu halk sanatının kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamaktır.

Ülkemizdeki halk sanatlarının gelişmişlik düzeyi, ülkemizin gelişmişliğini, kültürel miraslarına gösterdiği özeni de bir göstergesi olarak görülmelidir. Tabi bu arada teknolojik gelişmeler halk sanatlarının da özelliklerini bozmakta, bu işten geçimini sağlayan ustalarında her geçen gün azalmasına sebep olmaktadır. Bugün Tokat yazmaları da tekstil sanayinin ülkemizde hızla gelişmesi, aynı motiflerin Tokat'ta ki atölyelerde serigrafi olarak basılması gibi birçok nedenden ötürü olumsuz etkilenmektedir. İnsanların gelişen dünya ve teknoloji karşısında paraya olan gereksinimleri artmakta bu da el emeği ürünlerin yerlerini hızla sanayi tipi ürünlere bırakmalarına neden olmaktadır.

Halbuki halk sanatlarının gelişmesi, orijinal olarak korunması, bugün genç nüfusumuzu oluşturan öğrencilerimize aktarılması gerekmektedir. Bu kültür miraslarının yaşatılmasına, korunmasına, sürekliliğinin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrencilerin hayatı anlamalarına, hem de estetik duygularının gelişmesine yardımcı olacaktır. Bu da eğitimim dört duvar arasında değil hayatın her alanında ve her anında devam ettiği görüşünün pekişmesini sağlar.

Gelişmiş ülkelerde, halk sanatları devletin koruması altına alınmıştır. Halk sanatçılarının bilgi beceri ve tecrübelerinden faydalanmak ve bu sanatların bilimsel ve estetik olarak geliştirmesini sağlamak için uygulama atölyeleri açılmıştır. Sanat eğitimi veren kurumlarda halk sanatlarıyla ilgili bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Müzeler halk sanatlarıyla ilgilenen, sanat eğitimi veren kurumlarla sürekli bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Bu alanlarla ilgili özel eğitim programları hazırlamaktadırlar. Ne yazık ki bizim ülkemizde yerel el sanatları ilköğretim okullarında seçmeli ders alanları arasında olmasına rağmen, okul idarelerine bırakıldığı için yerel el sanatları seçmeli ders olarak seçilmemektedir. Yerel el sanatları yerine seçmeli Bilgisayar, Güzel Konuşma ve Yazma vb. gibi dersler seçilmektedir. Okullarımız, özellikle kırsal kesimde bulunan eğitim yuvalarımız, yok olmaya yüz tutan halk sanatlarımızı kültürel değerlerimizi koruma, belgeleme, sergileme, yaşatma görevlerini üstlenecekleri yerde; bu sanatların yok olup gitmelerine seyirci kalmaktadırlar. Bu değerlerimizin yok olup gitmesi önlemek için MEB'in gerekli tedbirleri alması, halk sanatlarının okullarımızda sanat eğitimi veren öğretmenlerimiz ve okullarımızın bulunduğu bölgelerdeki halk sanatçılarımız tarafından belirli bir program içerisinde öğrencilerimize aktarılmalıdır.

İlköğretim okullarında müfredat programına yönelik bir ders saatinde ancak, sanat (resim)eğitimi verilmeye çalışılırken, halk sanatları eğitime nasıl zaman ayrılmalıdır? Sorusuna cevap aranmaktadır. İşte bu nedenden ötürü yerel halk sanatlarımızdan olan Tokat Yazma Motiflerinin Resim iş dersleri içerisindeki baskı teknikleri ünitesinde işlenmesi konusunda böyle bir araştırmaya gereksinim duyulmuştur.

Bu araştırma ile elde edilen bulgular doğrultusunda eksikliklerin giderilmesi, sorunlara çözüm önerileri getirmesi, ilköğretim okullarında uygulanan ders programlarının düzenlenmesine, sanat eğitiminin kalitesi ve eğitim süresinin gözden geçirilmesine, halk sanatlarının okul idarecileri, sanat eğitimcileri ve öğretmenlerimizce ciddiye alınmasına, okulların halk sanatlarının icra edildiği atölyelere geziler düzenlenmesine katkıda bulunması da umulmuştur.

Araştırma sonuçlarının bu konuda yapılacak başka araştırmalara ve uygulamalara da rehber olacağı ümit edilmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Tokat yazma motiflerinin uygulatılmasının ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı çalışmalarında, öğrenci başarısı üzerine etkileri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

- İlköğretim okullarının 8. sınıflarında özgün baskı çalışmalarında Tokat yazma motiflerinin uygulatılmasıyla, geleneksel baskı uygulamaları öğretimi arasında bir fark var mıdır?
- İlköğretim okullarının 8. sınıflarında özgün baskı çalışmaları öğretiminde, Tokat yazma motiflerinin uygulatıldığı deney grubu ile Tokat yazma motiflerinin uygulatılmadığı kontrol grubunun ulaştıkları Başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- İlköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı öğretimlerinde, Tokat yazma motiflerinin uygulanmasının özgün baskı çalışmalarına etkisi nasıldır?
- İlköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı çalışmaları öğretimlerinde, Tokat yazma motiflerinin uygulanmasının elde edilecek başarı üzerindeki etkisi nasıldır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan geleneksel baskı teknikleri, öğretim yöntemi içerisinde kaybolmaya yüz tutan, Tokat yazmacılık sanatındaki tarihi ağaç baskı ve yazma kalıbı motiflerinin ilköğretim okullarının 8. sınıflarında Resim-iş dersi içerisinde baskı teknikleri konusunda uygulatilmasında, öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin deneysel yolla belirlenmesi amaçlanmaktadır.

İlköğretim okullarında, özgün baskı çalışmalarında öğretim programlarının geliştirilmesine ilişkin yararlı olacak sonuç ve öneriler getirmesi beklenmektedir

1.5. Araştırmanın Önemi

Özgün baskı çalışmalarında geleneksel yöntemlerin yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bu durum, sanat eğitimcilerinin dikkatini çekmekte, farklı öğretim yöntemlerine gereksinim duyulmaktadır. Bu durum, farklı yaklaşımlar ile deneysel uygulamaların kaynaştırılması, test edilmesi yöntemini doğurur.

Bu araştırma ile ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanmakta olan özgün baskı çalışmaları öğretimlerinde, Tokat yazma motiflerinin uygulatıldığı öğrenci grubu ile Tokat yazma motiflerin uygulatılmadığı özgün baskı çalışma grupları arasındaki farklar ortaya konulacaktır.

1.6. Sayıtlar

Araştırma aşağıda belirtilen varsayımlar doğrultusunda yürütülecektir.

1. Aynı seviyede olduğu kabul edilen kontrol ve deney grupları oluşturulmuştur.
2. Araştırmanın örneklemini evreni temsil edebilecek düzeydedir.
3. Araştırmada deney ve kontrol grupları konu ile ilgili ek bir çalışma yapmamışlardır.
4. Deney ve kontrol gruplarının öğrenmeye karşı ilgi ve istekleri eşittir.
5. Araştırmayı etkileyebilecek değişkenlerin deney ve kontrol gruplarını aynı şekilde etkilediği varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırma şu şekilde sınırlandırılmıştır. Çalışmanın evreni :Trabzon ili Maçka ilçesindeki ilköğretim okullarını, Örneklemini ise: Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlköğretim Okulu 2005/2006 eğitim öğretim yılı güz döneminde (2.dönem) 8-A ve 8-B şubelerindeki öğrencileri kapsar.

1.8. Tanımlar

Geleneksel öğretim: Öğrencilerin pasif birer dinleyici oldukları öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir. Aynı anda çok sayıda kişiye bilgi aktarılır. Öğrencilere kısa zamanda çok fazla bilgi verilir (Demirel, 1998, s.81)

Özgün: Yalnız kendine özgü bir nitelik taşıyan orijinal. (Buyurgan, 2001, s.168)

Özgün baskı : Sanatçı tarafından hazırlanan kalıptan, sanatçı tarafından belirli sayıda basılarak elde edilen resim.

Linolyum: Üzerine keten yağı, mantar tozu sürülerek hazırlanmış jüt bezinden yapılan geçirimsiz taban kaplama malzemesi: Muşamba.

Linolyum Üzerine Baskı (Gravür): Linolyum üstüne aletle yapılan gravür. Kopya edilecek konu, zemin üzerine çapla, kakı ya da oluklu kalemle aktarılır, böylece baki için tipografi klişesi olarak kullanılacak kabartma bir gravür elde edilir.

Gravür: Kazı resmi, madeni levha yüzeyinin desen ve kabartma oluşturacak biçimde çeşitli araç ve gereçle çizilmesi, oyulması ve derinleştirilmesi yoluyla yapılan resim.

Yaratıcılık: Bilinen şeylerden yepyeni bir şey çıkarmak; yeni, özgün bir senteze varmaktır.

Yazma: Oyulmuş kalıplar kullanarak, çeşitli boyalarla pamuklu, bazen de ipek kumaşlar üzerine elle çizilip resmedilerek veya basılarak yapılan bir kumaş süsleme sanatıdır.

Sanat eğitim: Kavramsal ve genel anlamda, görsel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı sanatsal eğitimi tanımlar.

Algı: Görsel ve duyuşal ilgi (Farkında oluş), ayırmsama(ince farkları göre bilme)ve nesneler, imgeler ve duyguları dikkate alarak izlenimlerin, koşulların ve ilişkilerin kaynaştırılması. Bir başka tanımla algı, daha iyi görebilmek daha iyi ayırmsıya bilmek ve nesneler arasındaki bağlantıları kurabilmek sürecidir. Daha geniş anlamı ile algı : Duyuşal ayırmsama, farkında olma, derinlemesine anlayış sürecidir. Algısal eğitim sırasında öğrenci ayrıntılara dikkat etmeyi, ilişkiler kurmayı, bakış açısını genişletmeyi, yakından incelemeyi öğrenir. (Özsoy, 2003, s.216)

Eğitim: Eğitim geçmişin bilgi ve deneylerini sistemli bir şekilde aktarmak, kasıtlı kültürleme sürecini işletmek, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişikliği meydana getirmek ve yeni olumlu davranışlar kazandırmak için sürdürülen çabaların tümüdür. (Okutan, 1997, s.4)

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavram ve Kapsam Olarak Sanat Eğitimi

Genel eğitim, toplumun her kesimindeki bireylere eğitim veren bir dizgedir; kapsamında sanat eğitimi de vardır. Sanat eğitimi, bugün okullarda yer alan Resim iş Eğitimi Dersi karşılığında kullanılan bir tanımdır. Sanat eğitimi, bugün bilim çevrelerince kabul edilmiş bir terim olarak kabul edilse de bunun ;tanım, kavram ve kapsam olarak tam yerine oturduğu söylenemez. Resim-iş dersi, sanat eğitimi, sanat öğretimi, estetik eğitim, temel sanat eğitimi, sanat yoluyla eğitim, sanata doğru eğitim... gibi birçok tanım ve kavram ülkemizde yerleşmemiş bir durumu sergiler. (Sarısüzen, 2004, s.14)

Sanat eğitimi ,bireyin kendisinden hareket eder. Onun geçmiş yaşantıları, deneyimleri, duygu ve düşünceleri elbette bir başlangıç noktasıdır. Sanat eğitimi, karmaşık bir ruhsal yapıya sahip olan insanın duygularını biçimlendirmede katkıda bulunur. Bireyin gerçek anlamda mutlu olabilmesi için kendini gerçekleştirmesine ortam hazırlar.

Özsoy, ülkemizde sanat eğitimin öncelikli olarak sanat sözcüğünün yanlış anlaşılmasından ve tanımlanmasından; sonra da çeşitli sanatların eğitimdeki yanlış adlandırılmasından kaynaklanan sorunlarla karşılaştığından söz eder.

Eğitim öğretim kurumlarımıza, okullarımıza baktığımızda, sanat konularının her alanın özel adlandırılması ile oluşmuş dersler olduğu bilinmektedir.

Sanat eğitimi, kimi zaman tanımladığı alanın özel bir bölümüne, kimi zaman da tanımı kullanan kişi ve kurumlara göre anlam değiştirmektedir. Örneğin: “Temel Sanat Eğitimi” kimi çevrelerce “Temel Eğitimde Sanat” olarak anılırken görsel sanatlarda mesleki eğitim veren kurumlarca temel tasarım olarak algılanmaktadır. (Kırıçoğlu, 2002, s.2-3)

Sanat dersleri sadece sanat eğitimi vermekle kalmaz, kişinin tüm gelişimine yardımcı olur . Sanat yolu ile insanlar kişisel bütünlüğe kavuşurlar ve dolayısıyla toplumsal bütünlük sağlanmış olur.

Balamir (1999): sanat eğitimi sanat uğraşısında bulunan kişide ve onu değerlendiren harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duygu algılama imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri, eğitmektir. İnsanın düşünce ve duygu uyumunun sağlanması tüm eğitim süreçlerini daha etkili kılacak güçte olduğunu belirtir. Sanat eğitiminin kişiliğin uyumlu bir bütün halinde gelişim sürecinde kişideki yaratı ve üretici güçlerin gözlemlenip geliştirilmesi yönünden gerekli olduğunu belirtir.

Ünlü sanat tarihçi Herbert Read “Sanatın Anlamı” adlı kitabında “sanat” sözcüğünün daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını; ancak tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini söyler.

Resim, heykel, mimari, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, grafik sanatlar, fotoğraf, bilgisayar sanatı, moda tasarımı gibi birçok alan görsel sanatların alanı içerisine girmektedir.

Sanat eğitimi de bu sanatların eğitimi ve öğretimi ile ilgilenen bilim dalıdır. Bu tanım görsel sanat eğitiminin dar bir tanımı olmakla beraber kapsadığı alan ve konular açısından sanat eğitiminin geniş alanlarını belirtmekte fayda sağlayacaktır. Bu eğitim ve öğretim faaliyetleri içersine estetik, uygulamalı sanatlar, sanat tarihi, sanat eseri inceleme, sanat eseri değerlendirme, araç gereçleri, sanat eğitimi programları, çalışma alanlarının düzenlenmesi, gibi yöntemsel konuları da içerir.

Balamir (1999) temel sanat eğitiminin esasını şu şekilde açıklıyor: “Temel Sanat eğitimi plastik unsurları (nokta, çizgi, koyu-açık, leke, biçim, doku, boşluk doluluk, renk)ve estetik ilkeleri(kompozisyon, ritim, denge, ışık gölge, perspektif, armoni) kavratmak; öğrenciyi görebilen, sezebilen, araştıran, düşünen, üretken bireyler haline getirerek; yaratıcı ve yapıcı güçlerini geliştirmek; sanat uğraşısında örneğe ve ezbere bağımlı ve dayalı değil; bilinçli tavırlar almalarını, çağın gereksinimleri doğrultusunda çözümlemelere varabilmelerini sağlamak; disiplin sabır ve teknik beceri kazandırmak olan temel sanat eğitimi dersi, öğrenciye son derece geniş özgürlükleri de kazandırmaktadır. Bu özgürlükte sınırsız araştırma ve

denemelere giren öğrenciler, kendi dünyalarını tanıyarak yaratıcı güçlerini geliştirirken, plastik sanatların temel unsurlarını da tanır”. Demektedir.

Sanat eğitiminin konuları arasına kuram ve uygulamaların yanı sıra sanat ürünü ve sanat izleyicilerinde girdiği bilinmektedir.

Alakuş (2002), sanat eğitimi insanın genel eğitimi içerisinde kendine özgü yöntem ve ilkeleri olan özel bir alan olarak belirtirken, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme, yeteneklerini ve yaratıcı gücünü, estetik bir düzeye ulaştırma amacı ile yapılan bir eğitim çabası olarak da nitelenebilen sanat eğitimin, yalnızca insana özgü bir gereksinim olduğunu belirtir.

2.2. Görsel Sanat Eğitiminin Tarihçesi

Görsel sanatlar eğitimi, basit bir tanımlama ile bireylerin sanatla eğitimidir. Resim, heykel, seramik, geleneksel sanatlar gibi görsel sanatların ve tasarım alanlarının örgün ve yaygın eğitim ve öğretimi içerir. (Özsoy, 2003, s.57)

Sanat eğitimi ile ilgili bir araştırmada, en belirgin çalışmaların batılı toplumlarda yapıldığını görmek mümkündür. Sanat eğitiminin süzgeçten geçirilmesindeki gaye batılı toplumların bu konulara ne kadar zaman ayırdıkları veya geçmişte sanat eğitimi üzerine ne kadar araştırma yaptığının öğrenilmesi değil, geçmişten günümüze sanat eğitiminin geçirdiği evrelerin incelenmesi ve günümüzdeki çalışmaların değerlendirilmesine katkıda bulunduğu sürece değerlidir.

Eğitimde bu çalışma içerisinde çalışma gibi insana özgü bir eylem olarak düşünüyor.

Çağımızda teknolojik alandaki gelişmeler iletişim sektöründe de son derece hızlı olmakta bu hızlı gelişme uluslar arası etkileşimi de hızlandırmakta. Bu açıdan bakıldığında her ülkenin kendine özgü bir sanat eğitimi geçmişi olsa da ülkeler arası etkileşim çok hızlı olmakta ve bu alandaki yaklaşımlar birliktelik göstermektedir.

Bu yüzden sanat eğitiminin tarihi incelenirken dünya üzerinde etkisini gösteren kuramlar doğrultusunda incelenecektir.

Platon ve Aristoteles başta olmak üzere sanatların insanın eğitiminde önemli bir yeri olduğu konusunda söylemiş ve yazılmış sözlere, antik devirlerden bu yana

rastlamak mümkündür. Örneğin: Platon, sanatı, zihni bilgisizlikten ve aşırı duyarlılıktan kurtaran, insan düşüncesini entelektüelliğe ve tinselliğe yüceltici bir etmen olarak görürdü. İyilik gerçeklik ve güzellik bu ideal dünyanın sanatla yetkinleşen öğeleri olarak belirtir. . (Kırışlıoğlu, 1991, s.18)

Klasik Yunan ve Roma’da “iyi, güzel, dengeli” bir hayatın yaşanabilmesi için eğitime ihtiyaç duyulmuştur. Klasik -Yunan ve Roma çağında sanatın bir yerinin olmasına karşın sanatçının ve sanatın özel bir konumunun olup olmadığı çokça tartışılmıştır.

Eflatun, sanatı algılayış biçimi yer yüzünde var olan biçimlerin yani gerçek görüntünün bir taklidi olarak görmesinden ötürü sanatı her zaman bilimin güvenilmeyen bir yönü olarak düşünmüştür.

Aydınlanma çağında insanlık Serbest Pazar Ekonomisi ile tanışmış, bu yeni Pazar ekonomisi toplumlarda hızla kabul görmüştür. Bu çağ aynı zamanda bilimde ilerlemelerin önem kazandığı ve insanların düşünmeye yaşamış birtakım olayların sebeplerini araştırmaya koyuldukları bir dönemdir. Aydınlanma çağında da bireyin eğitiminde sanatın önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Schilller, mantıksal ve duygusal olanı sanatla birleştirerek insanın ideal uyuma ulaşacağını ve estetik eğitimin insanın uyum içerisinde yetişmesindeki önemi mektuplarında belirtir.

Özsoy (2003), kitabında aydınlanma çağı Amerika’sında, Massachusetts eyaletinde evrensel eğitim için ilk politikaların oluşturulduğunu, Franklinin evrensel eğitimin, İngilizce’den, modern diller eğitiminden, aritmetikten, denizcilik ve desenden oluşmasını tavsiye etmiş olduğunu, bu anlamda görsel sanatların bu dönemde evrensel bir dil olarak görüldüğünü belirtir.

18. yüzyılın önemli düşünürlerinden olan Jean-Jacques Rousseau, çocukluk çağı eğitimi etkileyen önemli bir isim olarak, eğitimin içeriğinin çocukluk merakı ve çocuğun günlük yaşamı ile ilgili olması gerektiği ve işe yararlılığına çocuğun inanması gerektiğini savunmuştur. Bu çağda artık sanat ticari bir kaygı haline gelmiş, bu işten anlayan sanat üreticilerine, yetenekli sanatçılara ilgi artmıştır. Bu çağın insanı kazancını sanat yolu ile değerlendirmeyi düşünmüş bu da sanatı bir yatırım aracı haline getirmiştir.

19 yüzyıl politik devrimlerin ve demokrasinin başlangıcının olduğu bir çağdır ve dikkatlerin “bilim” ile “neden” nin aksine “özgünlüğün” ve “hayal gücüne”

yoğunlaşmasıyla bir kültürel devrimin (Romantizm) yaşandığı bir dönem olmuştur. Elişçiliğinin, zanaatın yerini seri üretim (fabrikasyon) almış ve bunun bir sonucu olarak ürünlerin tasarım kalitesi düşmeye, yok olmaya başlamıştır. (Özsoy, 1992, s.61)

19. yüzyılda sanatın okullara bir ders olarak girişi endüstri devrimi ile başlar. Endüstrinin hızla gelişimi endüstriyel tasarıma olan gereksinimi gündeme getirdiğinden 1800 yıllarda İngiltere de sanat artık okul programlarına girmiştir. (San, 1984, s.148)

19. yüzyıl Almanya’ında sanat –ticaret okulları açılmıştır. Bu okullarda ilk başlarda desen eğitimi ve teknik yeteneklere göre eğitim verilmiştir. Almanya’da ayrıca bu yüzyılda artık ilköğretimde desen dersleri verilmeye başlanmıştır.

19. yüzyıl sonu 20. yüzyılın başlarında yalnız Amerika’da değil, aynı zamanda birçok Avrupa ülkesinde de sanatın artık yetenek değil, öğrenme işi olduğu noktasına gelinir.

Çağdaş eğitim akımlarının önemle ele alındığı ülkelerden biri de özellikle 1900-1933 yılları arasında Almanya’dır. Almanya’da 1887’ler de başlatılan bir akım Alman literatüründe “Sanat Eğitimi Hareketi” adını almış, özellikle genel eğitim düzeyindeki bir reform hareketi düzeyinde kalmıştır. Bu akıma göre çağın tek yanlış kıldığı insan yaratıcı bir eğitimle bundan kurtula bilecektir. (Kırışhoğlu, 1991, 31)

20. yüzyılın başlarına gelindiğinde eğitimde, çocuğun eğitimine daha çok önem verildiği görülmektedir. Artık eğitimciler, öğretim programlarının içeriğini, sınavların işlevlerini, öğretmenlerinin sorumluluklarını sorgulamaya başlarlar. “Öğretim Programı Merkezli” geleneksel eğitim modeli yerine, ihtiyaçlara, yeteneklere, yönelimlere dayanan ve kendi kendisini geliştirme yönteminin ve yaratıcı özgünlüğün modern değerlerini yansıtan, çocukta odaklaşan “çocuk merkezli” veya “Öğrenci merkezli” biçiminde ifade edilen eğitim modeli egemen olmaya başlar(Özsoy, 1992, s.26) Yaratıcı davranışın önemi kavranmış, yaratıcılık tüm eğitim alanının olduğu kadar daha önemlisi sanat eğitiminin vazgeçilmez alanı durumuna gelmiştir.

Tarihsel gelişim içerisinde sanat eğitimi anlayışları ya bilime, teknolojiye, ussallaşmaya karşı bir denge ögesi olarak görülüp, bir gönül ve duygu eğitimi olarak anlaşılmış; tinsel, ahlaksal boyutlar taşımış ya da çocuk resmi olgusuna dayanarak

çocukta bir dahi görmek yanılgısı ile, çocuk tümü ile serbest bırakılarak her türlü disiplin ve ussal bağlamdan yoksun bir kuralsızlığa terk edilmiştir. (San, 1984, s.7)

İkinci Dünya Savaşı ile dünyada büyük acılar yaşanmaya başlarken dünya üzerinde sanat eğitimi adına güzel şeyler de yaşanmaya başlanmıştır. Almanya ‘da bu dönemde iki önemli yaklaşımın kaynaştırılması ile yeni bir sanat eğitim modeli doğmuştur. Uygulamalı sanatlarla atölye geleneğinden gelen sanat ekolünün mimar Walter Gropius ‘un tarafından kaynaştırılması sonucu Bauhaus ekolü diye adlandırılan yeni sanat anlayışı doğmuştur.

Çok amaçlı bir uygulamalı sanat okulu olarak kurulan Bauhaus ‘un amacı öncelikle gelişen teknoloji ile çağdaş sanatın iş birliğini sağlamak ve bu iş birliği ile sanatı halka götürmektir. . Bauhaus ‘un temeli deneyimdir. Bu okulda yaratıcılık ve tasarım geçmiş yıllardaki resim derslerinde uygulanan tekrarlama ve kopya yöntemine karşı ön plana çıkmıştır. Bu okullarda Kandinski, Paul Klee, Moholy Nagy gibi isimler de yer almıştır. (Kırılioğlu, 1991, s.33)

Hitler Almanya’sının baskısına fazla dayanamamış ve bu ekolün eğitmenleri kaçmak zorunda kalmışlardır. Alman sanat tarihçileri de aynı gerekçeler ile Almanya’yı terk etmişler, yerleştikleri Amerika’da etkili sanat eğitimcileri olmuşlardır.

Bu gelişmelerle İkinci Dünya Savaşı son bulmuş, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonrada sanat eğitiminin gelişimde farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.

1950’li yıllarda, Franz Çizek’in Avusturalya Güzel Sanatlar Okulundan öğrencisi olan Viktor Lowenfeld, ilk gerçek sanat eğitimi araştırmacısı olarak ortaya çıkmış ve haklı bir üne kavuşmuştur. Lowenfeld, yaratıcı etkinliklerin tedavi amaçlı kullanılmasını savunmuş ve çocuk sanatının anlaşılmasına temel olan “Gelişim Kuramı”nı savunmuştur. (Özsoy, 2003, s.67)

Bir disiplin olarak ise sanat eğitimi 1960’lardan başlayarak yaygınlaşmıştır.

1970’li yıllara gelince Amerika’da merkezî hükümet kararı ile tüm sanat alanlarının desteklenmesi kararlaştırılmıştır.

1980 li yıllara gelindiğinde artık disipline dayalı sanat eğitimi yöntemleri nem kazanmış ve bu alanda oldukça başarılı çalışmalar yapılmıştır.

“Bugünkü sanat eğitimi anlayışında, çeşitli uygulamalarda kınısal (uygulamalı) olarak maddenin yapıcı ve üretici uygulamanın öğretimine özgün

tasarıma büyük önem verilirken, sanat dersleriyle de eski sanat değerleri ve gelenekselin tanıtılması yanında, özellikle çağdaş sanat verilerine yaklaşım kazandırılması ön görülmektedir. (San, 1984, s.8)

2. 3. Sanat Eğitiminin Temelleri

İnsanların bulundukları ortamın koşullarına göre şekillendiğini kabul ediyorsak; bu ortamın olumlu yönde geliştirilmesine katkısı olacak tüm yatırımların çoğaltılması ve olumsuzlukların giderilmesi insan oğlunun amacı olmalıdır. (Eti:1995:39). 20 yüzyılın başlarından günümüze görsel sanatlar, toplumun diğer alanlarında, ulaşımda, toplumsal kurumlarda, iletişimde olduğu gibi hızlı bir değişim ve gelişim göstermiştir. Sanatın doğasında var olan değişim ve gelişim sanatta meydana gelen değişimlerle sanat eğitiminde de zorunlu olarak yeni değişikliklerin yapılmasına gereksinim doğurmaktadır. Bu da yeni eğitim ve öğretim yöntemlerinin oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Sanat eğitiminin temellerine inildikçe psikoloji bilimiyle ilintili olduğu, bu bilim dalındaki gelişmelerin eğitimciler tarafından uygulanmaya başladıkça sanat eğitiminin oluşumuna önemli katkılar sağladığı görülecektir. Öğrencilerin psikolojik özelliklerine ilişkin bilgi ve bu bilgilerin eğitim amaçlı kullanımı, yol gösterici sanat programlarının temel öğeleri olmuştur.

Sanat eğitiminin arka planına bakıldığında uygulamalı sanatların, geleneksel güzel sanatlar, uygulamalı sanatlar ile yerli ve çağdaş halk sanatlarını görmek mümkündür. İnsanlık tarihine baktığımız zaman ilk insanların mağara resimlerinden kullandıkları kap kaçaklara, evlerinin içerisine yapmış oldukları duvar resimlerine kadar baktığımızda bu ilk ustaların yapmış oldukları şekillerin bir işaret, bir anlam ifade edebileceğini anlamışlardır. Sanatın faydalı yanı sıra, insanların yaşam alanlarını güzelleştirmeye dönük birtakım girişimlerin olmasından ötürü zamanla “estetik” düşünce estetik tavır oluşmaya başlamıştır. Zaman içerisinde estetik düşünürler ortaya çıkmış, güzeli, iyiyi, sanatı tanımlamaya çalışmışlardır.

Sanatın doğasıyla ilgilenen eğitimciler, farklı kültürlerden görsel sanatları incelemeyi düşünme zorunluluğunun önemini bilmektedirler. İnsan olmanın gereği,

varlık ifadesi ve toplumsal yaşamın en önemli boyut ve öğelerinden biri olan sanat, eğitim boyutu ile de insanın ayrılmaz bir parçasıdır. Bundan dolayı biçimsel bir sanat eğitim süreci yaşanmasa bile, insanın doğasından kaynaklanan bir dürtü ile doğaçlama belirtiler çoğu kez herkeste fark edilmektedir. Yaygın olarak anlaşıldığı biçimi ile sanat eğitimi sadece yetenekli kişilerin eğitimi için bir “fantezi” değil, herkes için gerekli olan bir kişilik eğitimi, bireyin sanat yoluyla eğitimi yada estetik eğitimi olarak bilmek gerekir. İnsanın eğitimini bir bütün içerisinde düşündüğümüzde, sanat eğitiminin genel eğitimin bir parçası olarak kabul edilmesi gereği vardır. (Alakuş, 2002, s.20)

Günümüzde toplumları uygarlık ölçütü, yetiştirdiği başarılı sanatçılar ve sanat yapıtlarıdır. Bu açıdan da önemini yadsıyamıyacağımız sanat eğitimi günümüze kadar evrensel oluşum gerçeklerine uygun bir şekilde değişip gelişmektedir. (Çobanlı, 1995, s.27)

Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin önünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanların özgürleşmesi bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası güdülür. (Artut, 2002, s.105) Sanat eğitimiyle bireylere özgür anlatım olanakları sunulur.

Öğrencilerimizi belirlenen ilkelere göre geliştirmek, yeteneklerinin en yüksek derecede ortaya çıkmasını sağlamak, çağın koşullarına ayak uydura bilen, sağlıklı bir kültür içerisine sahip, bireysel duygululuk içerisinde, toplumsal ve tarihsel gerçeğin farkına varan, kendi alanları dışında onunla ilgili olan tüm faaliyet alanlarındaki uygulamalarına yatkın, sanatçı duyarlılığı ile bir o kadarda teknik beceriye sahip, çağdaş sanat anlayışını özümsemiş, yaratıcı, yapıcı, öncü ve üretken tasarımcılar olarak yetiştirmektir. (Çobanlı, 1995, s.28)

Tarihsel süreç içerisinde, farklı amaçlar içeren sanat, günümüze kadar, farklı biçimlerde gelişip, değişmiş ve sürekli olarak zenginleşmiştir

San. (2003) kitabında 20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kapsamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersin tanımı olduğunu belirtir

San. (1984) çocuk ve gençlerin okul ve okul dışındaki genel eğitimi çerçevesi içinde yaratıcı sanatsal alanda kuramsal ve kılgsal olarak eğitilmesinden söz edilmesinin ancak barok döneminin bitişiyle bir güç olarak belirmeye başlayan burjuvazinin kendisiyle ilgili birtakım eğitimsel tasarımlar geliştirmesi ve “uyumlu kişilikler yetiştirmek” gibi düşüncelerle başladığının söylene bileceğinden söz eder.

Sanat eğitimi, insanda var olan yaratıcılığı ortaya çıkarıp geliştirmektedir. Sanat yapma sürecinin doğasında sürekli sorgulama, varsayım yürütme (hipotez) deneme ve yanılgıları ortaya çıkarttır. (Omur, 1995, s.52)

Sanat eğitimi ile çocuğa kazandırılan çizgi, biçim, doku, leke, yapı, mekan, renk gibi sanatsal düzenleme öğeleri ile denge, vurgu, ahenk, değişiklik, hareket, ritim, dereceleme, oran-oratı gibi sanatsal düzenleme ilkeleri de insan da var olan yaratıcılığın gelişmesinde yardımcı olacaktır.

Sanat eğitiminde, görme algılama ölçme konularında yeterli seviyeye gelmesi, fikir-tasarım ve düşünce yetisinin gelişmiş olması temel ilkedir. Öğrenci bağımsız düşünce yetisini kazanmalı, tasarımda kullanacağı yöntemlerin kendisine ait olması sağlanmalıdır. (Çobanlı, 1995, s.56)

Sanat yapıtları yoluyla sanat eğitiminin, biri pratik (kılgsal), öteki teorik (kuramsal) olmak üzere iki temel yöntemi var; Sanat yapıtına dayalı kopya üretmek, model alınan yapıtın teknik ve estetik değerlerini, daha yakından görerek saptamak anlamı taşır ve bu yöntemle boya, renk, kompozisyon gibi, söz konusu yapıtta çözüm aşamasına ulaşmış olan plastik öğeler, yapıtın kopya edildiği süreç içinde, onu kopya eden kişi tarafından, uygulamalı olarak çözümlenir. Büyük ustaları anlamının ve kavramının bir yolu da budur. (Özsezgin, 1995,s.66)

2. 4. Türkiye de Sanat Eğitiminin Tarihçesi

Milletlerin sanat eğitimi tarihlerini incelerken o milletleri uygarlık tarihinden farklı düşünmek imkansızdır. Farklı zamanlarda ve dönemlerde sanattan farklı beklentiler olsa da, sanata farklı roller yüklense de uygarlık tarihi ile sanat tarihinin de paralel geliştiği söylenebilir. Sanatın gelişmiş toplulukların, milletlerin eğitiminde

önemli rolü olduğu kabul edilir bir gerçektir. Gelişmiş toplumlarda sanatın üstlendiği en önemli görevlerden biride “eğitim”dir.

Yirmi birinci yüzyıla girerken Türkiye, kültürel, ekonomik, bilimsel, politik, ve teknolojik gelişmeler açısından dünya ile daha sıkı bir diyalog içerisine girmektedir. Bu diyalog süreçleri içerisinde Türkiye’nin gerekli yeri alabilmesi için, eğitim kurumları, etkinliklerini, Anadolu sınırlarını aşacak şekilde tasarlamalıdır. Böyle bir eğitim aynı zamanda çok dilliliği ve çok kültürlülüğü de beraberinde getirecektir. Türkiye bu konuda gerek etnik mozaik yapısı, gerekse yurt dışında yaşayan yurttaşları ve Türk Cumhuriyetleri ile köklü bağlantıları nedeni ile en avantajlı ülkelerden biridir. Eğitimin ham maddesi olan insan faktöründen yola çıkıldığında da Türk eğitim sisteminin yerel, ulusal ve uluslar arası düzeyde eğitsel etkinliklerde buluna bilecek şekilde yapılandırılması mümkündür. (Çoşkun, 1997, s.4)

“Türklerin Orta Asya’da ilk kez görüldükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar güzel sanatlara ve bunun eğitimine önem verdikleri görülür.” (Özsoy, 1996, s.111)

Özsoy (2003) kitabında Altay dağları eteklerinde “pazırık” bölgesinde bulunan ve M. Ö. 3 ve 4. üncü yüzyıllara tarihlenen Türk sanatı örneklerinden ;M. S. 8 ve 9. yüzyıllar, Uygur duvar resimlerine kadar olan dönemde meydana getirilen İslamiyet Öncesi Türk Sanatı belli bir disiplinle eğitilmiş sanatçılar tarafından ortaya konulduğunu belirtir.

Aslanapa (1993) ise Kurganlardaki “pazırık” halılarında görülen insan ve hayvan desenleri ile bitkisel ve dekoratif etkilerin plastik etkileri, bu resim sanatçılarının plastik sanatlara ilişkin becerilere sahip olduklarını gösterdiklerini, Türklerin bu dönemlerden İslamiyet öncesi döneme kadar geçen yüz yıllarda resim heykel, duvar resimleri, minyatür, seramik, mimari gibi bir çok alanlarda estetik bir duyarlılıkla sanatsal yetkinliklerini sergilediklerinden söz eder.

Türklerin, İslamiyeti seçmeleri ile birlikte Karahanlılar’dan başlayarak sanat anlayışlarında, sanat alanlarının ilgi odağında değişimler görülür

Cami, medrese, köprü, saray, kervansaray, vb. mimari yapılar heykel yerine bitkisel motifler ağırlıklı üç boyutlu taş işlemeciliği türünde mimari süslemeler; resimden çok minyatür ;grafiksel sanatlar anlamında hat ve tezhip sanatı ;figüratif

desenli çini, cam, maden işleri ve keramikler daha çok önem verilen sanatsal etkinlikler olmuşlardır (Alakuş, 2002, s.42)

Özsoy (2003) kitabında mimari, hat, tezhip, ve minyatürün zirveye ulaştığı dönemi; 15. ve 16. yüzyılda “Klasik Osmanlı Üslubu”nun oluştuğu dönem olduğunu belirtir. Türk ve dünya sanat tarihine damgasını vurduğunu, bir taraftan geleneksel sanatlar varlığını ve etkisini sürdürürken, diğer taraftan Batı Avrupa ile temaların bir sonucu olarak kültürel ve sanatsal alanlarda karşılıklı etkileşimlerin başladığını belirtir.

Osmanlı devletinin çöküşünü engellemek düşüncesi ile batılılaşma çalışmaları içerisinde hem askeri; hem de eğitim içerikli bir takım yenilikler başlarken, resmi ve sivil okulların programlarına da resim dersi eklenmiştir.

Başta geçen padişahların çabaları ile batıdan gelen asker, mimar, mühendis gibi uzmanların ders verdiği okullar “Batı estetiği” anlamında resim sanatının oluşmasına öncelik eden ortamın oluşmasını hazırlamışlardır. Özellikle 1793 Mühendishane-i Berri-i Hümayun’da (Topçu Okulu)’da resim dersinin programa alınması Türk resim sanatında yeni bir anlayışın yerleşmesinde etkili olmuştur. III. Selim bu okulu kurduğunda desen ve perspektif derslerine ağırlık vererek batılı anlamda resme yönelmede de çok önemli bir adım atmıştır. (İndirkaş, 2001, s.23)

1847’de harbiye mektebinde programda olan resim derslerinin uygulanmasına önem verilir ve bu dersleri vermek üzere İspanyadan Chirans adlı bir ressam getirilir.

1851 ‘de Harbiye için öğrenci yetiştirmek için açılan Fünun-u idadiye’lerde (askeri liseler) resim dersleri programlara alınır.

1864 ‘ten başlayarak Harbiye Mektebini başarıyla bitiren öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürerek öğretmen çıkmalarını sağlayan bir okul kurulur. Bu üniversite sayılabilecek bir kurumdur. Resim derslerinde dersler teorik ve uygulamalı olarak sürdürülür. (İndirkaş, 2001, s.23)

Çobanlı (1995)’nın belirttiğine göre yurdumuzda 1860 lı yıllarda ilk örneğini Mithat Paşa’nın açtığı daha çok yetimhane ve işlevi niteliğinde olan sanat okulları ile başlayan sanat eğitimi; sonraları ordu ihtiyaçlarını karşılayacak atölyelerde, ardından da mühendishaneye ve harbiye de resim derslerinin konulmasıyla devam ettiğini belirtir.

Resim iş dersleri okullara 19. yüzyılın ortalarına doğru girmiştir. Avrupa sanayi devrimi ile birlikte sanat eğitimi, sanayinin hizmetine soktuğu yıllarda henüz sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayileşmeden söz etmenin mümkün olamayacağı bir dönemde resim dersinin Meşrutiyet döneminin yenileşme hareketleri esnasında, batıyı örnek almak amacıyla programlara girdiği söylenebilir. İlk önceleri mühendis yetiştiren okulların programına giren resim derslerinin uygulanma yönteminde doğrudan kopya yöntemi ile beceri öğretimine dayalı çalışmalar yapılmıştır. .

Bu dönemde resim ve heykel bölümlerinden bir öğrenci mezun edilir, onlarda eğitimlerini tamamlasınlar diye yurtdışına gönderilirlerdi.

Akyüz (1994) kitabında Satıbeyin Darülmualimin Müdürlüğü sırasında çeşitli düzeylerdeki okulların programlarında beden eğitimi, resim, musiki, el işi derslerinin yer almasında ve bu derslerin gelişmesinde büyük çabası olduğundan bahseder.

Cumhuriyetle birlikte önemi kavranmaya başlayan sanat eğitimi desteklemek ve teşvik etmek için birtakım yöntemler seçilmiştir. Atatürk Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren ulusal kültürü geliştirme ve her yandan çağdaşlaşmada ulusal kültüre çok önem verir, bu konuda eğitimci John Dewey ve prof. Frey'den Türk Eğitim Sisteminin yeniden yapılandırılması için istediği raporda her iki eğitimcide Resim-iş derslerinin önemine dikkat çekmiş ve bu alanda eğitim için öğrencilerin yurt dışına gönderilmelerini istemiştir. (Çobanlı, 1995, s.31)

Özellikle 20. yüzyılın başından itibaren sanat eğitimi okullarda belirgin bir ağırlık kazanmaya başlamış ve gittikçe etkinliğini artırmıştır. Artık günümüzde tüm eğitim kademelerinde sanat eğitimi düzenli bir biçimde öğrencilere verilmektedir. (Tepecik, 2002; s.2)

2.5. Çok Alanlı Sanat Eğitimi

Bu çalışmada ele alınan konuda da olduğu gibi resim iş derslerindeki problemlerin başında uygulama ile ilgili olan kısımlar gelmektedir. Resim iş derslerinin işlenişinde genellikle alışla gelmiş geleneksel anlayışın gelişmiş

lkelerdeki sanat eğitimi anlayışındaki uygulamalarla çok fazla bir benzerlik göstermediği dikkatli bir inceleme sonunda görmek mümkündür.

ASEY de artık resim derslerinin sadece resim veya sadece iş uygulamaları olarak düşünmenin, artık ağdaş anlamda bir sanat eğitimi düşüncesi ile bağdaşmadığının bilinmesi bir zorunluluk olmuştur.

Amerika ve İngiltere başta olmak üzere birçok ülkede uygulamanın yanı sıra “Sanat Tarihi”, “Eleştiri”, “Estetik” disiplinler de sanat derslerinde yaygın bir biçimde öğretilmektedir. Mevcut geleneksel sanat eğitimi yaklaşımı ile öğrenciler; sanatsal dilden, bir sanat eserini değerlendirmeden ve esere ilişkin sanat tarihinden yoksun bırakılmışlarsa sorunun varlığı göz ardı edilemez Sanatın, sözü edilen sanat disiplinleriyle beraber eğitimi ile de bireşiminin sağlanması sanucu ASEY (ok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi) ya da Disipline Dayalı Sanat Eğitimi(Discipline Based Art Education) Yöntemi oluşturmuştur. (Alakuş, 2002, s.81)

Özsoy (2003) kitabında Türkiye’de sanat eğitiminin özellikle resim iş eğitiminin cumhuriyetle birlikte ders olarak okulların müfredatlarına girdiğini bu müfredatların da okullara ve düzeye göre farklılıklar gösterdiğinden bahsederek Resim (iş)dersi ğretim programları zaman zaman geliştiriilmiş ve değiştirilmiş olmakla birlikte, bilimsel araştırmalara dayalı kuramlar temelinde bir gelişim ve değişimin olmadığından bahseder. Değişikliklerin daha çok gelişmiş ülkelerden alınan programların Türkiye şartlarına uydurulması şeklinde olduğunu belirtir. Milli Eğitim Bakanlığının Dünya Bankası ile birlikte 1980’li ve 90’lı yıllarda gerçekleştirdiği Milli Eğitimi Geliştirme Projesi erevesinde Yüksek ğretim Kurulu tarafından ğretmen yetiştiren fakülteler yeniden yapılandırılmıştır. Gerçekleştirilen bu değişiklikle Resim iş eğitimi bölümleri, Ana Bilim Dalı Başkanlıklarına dönüştürüldüğünden, ders adlarının ve kredilerinin de standartlaştırıldığından bahseder.

Türkiye şartlarında değerlendirilerek 1997-1998 ğretim yılından itibaren G. . Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında “Sanat ta öğrenme ve Sanat Yoluyla ğrenme” uygulanmaya başlanmıştır.

niversitelerimizdeki bu değişiklerin ardından alan yerine alan eğitimi ağırlıklı programların uygulanması sonucunda, Resim İş Eğitimi Anabilim Dallarında ğrenim gören sanat eğitimcilerine yaratıcılık, sanat tarihi, sanat eleştirisi,

estetik gibi sanat disiplinleri yanı sıra geniş kültürel mozaığe sahip olan ülkemizde bu farklı mozaığın kaynaştırılmasını sağlayacak bir eğitim programı ülkemiz şartlarına göre yorumlanmış ve bu yeni uygulama yöntemine de “Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi” adı verilmiştir.

Çok Alanlı Görsel Sanat Eğitiminde ana şablon Sanat Tarihi, estetik, sanat eleştirisi, uygulama konularının bir araya getirilerek sanat eğitimi yöntemine dönüştürülmesi biçimde oluşturulmuştur. Bu sanat disiplinlerinin ayrı ayrı anlatılması ile Çok Alanlı görsel Sanat Eğitim yöntemi de anlaşılmıştır. Bu sayede de bu sanat disiplinlerinin doğası ve uygulama süreçlerine ilişkin bilgi akışı da sağlanmış olur.

2.5.1. Sanat Eleştirisi

Bir sanat eseri hakkında fikir yürütmek, sanat eserini eleştirmek, o esere karşı bir duyarlılık göstermek, tepki vermektir. Eserini meydana getiren kişi (sanatçı) çalışmasını oluşturmuş ve sanat tüketicilerinin hizmetine sunmuştur. Sanatçı eserini tamamladıktan sonra köşesine çekilir. Eleştiriye ise sanat izleyicileri (sanat tüketicileri) üretim faaliyetinin dışında olan kişiler yapar. Eleştiri yapmak demek hata bulmak demek değildir. Eleştiri yapmak, için etik değerlere sahip olmak, estetik, felsefe sanat alanında yazılmış ilgili yazılı kaynakları okumak eleştirisi yapılacak konuyu özümsemiş olmak gerekir.

Boydaş (2004), kitabında eleştirinin amacını anlamak olarak belirtiyor. Sanat eserine eserdeki bilgi nesnelere, onların anlam ve değerlerine derinlemesine nüfuz edecek bir yöntemle bir ihtiyaç olduğunu belirtir ve eleştirinin birinci amacının sanat eserinde izleyeni etkileyen nedenleri anlamak olarak belirtir.

İkinciye de en az birincisi kadar önemli ve zevk almak olarak belirtir (Boydaş, s. 15-17).

Eleştiriler farklı yöntemlerle ve farklı yerlerde yapılabilir.

Feldman ın geliştirdiği eleştiri yöntemine göre:

“İki tür sanat eleştirisi vardır. Öznel ve bağlam içinde eleştiri öznel, intrinsic (aslında olan –yatıştan –içsel) eleştiride dikkatler tek bir sanat yapıtında gözlemlenen ve duyumsanan bilgiden anlamlar oluşturan özelliklere ilişkin ipuçları üzerinde

yoğunlaşır. Bağlam içinde ;extrinsic (dışsal) eleştiri, sanat yapıtının yapıldığı sosyo-tarihsel zamanlara ilişkin bilgileri araştırma yöntemidir.” (Alakuş, 2002, s.83)

Yapıt yolu ile eğitimin teorik (kuramsal)yöntem, bu yöntem sanat eğitimi veren kurumlarda “Sanat eseri analizi” adı altında öğrenciye aktarılmaktadır. Burada analiz bir yapıtı oluşturan bileşenlerin yapıt, dönem, sanatçı bağlamında incelenmesi, yapıtın üretildiği dönemin toplumsal ve kültürel koşullarının irdelenmesi anlamına gelmektedir. Böyle bir çalışma yapıtın ikonografik temellerini, konusal ilişkilerini, ortaya çıkaracağı gibi, onu örgütleyen sanatçı gözleminin, düşünce ve bakış açılarının hangi kaynaklardan beslendiğini, yorum ve kompozisyon özelliklerinin hangi düşünsel ve duyuşsal kökenlere bağlı olduğunu belirlemeyi de gerekli kılacaktır. (Özsezgin, 1995, s.67)

Hurwitz ve Day (1995)’e göre, eleştiride önemli bir kavram olan değer verme / takdir etme değer veya bir kimsenin bir objeye karşı sürekli ve kılavuzlu öğretimle kazandığı bir biçimde değer verme ya da beğeni duygusu demektir. Değer verme aynı zamanda sanat objesi, sanatçı, kullanılan materyaller, tarihsel ve üslûpsal ortam ve eleştirel bir duygu gelişimi ile ilgili bilgi edinme de gereklidir.

Sanat eleştirisindeki asıl amaç, bir çocuğun estetik tepkisini “kısa bir bakış” atmaktan “daha sürekli” anlamlı bir bakışa dönüştürmektir. (Alakuş, 2002, s.85)

Moran (1994), dış dünyaya dönük eleştiri içerisinde üç yöntemi önemle almaktadır. Bu yöntemler tarihi, sosyolojik ve Marksist yöntemlerdir. Bu yöntemlerin dış dünya ile eser arasındaki bağlara ağırlık veren yöntemler olduğunu belirtir.

Boydaş (2004), eleştiri yöntemiyle bir sanat eserinde bulunan farklı estetik niteliklerin ortaya çıkarılmasını şu şekilde tablolastırmıştır.

Tablo 1.
Sanat Eseri Eleştirisi Tablosu

Sanat Eleştirisi	Estetik Nitelikler	Sanat Kuramları
Nasıl Bakmak	Ne Aranacak	
1. Betimleme	Reel nitelikler ve / veya görsel nitelikler (Sanatın Elemanları)	Yansıtmacılık
2. Çözümleme	Görsel Nitelikler (Sanatın İlkeleri)	Biçimcilik
3. Yorumlama	Dışa vurumcu nitelikler	Anlatımcılık
4. Yargı	Bir sanat eserinde bulunan tüm estetik niteliklere dayanılarak kişisel bir karar verir	

2.5.1.1. Tarihsel Eleştiri.

Geçmiş yüzyıllarda yazılmış bir eseri anlayabilmek için, o esrin tadına vara bilmek için eserin yazıldığı çağdaki koşullar, inançlar, dünya görüşü sanat anlayışı ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olunması gerektiğini vurgular. Bu bakımdan eserin değerlendirile bilmesi için kişinin o çağa döne bilmesi yazarın amaçlarını anlaya bilmesi için o dönemi beyninde yaşatması ve o ana döne bilmesi gerektiğini düşünür.

Tarihsel eleştirinin en önemli yanı eseri belli bir sanat geleneğindeki yerine oturtmak, o tür eserlerin özelliklerini ortaya koymak, böylece eserde gözetilen amaçları, esere şekil veren ilkeyi belirtmek ve ona hangi açıdan bakılacağını bulmaktır. Eseri tarihsel çerçevesi içerisine yerleştirerek daha iyi anlamak için bazen yazıldığı çağın dünya görüşünü, inançlarını ve bunların meydana getirildiği uzlaşımları bilmek gerektiğini belirtir.

2.5.1.2. Sosyolojik Eleştiri

Sosyolojik eleştiri edebiyatın kendi başına var olmadığını, toplum içinde doğduğu ve toplumun bir ifadesi olduğu ilkesinden hareket eder.

Eleştiride eserin nedenlerine eğilen yöntemin 19. yüzyılda yeniden önem kazanmıştır. Bunun nedenleri arasında 19. yüzyıl bilimsel gelişmelerin hızlı yaşandığı bilimsel yaklaşımların büyük saygı yarattığı bir dönemdir. Bilim adamları 19 yüzyılda gelişen bu eleştiri çeşidinin bilim alanındaki başarıdan etkilendiğini belirtir.

Sanat olaylarının fizik olaylar gibi belli birtakım nedenlerden doğduğu ilkesi ile çıkar yola. Eser gelişi güzel gökten inmez, onların yaratıcıları, ülkelerin iklimi, fiziksel, politik, ve sosyal koşulları tarafından belirlenmişlerdir. Bundan ötürü eleştiri yöntemi diğer bilimlerdeki gibi olmalıdır. Bir şeyi açıklamak demek onun nedenlerini ve etkilerini göstermek demektir. (Moran, 1994, s.84-85)

Bu eleştiri yönteminde kısaca amaç: Sanat eserini anlamak ve değerlendirmek değil, onları kullanarak başka alanlarda bilgi edinmektir.

2.5.1.3. Marksist Eleştiri:

Marksist eleştiri, sosyolojik eleştiri gibi genellikle bir sanat olaylarının nedenlerini araştırır. Ancak sosyolojik eleştiri bu nedenlerin çeşitli olabileceğini iddia ederken; Marksist eleştiri ekonomik koşulları ve toplumdaki sınıf çatışmalarını esas alır ve olayları bunlarla açıklar. Örneğin: Sanatın kökeninde iş ‘in yattığını, ilkel toplulukların yaşamak için giriştikleri faaliyetlerden doğduğunu belirtir. (Moran, 1994, s.87)

Bu eleştiri türü genel şablonu içerisinde kaldığı sürece oldukça faydalıdır; ancak bu eleştiri şekli (türü) sadece olayları açıklamayıp, sanat esersinin oluşmasına etken olay toplumsal olayları da yargılar.

Konumuza uygun olarak bizim kullanacağımız eleştirel yaklaşım Hurwitz ve Day (1995) belirttiği şekli ile, öğrencilerin eleştirel becerileri arttırıldığında, çocuğun sanatsal bir çalışmaya değer verme yetisinin geliştirilmiş olacağını belirtmektedirler. Bir sanat eserinin içsel eleştirisinin betimleme, çözümleme, yorumlama, yargı olmak üzere dört aşamasının olduğunu belirtirler.

Bu eleştiri sistemi içerisinde çocuklar okul ortamında (atölyede, sınıfta) çalışmalarını yaparken konu ile ilgili olarak araştırma yapabilir; kaynak toplayabilir; bu çalışma tamamlanıp bitirilene kadar farklı yorumlama ve yargılarda bulunabilir.

Önemli olan burada çalışmayı izleyen öğrencilerin çalışmadaki detayları görmelerini sağlamak, aynı konuda farklı bir tarzda yapılan bir çalışma ile aralarındaki farkları keşfetmelerini sağlamaktır. Burada sanat eğitimcileri de öğrencilere yardımcı olmalı gerektiğinde çalışmanın yüzeyi, içeriği gibi konularda detayları görmeleri farkları yakalamaları için öğrencilere ip uçları sunmaları gerekir.

Alakuş (2002)Çocukların eleştiriye görsel bir oyun olarak baka bilmeleri için tartışma süresinin yarım saatten fazla olmamasına, tartışılan konuyu ilgi çekecek ve açık konulardan seçilmesine önem gösterilmesini belirtmektedir.

Bizim çalışmamızdaki eleştiri şekli olan dört aşamanında aslında dört temel soru ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. 1. Ne görüyorsunuz? (Betimleme) 2. Bu şeyler nasıl bir araya gelmiş?(Biçimsel çözümleme) 3. Sanatçı ne söylemeye çalışıyor? (Yorumlama) 4. Bu çalışma hakkında ne düşünüyorsunuz ve neden?(Bilinçli tercih/yargı) . (Alakuş, 2002, s.86)

2.5.1.4. Betimleme

Kırılioğlu ve Strokrocki'ye (1997) göre Betimleme aşamasında “orada ne var? Ne görüyorsunuz? Bu hangi sanat formudur? Ana tema nedir? Hangi çizgiler etkindir? Etkin olan şekiller hangileridir? Eserde bulduğunuz ana örüntü ve dokuları nasıl adlandırırsınız? Gibi sorularla betimleme çalışmasının yapıla bileceğini belirtirler.

Betimleme çalışması incelenen eserdeki ön yapı çalışmalarının yani maddi unsurların tanımlanmasıdır. Eserin sanat formu, yüzeyinde nelerin görüldüğünü tanımlar. Tanımlama genellikle öznel bir çalışma olduğu için bir öğrencinin yuvarlak gördüğü bir şekli diğeri oval görmesi, kırmızının bir başka öğrenci tarafından turuncu veya bordo gibi algılanması bazen diğer öğrencilerle aralarında tartışmalarında çıkmasına neden olabilir.

2.5.1.5. Çözümleme

Çözümlemede sanat yapıtının oluşum biçiminin sanatın ilkeleri ile ilişkisini kurarak detaylı bir analiz yapılmaktadır. Biçimsel çözümlemelerin algısal bir temeli

olmasına rağmen, tanımlayıcı aşama çocuğun bir sanat esrinin yapısını ya da kompozisyonunu çözümlemesini gerekli kılan daha ileri bir adım olarak işlev görür.

Hem betimleme hem de biçimsel çözümleme aşamalarını başlatan tartışmalar, eleştirel bir tavır için zorunlu görülen sürekli görsel dikkat denilen yoğunlaşmayı meydana getirir. (Alakuş, 2002, s.87)

Kırışlıoğlu ve Strokrocki'ye (1997) göre sanat eserin nasıl oluştuğu çözümleme esnasında ortaya çıkabilir. Bunun içinde, "Renkler nasıl düzenlenmiştir? Uzam nasıl düzenlenmiştir? Işık ve renk değerleri nasıl oluşturulmuştur? Eserde hafif mi yoksa ağır bir havamı egemendir? Eser hangi teknikle yapılmıştır? Hangi gereçler kullanılmış? Fırça darbeleri nasıldır? gibi sorularla çözümleme çalışmasının yapıla bilir.

2.5.1.6. Yorumlama

Bir eserin yorumlamasını yapacak kişinin Kırışlıoğlu ve Strokrocki (1997) Sanat eserindeki tema nedir? Ne demek istemektedir? Renkler sizi duysal yönden nasıl etkiliyor? Seyrederken kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Esere dokunduğunuzda ne gibi bir his veriyor? Ne gibi bir tat veriyor? Nasıl Kokuyor? Bu çalışmaya nasıl bir başlık verirdiniz? Hangi simgeleri görmektesiniz? Renkler neyi simgeliyor? Gibi sorularla çalışmanın yorumlanmasının yapılabileceğini belirtiyorlar.

Yorumlama eseri anlamaya, tanımaya ondan bir anlam çıkarma sürecidir. Buradaki düşünce sistematığı betimleme ve çözümleme aşamasında elde edilen verilere göre geliştirilen kişisel yorumlar olmalıdır.

2.5.1.7. Yargılama

Yargılama aşamasında dikkat edilecek nokta, incelenen çalışmanın niçin güzel, başarılı değerli olduğunun kesin bir yargı ile belirtilmesidir. Normal şartlarda her eleştirel sürecin sonunda bir yargı vardır.

Sonuç olarak: Bilinçli tercih/yargı tedrici, aşamalı, basamak basamak olup çok enerji ve dikkat gerektirir. Öğrencilerden bir nesnenin değerine ilişkin görüşlerini açıklamalarını isterken şu sorular uygun görülmektedir. "Bu sanat eseri

ile kendini geliştiriyor musun? “O eser hakkında neler hissediyorsun?” “O esere sahip olmak yada odana asmak ister misin ?” “O eser sana soğuk mu geliyor?” “Ondan hoşlanıyor musun?” “Neden?” (Alakuş, 2002, s.90)

2.6. Sanat Tarihi

Sanat nerde ise insanla yaşıttır. Bir nevi çalışma, üretimdir. İnsana özgü bir faaliyettir. (Fischer, 2003, s.17)

“Sanat Tarihi”, bir sanat eserinin, sanatçının ve o sanat eseri ile ilişkili öteki bilgilerin incelenmesi diye tanımlana bilir” (Alakuş, 2003, s.91) Sanat tarihi, toplumların ve bireylerin ürettiği plastik ve görsel sanatlar ürünlerini tarihsel bir süreç içerisinde inceleyen bir bilim dalıdır. Kültür tarihinin ayrılmaz bir parçası da sanat tarihidir. Özgür görsel yaratı önceliklerini inceleyerek onları toplumsal ve kültürel bağlamları içerisinde dönemlerine göre değerlendirmeye çalışır. (Yenişehirlioğlu , 1995, s.131.)

“Sanat tarihi, yapının yaratıldığı ortama bağlıdır ve yaşanan sosyo -kültürel düzen içinde yaratma sürecinin ve sanat yapının araştırmasını kapsar. Sanat eğitimcileri ve diğer öğretmenlerin görevlerinden biride geçmişte yapılmış bir sanat eserinin yaşanmış bir kültürün ürünü olduğunu kavramak ve bu sanat eserini sanat tarihsel bir bilgi olarak öğrencilerine doğru bir şekilde aktarmaktır. Sanatı öğrenen bir öğrenci, esere ilişkin var olan tüm bilgileri dikkate alarak incelemeye başladıktan sonra yerinde bir değerlendirme için çeşitli kaynaklardan yararlanmak zorunda olduğunu bilmelidir. Bu kaynaklar: Biyografik bilgi, tarihsel olay bilgisi, sosyal ortam bilgisi, dönemin felsefi ve estetik öncüleri, çalışma yöntemleri, koruma sistemleri, ve yakın amaçlar gibi özel nedenlerdir. (Hurwitz ve Day, 1995, s.342)

Sanat tarihi bir bilim dalı olarak güzel sanatlar deyimi gibi XIX yüzyılda ortaya çıkmıştır. O dönemde yaygın olan tarih bilimi ve tarih araştırmaları yanı sıra, Fransız devrimi sonucu kent soyluların aristokratlar gibi bitirdikleri “ güzel nesneler” müzeleri doldurmakta idi . Amaç, müzelere giren, yüksek burjuvanın evinde yer alan nesnelerin sanatsal değerlerini belirlemede nesnenin içinde var olan estetik güzelliğin tanımını ve değerlendirmesini yapmaktır. (Yenişehirlioğlu, 1995, s.131.)

Öğrenme etkinliği, hedef davranışı kazanmak için yapılan işler bütünü olduğundan dolayı, sanat tarihi öğretiminde de bütüncül bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Öğretmenler çocukların yetenekleri ve ilgi düzeylerine uygun bir yaklaşımla dikkatlerini çekebildikleri oranda onların sanat tarihi ve sanatsal resim konularıyla büyülediklerini görecekler. (Alakuş, 2002, s.92)

Öğrenme, yaş ve düzeye göre farklılık gösteren bir olgu olduğu için öğrencilere ilköğretim düzeyinde sanat eğitimi verilirken üniversitelerimizin sanat eğitimi dersleri gibi yoğun slayt gösterileri ve bilgi yükleme şeklinde verilmesi sıkıcı olabilir. Bunun yanı sıra sanat tarihi konuları ve eğitimi görsel sanatlar dersinde resim uygulamaları, kısa proje çalışmaları, animasyon gösterileri şeklinde olursa ilköğretim düzeyindeki bilgi edinme daha kolay olabilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin öğrenmelerinin kalıcı kılınması ve onların öğrenme güdülerinin ihtiyaçlarının sürekli hazır tutula bilmesi için öğrencilerin öğrenmeleri ile ilgili aktif görevler verilmesi, okulların bir bölümünde sanat tarihi evrelerinin resimlerle veya değişik materyaller yardımı ile öğrenciler tarafından hazırlanması öğrencilerin öğrenmelerini daha da kalıcı kılabilir.

Öğrencileri daha etkin ve bilgili kılmak için ayrıca okullarda sanat üslupları, değişik kültürlerin kendine özgü sanatsal üretim örneklerini, insanlık tarihini etkileyen önemli savaş, hastalık, göç gibi buna benzer olayları, coğrafya farklılığından, inanç sisteminden ve benzeri etmenlerden kaynaklanan mimari örnekleri ve farklı coğrafyalarda farklı kültürel değerleri temsil eden objelerin maketlerinin okullarda bir köşede sergilenmesi, bu olaylarla ilgili her ay bir konuyu anlatan okul gazeteleri çıkarılması, sanat eğitiminin daha kalıcı olmasında yararlı olabilir. Ayrıca okullarda görsel sanatlar derslerinde sanat eğitimcilerinin değişik sergi, resim siteleri, heykel ve müzelere ait görüntüleri internet ortamında öğrencilerine izletmeleri izlenilen görüntü üzerine tartışma konuları açılması da öğrenmeyi daha etkili kılacak öğrencilerin sanat tarihine ilgilerini artıracak bir yaklaşım olarak düşünülebilir.

Hurwitz ve Day çocuklara yaş seviyelerine uygun olarak sorula bilecek şu soruları önermektedirler:

1. Mümkümsel her bir eserin materyal ve sürecini tanımlayın.
2. Her bir eserin kökenini ve sanatçısını belirtin.

3. Sanat eseri nerede yapılmış ve şimdi nerede olduğunu söyleyin.
4. Şu anda bu esere kimin sahiplik ettiğini tespit edin.
5. Bu eserin hangi amaçla yapıldığını tartışın
6. bu eserin anlamını veya anlatımcı özelliğini yorumlayın.
7. Bu eserleri yapıldığı tarihlere göre emsalleri ile kıyaslayın.

şeklinde belirtir (Alakuş, 2002, s.93).

2.7. Estetik

Tunalı (1989), kitabında “Estetik” sözcüğünün Grekçe “aistheis” yada “aisthanesthai” geldiğini belirterek “aistheis” duyum, duyulur algı anlamına geldiği gibi, “aisthanesthai” sözcüğünde duyu ile algılamak anlamına geldiğini belirtmektedir. Estetigi bu anlamda duyulur algının, duyusallığının sağladığı bilgi ile ilgili bir bilim olarak düşünülüyor. Sözcüğün kökeninde bulunan bu duyusallık, estetik dediğimiz bilimin adının dışında da bu sözcüğün yaşadığını gösterir.

Yetkin (1979) ise kitabında estetik kaynaşmanın “ben” ile “ben olmayanı” birleştiren bir tür sempati olduğunu vurgulamaktadır.

Tunalı estetik bilimin kurucusu ve bu adı veren kişi olarak Chr. Wolff’un öğrencisi alan Alexander G. Baumgarten’ i göstermektedir. Baumgarten, 1750-1758 yıllarında yayınladığı Aesthetica adlı yapıtıyla, ilk kez böyle bir bilimi temellendirir, onun konusunu çizer ve bu bilimin sınırlarını belirler.

Özsoy (2003), estetik çekiciliği şöyle ifade etmektedir. Sanat kullanım kadar yaratıcı işlevlere yönelince ve dikkatler görünüşe kayınca, estetik beğeni duyarlılığının da kendiliğinden geliştiğini belirtiyor. Bir resim yada güzel bir vazanın bir yatırım aracı olarak veya tarihi bir veri olarak değer kazanmaya başlamasında o nesnenin içerisinde barındırdığı uyarıcı gücü yada zevk sunmasının yattığını belirtiyor.

Estetiğin sanat eserinin değerlendirmesinde kullanılan tamamen görsel, manevi, sosyal veya bunlardan her hangi birinin bileşimi olan tutarlı bir eleştiri sistemi olduğunu, estetik öğrenmenin dört aşaması bulunduğunu ileri süren Simit (1989), sanat felsefesinin öteki felsefe türlerinden ayrıldığını ve estetiğin, sanatın

sadece kendi standartlarında değerlendirilebileceğini iddia eden Emanuel Kant tarafından ilk olarak 18. yüzyılda formüle edilen bir sanat teorisi olduğunu düşünmektedir. İlk bakışta sanatçı ile filozof arasındaki birbirinden uzak iki kelime yokmuş gibi görüldüğünü varsayan Edman (1977), sanatçının gözle görülen şeklin uyandırdığı hazlar, duyguların sürükleyici ürpertileri ve maddenin verdiği duygusal heyecanlarla ilgili olduğunu düşünmektedir. (Alakuş, 2002, s.94)

Rus romancı Tostoy ‘un deneme olarak yazmış olduğu “ Sanat Nedir?” başlıklı deneme çalışması estetik açısından çok önemli bir yazıdır. Tostoy burada dikkatleri şu noktaya çekmektedir: “Sanat eserleri kendiliğinden üretilen veya bir milletin zengin veya zengin zümreye yakın olan bir sınıfın üretimi değil, bir milletin bütün fertlerinin bererikli ve istekli tüm bireylerinin ortak ürünü olduğu söylemektedir”. Tostoy(1995) “Bir eserin, bütün bir insanlık için faydalı ola bilmesi için iyi ve kötüyü ayırması, güzel ve anlaşıla bilir olması gerekmektedir. Sanat ancak, belli bir sınıf için değil, büyük kitleler için yarar sağladığında değerlidir. ”

Hurwitz ve Say sanatın tarihsel incelenmesinde şu sorular ile öğrencilere çok şeyler kazandırılabilceğinden söz etmektedir. “Sanat eseri nedir?” “Sanat eseri diğer nesnelerden hangi yönlerden farklıdır?”, “Sanat hangi amaçlara hizmet etmektedir?”, “Sanat değerlendirilebilir mi, eğer değerlendirilebiliyorsa nasıl?”, “Bir sanatçının topluma karşı ne tür sorumlulukları vardır?”, “Bir sanatsal uygulamayı estetik kılan şey nedir?”, “Çoklu üretilen bir nesne (basılmak sureti ile üretilen grafik eserler gibi) sanat eseri olabilir mi?”, “Bazı sanat eserleri neden şaheser olarak nitelendirilir?” Hurwitz ve Say (1995) gibi soruların çocukların sanatsal gelişimlerinde çok faydalı olacağı görüşünü dile getirmektedirler. Bugün gelişmiş Avrupa ülkelerinde sanat eğitimi derslerinin müze, sanat galerilerine kayması ve mekanlarda aktif sanat eğitimlerinin verilmesi sonucunda öğrenciler müzede gördükleri herhangi bir eşyanın benzerini evlerinde, caddede, bir alışveriş merkezinde gördüklerinde öğretmenlerine “Bu masanın, sandalyenin evdekinden, çarşıdakinden ne farkı var? diye sorulduğunda öğretmeninden onu tatmin edecek, kapasitelerine uygun anlamlı cevapları almaları gerekmektedir.

Sanat disiplinleri arasında yer alan estetik sanatın doğasını, içeriğini, kökenini ve değerini inceler. Bu incelemeleri yaparken de bazı sanat kuramlarından faydalanır. Bu kuramlar kısaca şöyle tanımlanabilir.

Dışavurumcu ya da anlatımcı kuram, (ekspresyonist) Dışavurumcu kuramda: Ruh durumları ile duyuların sembolik ve simgesel anlatımı vardır. Duyuların adeta nesneleştiği dışa vurum kuramını; hakkında bilgimiz olduğu şey ile duygu beslediğimiz şey arasındaki ayrımın yaratan sanatın önemli bir işlevi olarak görmek mümkündür. İzleyiciler gördükleri canlı renklerde ya da çizgilerin kullanımında hissettikleri duygularla yapıta yaklaşırlar. Kimi sanat yapıtları duygularımızı uyandırmak için çok fazla nostaljik ya da abartılı öğelerle yapılmaya çalışılmıştır. (Kırışhoğlu ve Strokrocki, 1997, s. 40).

Taklitçi ya da yansıtmacı kuram: Eserin gerçek dünyanın doğasına benzemesi, kesin olarak betimlenmesi esastır. Taklit ya da görülen şeylerin yeniden sunumu yapılmaktadır. Sanat eserini oluşturan sanatçının gördüğünü tüm yalınlığı ile aktarması en ince ayrıntıya kadar işlemesi esastır. Sanatçının olay, nesne ve insanları özgün biçimlerine bağlı kalarak resmetmesi de gerekmektedir.

İşlevsellik kuramı: Sanatçı yaptığı eserin işe yararlılığını, işlevselliğini amaç edinir. Dinsel, eğitsel ya da bir ideali yayma açısından yararlı bulduğu durumları açıklamayı düşünür. Sanatın edebiyat, din veya sosyo-politik düşünceleri geliştirme işlevi ile değerlendirilmesi bu kuramın bir özgülüğüdür. İşlevsel bir kuramda bir sanat eseri, ahlaki bir görüş veya mesaj aktarımında ne kadar başarılı olduğuna göre yargılanır.

Biçimci Kuramda; sanatçı sanat elemanlarını ve ilkelerini alışılmışın dışında ön plana çıkararak eserini oluşturur. Biçimci estetikçiler, bir sanat eserinin değerinin onun gerçek yaşamda, bir manzara ya da portrede olduğu gibi bir konuyla ilişkisinde değil; ondaki rengin, uzamın, ritmin, armoninin vb. ne ölçüde kullanıldığında yattığını iddia etmektedir. Biçimci teoriyi geliştiren eleştirmenler kolay bir mesaj yüklü resmi, aslında renklerin ve biçimlerin düzenlenmesi olarak ele alır ve bu temelde değerlendirme gereğine inanırlar. (Alakuş, 2002, s.97-98)

Bu tanımlamaların sonucu olarak, bir sanat eseri üzerinde yapılan estetik teorilerin düşünülmesi hangi kurama göre değerlendirileceği, sanat eserinin içsel eleştirisinin yapılması aslında yapılan çalışmanın bir araştırma olduğunu göstermektedir.

2.8. Uygulama

Dört sanat disiplinin anlamlı ve öğretici bir bileşke ile birleştirilmesi ÇASEY 'in en önemli bir aşamasıdır. Bu birleştirme konuya ve diğer eğitim durumlarına göre tasarlanabilir. Uygulamada bazen estetik bazen de uygulamalı çalışmalara fazlaca ağırlık verilebilir Çocukları tercihen birlikte oturarak üç veya dörtlü küçük gruplar halinde yerleştirmek daha uygundur. Çalışma yapılacak sanat odası, atölye veya çalışma için oluşturulmuş sınıflarda öğrencilerin daima görebilecekleri yerlere, fotoğraflar, varsa orijinal eserler asılması faydalı olacaktır. Oluşturmuş olan gruplardan ayrı ayrı bu çalışmanın amacının ve yapılış nedeninin ne olduğu hakkında karar vermeleri istenir. Burada en zor iş sınıfların sanatsal çalışmalara el verişli olmaması ve öğrenci yeteneklerinin sınıf düzeyine uyarlına bilmesidir. Böyle bir etkinlik, estetik ve sanat tarihi kadar istenilen birçok sanatsal ve tarihsel konulara ışık tutacağı gibi sanatın farklı alanlarının ortaya çıkması konusunda da önemli atılımların yapılması konusunda temel bir tutumdur.

Böyle bir çalışmada (Çok Alanlı Sanat Eğitim Yöntemi) ÇASEY'de önemli bir fark da dosya ve içeriğinin amaca uygun hazırlanmasıdır. Bu dosyada: dersin konusu, resimler, daha önceden yapılmış çalışmalar, makaleler, fotoğraf, slayt, film, kaynak kitap vb. materyallerin dosyada bir araya getirilmesidir. Bu tür çalışmalara sene başında başlayan bir sanat eğitimcisi (öğretmen) sene sonuna kadar birkaç konuda dosya hazırlatmış ve bu konuda dosya hazırlamanın da zor olmadığını görmüş olacaktır. Sınıflarda öğretmenin oluşturabileceği gibi üçlü, dörtlü çalışma gurupları oluşturulabileceği gibi bunun yanı sıra U şeklinde bir oturma planı veya buna benzer farklı etkili grup çalışmalarının yapılabileceği oturma planlarını öğretmen deneyebilir. Hazırlanan dosyalar diğer dersler içinde kullanılabileceği gibi bu dosyaları farklı amaçlarda kullanmak için farklı derslere ait çalışma yaprakları da konulabilir.

Belirlenen dersin sona ermesinden sonra her guruba evde hazırlanmak kaydı ile ödev olarak öğrencilerin kendi gruplarında yaptıkları çalışmaların bir planının yapılması, raporunun yazılması istenilebilir. Bu tür bir ödevlendirme sonucunda grupların kendi yapacakları çalışmayı içlerinden bir öğrenci hazırlayabilir. Bu

tasarısını da sınıfta arkadaşlarına sunabilir. Böylelikle grup kendi yapacakları çalışmayı tasarlayabilir, boyayabilir, sunabilir ve çalışmalardaki şekilleri, sembolleri, renkleri, yazılı olarak ifade edebilir, sözcüklere dökebilir.

Hurwitz ve Day'in de belirttikleri gibi öğrenciler sanat dersliği etkinliklerinin içine etkin olarak yönlendirildiğinde çoğu zaman sanat tarihi konularına daha fazla ilgi duyabilirler. Kendi resimlerindeki kompozisyonlarla uğraşmayı böylece alışkanlık haline getiren öğrenciler, genellikle sanatsal bir çalışmayı gösteren beş dakikalık slaytlara bakmakla çok kolay bir şekilde bir resmi kavrayabilirler. (Alakuş, 2002, s.100)

Uygulama, bu araştırma için deney grubuna uygulanan program içerisinde daha detaylı olarak anlatılmıştır.

BÖLÜM III

3. BASKI KAVRAMINA GİRİŞ

3. 1. Baskının Tanımı

Baskı, tanım olarak: Resim ve yazıların aslına uygun biçimde, birden çok sayıda, çoğaltma işlemine verilen isimdir. Başlı başına bir teknik konu olan baskı işlemi, aynı zamanda bir sanat olarak tanımlanabilir. (Tepecik, 1999, s.2)

Baskıda esas olan bir kalıp olması resimlerin ve yazıların bu kalıp yardımı ile çoğaltılmasıdır.

Tarih boyunca resimde pek çok teknikler kullanılmıştır. Ülkemizde ise baskı resim sanatının kullanılmaya başlanması sanatçılarımızın batıya açılmasından sonra olmuştur. Temelde ortak olan nokta basım ve yayın yoluyla kişilere bilgi ulaştırmaktır. Baskı teknikleri sayesinde bilgi akışı her insana aynı standartta ulaştığı eğitim ve öğretimde önemli bir öneme sahiptir.

Baskı resim sanatı temelde diğer resimlerden farksızdır. Yapılan resmin çoğaltılması ve kullanılan tekniğin farklı olması diğer resim tekniklerinden ayırıcı unsur olmuştur. (Akgün, 2003)

Baskı sanatını kullanılan teknik özelliklere göre gruplandırabiliriz. Geçmişten bu güne kadar çeşitli yöntemler kullananlar yazı, resim, motif, çizim ve benzeri tasarımların basılarak çoğaltılması amacı ile değişik teknikler geliştirilmiştir.

3. 2. Baskı Sanatının Tarihsel Gelişimi

Halk sanatları bütün ülkelerde ağaç ya da tahtadan geniş ölçüde yararlanır. İktisadi bir hammadde de olan bu gereç, kırsal kesimlerde hem her yerde bulunur. Üstelik işlenmesi de kolaydır.

Ağaç baskı, tahta ya da ağaç kesiti üzerine aktarılan bir desenin basılmayacak olan kısımlarının oyulup derinleşmesiyle elde edilen ıstampa-damga gibi bir yüksek baskı tekniğidir ve eski çağlardan beri kumaş basmacılığında bir yöntem olarak kullanıla gelmiştir.

Çizgi, biçim niteliği ve yalın anlatımı ile ağaç baskı, tarihin her döneminde ilgi görmüş bir tekniktir (Karoğlu, 1999, s.2)

Bilinen tüm sanatlar, birer anlatım aracıdır. Her biri kendine özgü farklı bir anlatım diline sahiptir. Araç gereç ve düşünce farkı, aynı çağ düzeyindeki sanat anlatımları düzeyinde bile, belirgin ayrılıkların doğmasına neden olur. Her sanat dalı farklı bir çizgi içerisinde kendini ortaya koyarken, onu açıklamak, yorumlamak, hatta eleştirmek için o sanatın özel dilini bilmek gerekir. (Gökaydın, 1987, s.45).

Dokuz bin yıl önce Anadolu da yaşayan insanların kil ya da oyulmuş kalıplarla kil üzerine baskılar yaptıklarını biliyoruz. Düz mühür ya da silindir biçimde olan bu kalıplar yüksek baskı tekniğine göre hazırlanmışlardır. Tarihçi Herodot 2450 yıl önce, Hazar Denizi dolaylarındaki bazı toplumlarda bitkilerden elde edilen boylarla kumaşların boyandığından söz eder (Asher, 1987, s.1)

Çatal Höyük Anadolu'nun bugüne kadar bulunan en büyük ve en eski neolitik kent merkezidir. Çatal Höyük birkaç bini bulan nüfusıyla neolitik çağda, dünya tarihine adeta kent tanımlamasına uyabilecek çapta büyüklüğe sahip bir yerleşim yeri olarak kabul edilmektedir. (Kurtuluş, s.16)

Anadoluda uzun bir geçmişe sahip olan damga mühür geleneğinin başlangıcı Çatal Höyük'te Neolitik çağa dayanmaktadır. Bu mühürler mülkiyetin sembolü olmuş ve genellikle geometrik motiflerle bezenmiştir. (Temizer, 1975, s.35)

Tarih boyunca resimde pek çok teknikler kullanılmıştır. Ülkemizde ise baskı resim sanatının kullanılmaya başlanması sanatçılarımızın batıya açılmasıyla olmuştur. Temelde ortak olan nokta basın ve yayın yoluyla kişilere bilgi ulaştırmaktır. Baskı resim sanatı temelinde diğer resim sanatlarından farksızdır. Basılan resmin aynı şekilde birçok yapıla bilmesi (çoğaltıla bilmesi) kullanılan tekniğin farklı olması baskı resim sanatını diğer resim sanatlarından ayırt edici özellik olmuştur.

Baskı sanatını kullanılan teknik özelliklerine göre gruplandırabiliriz. Geçmişten bugüne kadar çeşitli yöntemler kullanılarak yazı, resim, motif, çizim, ve

benzeri tasarımların basılarak çoğaltılması amacı ile değişik teknikler geliştirilmiştir. (Akgün, 2003, s.10)

3.3. Yüksek Baskı Teknikleri

Bu teknikte kalıp olarak ağaç, linol, sunta kullanılır. Kalıbın yapıldığı malzemeye göre ağaç, linol baskı adı ile adlandırılır. Bu tekniği daha çok baskı resim sanatçıları özgün eserler üretmek için kullanırlar. Bu tekniğin sanayide kullanılan yöntemine ise tipo baskı denilmektedir. Sanayide kullanılan yüksek baskı tekniğinde kalıp malzemesi olarak daha çok çinko kullanılmakta ve davetiye, kartvizit, ambalaj ürünleri gibi sert malzemelerin basımında kullanılmaktadır.

Yüksek baskı tekniği ister sanayide kullanılan şekli ile olsun, ister ise baskı resim sanatçılarının kullandığı linol, ağaç baskı çalışmalarında olsun boya alacak kısımların yukarıda kalması yani çalışılacak konunun yüksek olması, boya almayacak kısımların alçak olması şekli ile yapılan baskı türüdür.

Yüksek baskı tekniğinin öncüsü matbaayı keşfeden Johannes Gutenberg kabul edilmektedir. Gutenberg, ağaçtan yapmış olduğu harfleri yan yana getirerek harflerin yüksek kısımlarına tamponla boya vermek suretiyle kitap baskısı yapmıştır. (Evliyagil, 1985, s.19)

3. 3. 1. Ağaç Baskı

Tekcan (1987)'ın belirttiğine göre, Dünya üzerindeki ağaç baskı teknikleri yaklaşık beş yüzyıllık bir geçmişe sahip olduklarından baskı tekniklerinin en eskilerindendir. Genelde ilk dönemlerde sert ağaçların enine kesitlerden parçalar üzerine, bıçak ve özel oyma kalemleri ile hazırlanan baskı kalıpları günlük gazeteler, dini kitaplar ve tıp ansiklopedilerini resimlemek amacıyla kullanılmıştır. Dünya üzerindeki ilk kalıplar büyük müzelerde korunmaya alınmıştır.

İçmeli (1987) “Ağacın kalıp olarak kullanılma tarihini saptamaya imkân olmadığını, yalnız bu tekniğin Çin’de kağıdın bulunmasından sonra kullanılmaya

başladığı belirtir. Bu teknikle kağıt üzerine ilk defa baskı yapanların Budist rahipler oldukları kuvvetle tahmin edilmektedir.

Yüksek baskı tekniğinde en çok kullanılan teknik ağaç baskıdır. Genellikle oymaya el verişli kavak ve ıhlamur ağacı kullanılır. Ihlamur ağacı yumuşak olduğu için kolaylıkla oyulabilir. Dayanıklı, iyi boya tutan bir ağaç cinsi olduğu için kalıp hazırlamaya çok uygundur. (Akgün, 2003, s.11)

Ağaç baskı yapılacak kavak ya da ıhlamur ağacının yarık, budaklı ve yaş olmaması gerekir. Kalıplık kütükler hızla kesilirken kesilen parçalarda liflerin yönlerinin dikkate alınması çok önemlidir. Lifler dik gelecek şekilde kalıplık ağaçların kesilmesi gerekir. Oyma esnasında kolaylık sağladığı için bu işlem göz önünde bulundurulmalıdır. Aksi halde kalıbı oymak zorlaşır. (Türker, 1997, s.28)

Ağaç baskıda desen oluşturulurken ağacın dokusundan da faydalanılır. Ayrıca baskı yapılacak ağacın üzerinin bezir yağı ile yağlanmak sureti ile oyma işlemine başlanması baskının oyma sırasında daha düzenli ve kontrollü oyulmasını da sağlayacaktır.

Baskı oyularak hazırlanan kalıbın yüksek noktalarına boya verilerek yapılır. Bu işlem için ağaç üzerine çizilen resmin ağacın kağıda basımının ters olacağı düşünülerek değişik oyma aletleri ile resmin aynen çıkarılması sağlanacak biçimde titizlikle oyulması gerekir. (Tekcan, 1987, s.83).

Kalıba aktarılan desenin oyma işlemi yapılırken kalıbın boya alacak kısımları yüksekte bırakılmalıdır. Boya almayacak kısımları ise çukurda kalması için o kısımlar oyularak çıkartılır. Bu nedenle bu tekniğe yüksek baskı tekniği denilmektedir. Desende kullanılan yüksek kısımlar siyah, çukur kısımlar beyaz, ara değerler ise sık seyrek çizgiler şeklinde olacak şekilde oyma işlemi yapılarak kalıp hazırlanmış olur. (Akgün, 2003, s.11)

Hazırlanan kalıpların baskı işlemi esnasında düz bir zeminde, matbaa mürekkebinin bezir yağıyla gerekli kıvama gelene kadar inceltilmesinin ardından mürekkep merdane yardımı ile desenin üzerine aktarılır. Desenin basılması istenilen kağıt kalıbın üzerine konularak dairesel düzgün hareketlerle desen kağıda aktarılmış olur, baskı da bu işlemlerle tamamlanmış sayılır.

3. 3. 2. Linol Baskı

Bu baskı ilk olarak İngiltere’de 1860 yılında linolyum adı verilen bir muşamba kullanılarak yapılmıştır. Baskı yapılacak linolyum düzgün bir yüzeye ve 3 milimetre kalınlığına oymaya elverişli bir yumuşaklığa sahip olmalıdır. Bu baskı tekniğindeki işlemler desenin kağıttan aktarılması, oyma işlemleri, ve özellikleri açısından ağaç baskının aynıdır. Linolyum çok kolay buluna bilmesi oyma işlemine elverişli olması açısından yüksek baskı çalışmalarında en çok tercih edilen malzemelerin başında gelmektedir (Akgün, 2003, s.12).

Yüksek baskı tekniği kullanılarak yapılan bu çalışmalar temiz bir şekilde kurutularak numaralanır ve imzalanır. Çalışmayı yapan sanatçı kaç adet basmış ise çalışmanın sol alt tarafına 1/20, 5/25 gibi çalışmanın kaç adet basıldığı ve o baskının kaçınıcı baskı olduğunu belirtmek içindir.

Bütün bu çalışmalar bittikten sonra çalışma imzalanır. Baskının ortasına gelecek şekilde çalışmanın adı yazıl ve paspartu yapılarak çalışma tamamlanmış olur.

BÖLÜM IV

4. YAZMANIN TANIMI

4.1. Yazma

Yazma bir başörtüsüdür. Günümüzde, çoğunlukla kırsal kesimdeki hanımların başına örttükleri renkli desenli kumaşlardır.

Oyulmuş kalıplar kullanılarak çeşitli boyalarla pamuklu, bazen de ipek kumaşlar üzerine elle çizilip resmedilerek veya basılarak yapılan bir kumaş süsleme sanatıdır. (Türker, 1996, s.6)

4.2. Yazmacılığın Anadolu'daki Gelişimi

“Basma veya yazma; oyulmuş ahşap kalıplar kullanarak çeşitli boyalarla, pamuklu kumaşlar üzerine, elle çizilip resmederek veya basarak yapılan süsleme sanatına denir. Bu işi yapanlara da yazmacı veya basmacı denir.

Tahta kalıpların oyularak kumaşa basılması ise, kağıdın Anadolu'ya gelmesinden çok önce başlamıştır. “Yazmacılık” adı verilen, tahta kalıpla yapılan “kalıp baskı” ise; Almanca’da “Zeukgdruk”, Fransa’da “L’ estampe”, İngilizce’ de “Block Printing” sözcükleri ile karşılık bulmaktadır. Bir halk sanatı olarak yazmacılık sanatının Anadolu’da çok eski bir geçmişi olduğu bilinmekle birlikte, ele geçen ilk örnekler 16. yy’a aittir. (Büyük Larouse, 1986, s.12478).

“Yazma baskı sanatının başlangıç yeri ve zamanı kesin olarak bilinmemekle beraber, yazmacılığın çok eskiden beri dokuma sanatı ile beraber yürümüş, insanların süsleme ve süslenme ihtiyacı ile başlamış ilk el sanatlarından biri olduğu kabul edilmektedir (Erkan, 1990, s.7)

Reyhan Kaya “Türk Yazmacılık Sanatı” adlı kitabında yazmacılığın tarihsel gelişimini Hititlerden başlatır.

Yine James Mellaart' ın Çatal Höyük kazılarında bulduğu, pişirilmiş topraktan yapılmış 7000 yıllık desen kalıplarının, kumaş desinatörlüğünün başlangıcı olduğunu, diğer sanatlar gibi Orta Anadolu'da gelişen bu sanatın Tokat'ta gelişmesinin bir rastlantı olmadığını ve bunun devamında Türkiye tarihini araştırırken, bu sanatın Orta Anadolu'da Tokat'ta gelişmesinin ve Tokat ilinin yazmacılık sanatının merkezini teşkil etmesi ilginçtir.

Altı yüzyıllık bir tarihe sahip olan Tokat Yazmacılığı XV. yüzyıldan başlayarak yazmacılığın merkezi haline gelmiştir. XVI. ve XVII. Yüzyıllarda en güzel örneklerini vermiştir. (Türker, 1999, s.44).

Tarih boyunca değişik coğrafyalarda ve medeniyetlerde kadınların başını süsleyen, halk ozanlarının türkü ve koşmalarına, manilere konu olan yazma her zaman genç kızların çeyizlerinin bir parçası, Osmanlı sarayı haremının de bir süsü olmuştur. Yazmacılık Türk süsleme ve el sanatının bir koludur. (Türker, 1999. s.45)

Anadolu da gelişen yazmacılık sanatının farklı bölgelerdeki gelişimi renk, kompozisyon, motif gibi unsurlar açısından bölgesel farklılıklar ve bazen de benzerlikler gösterir. “Eski Anadolu, tarihi, medeniyeti ve sanatı yönünden en ilginç bölge orta Anadolu dur.

MÖ. III. ve II. bin yılları boyunca burada yaşayan kavimler, Anadolu medeniyetini bu yörede kurmuşlardır. Bu sebeple Orta Anadolu bölgesi medeniyetin, kültürün ve sanatın gelişimde merkez olmuştur. Yazmacılık sanatının Türkiye tarihini araştırırken, Bu sanatın Orta Anadolu'da Tokat'ta gelişmesi ve Tokat ilinin yazmacılık açısından merkez teşkil etmesi ilginçtir. Örneğin: Tokat ili ve civarında yapılan yazmalardaki geometrik düzen, Selçuklu sanatı geometrisine paralellik gösterir. Selçuklu sanatının Orta Anadolu da geliştiğini ve kendi sanat anlayışı içinde verdiği yapıtlarını bu gün dahi görmek mümkündür. Tokat'ta yapılan basmalar o devrin özelliklerini gösteren hanlar içerisinde yapılmaktadır.

Tokat yazmalarında kompozisyonu oluşturan motiflerde doğaya yakın bir anlatım şekli hakimdir. Meyvesi bol olan yörede kiraz ve elmalar, çiçekler yazma kompozisyonunun ilham kaynağı olmuştur. Yazmalarda çoğunlukla koyu renkler kullanılmıştır. Koyu Kırmızı, bordo, patlıcan moru, koyu kahve, siyah renkler kompozisyona hakimdir. Kırmızı ve siyah renkli yazmalar Alevi tarikatına mensup kişiler tarafından tercih edilmektedir. Bölgesel renk özelliklerini, bazı renklerin

kullanılış renk sebeplerini, daha çok çevre halkının yaşantılarında aramak doğru olur. Tokat Yazmaları genellikle koyu zemin üzerine çok renkli bir anlayışta olup, geleneğe bağlı sağlam bir renk armonisi sergiler. (Kaya, 1974, s.53)

Yazmacılık ülkemizde bir halk sanatı olarak doğup gelişmiş ve en güzel örneklerini 17, 18 ve 19. yüzyıllarda İstanbul yazmaları ile vermiştir. Türk yazmacılık ve basmacılık sanatının en zengin örnekleri İstanbul yazmacılığına aittir. Buna ait en eski bilgiler; III. Mehmed ‘in sünnet düğünündeki geçitte “Basmacı esnafı” adını taşıyan minyatürde görülmektedir.

Ayrıca el yazması, “Sürname” de basmacıların ellerindeki kalıplarla düz kumaşlar üzerine renkli şekillerde baskılar yaptıkları anlatılmaktadır. Sarayın kullandığı kumaşlarda boya ile yapılan baskıların üzerine ayrıca altın veya gümüşlü motifler basılırdı. Nitekim, Topkapı Sarayı Müzesinde bulunan, III. Murat’a ait mavi canfes kaftanın ipek astarı üzerine ay motifleri, yüzüne de büyük altın benekler basılmıştır. (Akbi, 1977, s.5)

Türk yazmacılık sanatının bugün elimizde kalan örnekleri, Osmanlı İmparatorluğu döneminin XVI., XVII., XVIII. ve XIX. yüzyıllarına ait örnekleridir. Bu çevrelerde yapılan yazmalar desen, kompozisyon ve renk yönünden bölgesel Olarak ayrıcalık gösterirler. (Kaya, 1974, s.46-50)

4.3. Yazma Yapma Teknikleri

Türker (1996), kitabında yazma yapma tekniklerini üç grupta topluyor. Bunlar

1. Kalem İşi Yazma: Sanat yönü en kıymetli olan yazma olup, desen çizildikten sonra içleri fırça ile resmedilerek boyanıyor.

2. Kalıp Kalem Yazma: Yazmada konturla kalıpla basıldıktan sonra desendeki renkli kalacak kısımlar fırça ile boyanıyor. Eski İstanbul yazmalarının bu teknikle yapıldığını belirtiyor.

3. Kalıpla Yazma: Bu teknikte kendi arasında üç kısımda toplanıyor.

a) Karakalem Yazma: Tek kalıp kullanılarak beyaz üzerine siyah, siyah üzerine beyaz işlenir. Bu türe “Karakalem” denir.

b)Elvan İşi: Bir motifin her rengi için ayrı kalıp yapılır. Bu kalıplar üst üste gelecek şekilde beyaz zemin üzerine basılır. Bu türe elvan işi adı verildiğini belirtiyor.

c) Daldırma Yazma: Renklere göre hazırlanan kalıpların basılmasıyla meydana gelen motifler tutkal veya balmumu ile kapatılır. Kumaş daha sonra boya ya batırılır. Böylece motifin dışında kalan yerler boyanmış olur. Buna daldırma yazma denir.

4.4. Kalıp Oymada Kullanılan Ağaçların Özelliği

Türker (1996), ağacın özelliklerini ise şu şekilde sıralıyor.

Baskı işi yazmalar, sulak yerde yetişmiş ıhlamur ağacından kalıplar kullanılarak yapılır. Ihlamur ağacı yumuşak kolay oyula bilir, dayanıklı, iyi boya tutan bir ağaç cinsi olduğu için, kalıp hazırlamaya çok uygundur. Oyarken istenmeyen biçimde yarılmalar yapmaz. Ihlamurun, budaklı, yaş ve yarık olmaması gerekir. Fırınlanmış ağaç tercih edilir.

4.5. Yazma Motiflerinin Kalıba Aktarımı

Kuru budaksız ıhlamur kütüğü 7 cm tepe olarak kesilir. Desenin boyutları kesilmiş ağaç üzerine ölçülür., Eğer kalıp odunu eğilirse hızarla kesilerek parçalara sıcak tutkal sürülerek yapıştırılır. Yanlarından çivi ile tutturularak mengene ile sıkıştırılır. Bir gün bekledikten sonra tutkallı yüzey zımparalanarak temizlenir. (Erkan 1990, s.35) Ayrıca kalıp oymada Sarıçam ile Armut ağacında kullanılabilir . Ancak en yaygın olan kalıp ağacı ıhlamurdur

Desen kağıda geçirildikten sonra, desen araları bıçakla oyulur. İstenirse motif çizildikten sonra matkapla delinir, delinen yerler bundan sonra bıçakla kolayca oyula bilir. 0. 1 mm-0. 9mm'ye kadar çeşitli matkap ucu kullanıla bilir. Desen aralıkları geniş ya da dar olduğu için farklı kalınlıkta uçlar kullanmak gerekir. (Türker, 1996, s.15)

4.6. Kalıp Oymada Kullanılan Araçlar

- İhlamur kerestesi
- Mengene
- 30-40 cm. el planyası
- Kol hızarı
- 2 adet törpü Kalın –ince
- Keser
- Büyük ve Küçük ıskarpıla
- Zımpara taşı
- Karga burunlu bıçaklar
- El bireyizleri
- Değişik matkaplar
- Mum(Parafin)
- Biley Taşı(Rodos)

4.7. Tokat Yazmalarında Kullanılan Motiflerin Özellikleri

Kaya (1974), kitabında desen ve kompozisyon özelliklerinden bahsederken Türk süsleme sanatının karakteristik özelliklerine de değinerek, Osmanlıların kendilerinden önce Anadolu’da medeniyet kurmuş olan Selçukluların sanatlarının geleneklerine uyduklarından bahseder.

Osmanlı sanatının İstanbul’un fethinden sonra dikkate değer bir atılım gerçekleştirdiğini belirterek bunun yanında Bizans sanatının karışık biçimlerden olan süslemelerine rağbet etmediklerini belirtir. İslam dinini kabul eden Türklerin İslamın insan ve hayvan figürlerini yasaklamasından dolayı Türk süsleme sanatının dekoratif açıdan gelişmesine ve ilgi görmesine neden olduğunu belirtir.

Osmanlılardan kalma olan çeşitli sanat dallarında çokça kullanılan kıvrık dal nakışı Rumi ve Hatayi olmak üzere iki üslûba ayrılmaktadır . Rumi üslup bir birine bağlı, uçları kuş gagalarını andıran yarım palmetlerle sona eren spirallerden teşekkül

eder. Hatayi uslûp ise ince kıvrımlarla bir birine bağlanan küçük veya büyük madalyonlar içinde toplanan rozet, çiçek ve yaprak motiflerinden teşekkül eder.

Osmanlılara Hatayi uslûbun kelimededen de anlaşılacağı gibi Horasan ve Türkistan dan gelen Hatayi uslûbu “Hatay ve Kıtay” ülkesini işaret eder demektir.

Anadolu’nun şirin bir ili olan Tokat’ da “Karakalem” ve “Elvan” olmak üzere iki tip yazmaların basıldığını görmekteyiz. Tokat yazmaları basılma teknikleri yönünden kalıpla yazma tekniğine girmektedir. Motifler konuklarını da daha çok bitkilerden almaktadır. Çok ender olarak somut konulara değinilmiştir. Bazen de hem soyut hem de somut konuların bir arada işlendiği yazma örnekleri az da olsa karşımıza çıkmaktadır.

“Tokat yazmalarındaki konular, yöre insanının duygu ve düşüncelerini doğa ile bütünleşerek ifade etmeye çalıştıklarının açıkça görülmektedir. Gül, lale, sümbül, düğün çiçeği, horoz kuyruğu, gelincik, karanfil, hercahi menekşe, dal ve yapraklar, haşhaş çiçeği gibi motiflerin seçiminde bir süreklilik fark edilmektedir. Figürlerle yapılan bezemenin azlığı figüratif konulardan özellikle kaçınıldığına işaret etmektedir

Soyut konular arasında, kandil, yıldız, ay, madalyon, tura, dörtgenler, üçgenler, baklava dilimleri, gibi geometrik biçimlerden oluşturulmuş nesne değerleri olan geometrik bezemelere çok enderde olsa rastlanmaktadır. (Erkan, 1990, s.45)

4.8. Yüzeyin Tamamen Motif Tekrarlarıyla Dolurulması İle Oluşan Kompozisyonlar

Tokat Elmalısı: Genellikle siyah zemine kırmızı ya da mor olarak basılır. Elma motifi yüzeyin her alanını kaplayacak şekilde tekrar motiflerden oluşur. Kenar süslemesi olarak daha çok U şeklinde içe dönük iri benekli motifler kullanılır.

Aynalı Yazma: Bu yazmada zemin boş bırakılacak şekilde tasarlanmış olup, zemin boşluklarını oluşturmak için dairesel şekildeki elma motiflerinden faydalanılmaktadır.

Tokat Yarım Elmalısı: Genellikle siyah zemine kırmızı ya da mor olarak basılır. Elma motifleri parçalanarak düzensiz şekilde kullanılacak şekilde

tasarlanmıştır. Takat elmalısı ile arasındaki fark elma şeklinin deforma edilmesi ile kullanılmıştır.

Tokat Kirazlısı: Bu yazmanın tasarlanmasında sarı, kırmızı, beyaz zemin renklerinden faydalanılmıştır. Zeminin tamamen kiraz motifi ile doldurulması ile oluşur. Kenar bordürü ise paralel çizgiler arasına yerleştirilmiş üçgen ve beneklerden oluşur.

4.9. Kare Planda Gelişen Kompozisyonlar

Tokat Beşlisi: Tokat içi dolusu ve kenar suyunun kullanıldığı yazmadır. İsminden de belli olduğu gibi motifin zemine merkeze bir kenarlara da dört defa basılmasından meydana gelir. Bu kompozisyon artık basılmamaktadır.

Tokat İçi Dolusu: Kare bir kalıp içerisine kıvrılğan “U” biçiminde yerleştirilen bir dal üzerine farklı boylarda yerleştirilmiş birçok çiçeğin yan yana getirilmesi ile oluşur. Tokat içi dolusu yüzeye kalıbın dokuz kez basılması ile meydana getirdiği için bu ismi almıştır. Kenar suyu olarak kullanılan motifin kenarlarında beşli yatay çizgiler içerisinde ise iri fasulyeyi andıran bir motif yer alır. Bu yazma Tokat yöresine ait bir yazma türü olup zemin rengi kırmızı tercih edilir.

Onaltı Fulyalı Yazma: Kıvrımlı “S” şeklinde dal üzerine sıralanmış çiçek motiflerinden oluşur. Zemine yukardan aşağı doğru dört kez soldan sağa doğru dört kez basılmak sureti ile toplamda onaltı kez motifin tekrarlanmasından oluşur. Kenar motifinde ise yine dal üzerine yerleştirilen çiçeklerden oluşur.

Çengelköy Yazma: Bu yazma da tokat içi dolusuna benzer özellikler gösterir. Bir motifin dokuz kez tekrar edilmesinden meydana gelir. Kenar motifi olarak ise kenarlarından bir birine bağlanmış dörtgenlerden oluşur. Bu yazmada kırmızı, sarı, mavi, yeşil renkler kullanılır. Yazma haricinde elbiselik eteklik olarak ta tercih edilen bir motiftir.

Tokat Üzümlüsü: Bu yazma Tokat içi dolusu ve Çengel Köy yazma özelliklerini göstermekte olup aralarındaki fark tercih edilen üzüm motifinden kaynaklanmaktadır. Üzüm motifi “S” hafine benzer bir alana yerleştirilmiş olup zemin rengi olarak mor ve kırmızı renkler tercih edilir. Bu yazmada kırmızı, sarı,

yeşil renklerde tercih edilir; ancak zemin rengi olarak tercih edilen Mor renk bu yazmanın Tokat morlusu olarak ta adlandırılmasına sebep vermiştir.

4.10. Kenar Bordürlü İçi Boş Yazmalar.

Trabzon Kenar : Bu yazma türünde zemin rengi siyah olarak kullanılır. Sarı renkli bordür içerisine kırmızı ve sarı renkli çiçekler yerleştirilir.

Asma Yaprığı: Bu yazma türünde asma yaprağı bordür olarak düşünülmüş olup karşılıklı iki kenara dörder adet basılırken, diğer iki kenara üçer adet basılmaktadır. Zemin rengi siyah motifler ise kırmızı ve yeşil olarak basılmış.

Kaynana Yumruğu: Bu motif yazma kenarlarının karşılıklı kenarına üçer adet diğer iki kenarlarına ise ikişer adet basılması ile elde edilen motiflerdir. Zemin sarı ve siyah olarak düşünülür. Siyah zemin üzerine yeşil, kırmızı, sarı ile baskı yapılırken sarı zemin üzerine kırmızı ve yeşil renklerle baskı yapılır.

Purket Yazma: Bu yazma türünde zemin rengi sarı ve siyah olarak kullanılır. Purket motifi üç yaprak içerisine yerleştirilmiş bir büyük çiçek ve iki tarafına yerleştirilmiş iki çiçek demetinden oluşur. Motif karşılıklı iki kenara dörder adet basılmış olup boş kalan diğer iki kenarında boşluklarına birer adet basılmak suretiyle üç adet motif basılmış. Bu motiflerde sarı, kırmızı, mor ve yeşil renkler kullanılmış

4.11. Dikdörtgen Olarak Tasarlanmış Yazmalar.

Sinekli Hamamiye: Zemin üçe bölünmüş olarak tasarlanır. Kullanılan motifler farklılık gösterir. Alt ve üst motiflerde çiçek motifleri stilize edilmiş şekilde kullanılırken orta motifinde Sineğe benzer şekiller kullanılmaktadır. Orta motifi sık ve biri birinin tekrarı olan motiflerin yoğun kullanılması ile oluşur.

Şam Hamamiye: Zemin rengi olarak genelde bordo ve siyah kullanılır. Yüzey üç parçaya bölünür. Ortaya bademli olarak adlandırılan motif yerleştirilir. Kenarlara ise 5-6, 7-9 kez tekrarlanarak basılan şam hamamiye motifi konulur.

4.12. Tokat Yazmalarında Kullanılan Renklerin Özellikleri

İnsanoğlunun doğada gördüğü renkleri taklit etme arzusundan doğan uzun çalışmaları, bugünkü dünyamızın renklenmesine neden olan boyaların doğmasına sebep olmuştur. İnsanoğlu bu konudaki gerekli yardımı da en çok doğadan almıştır.

“Bir bitkinin sapının yaprağının veya yemişinin ellerini boyadığını fark eden insanoğlu, o bitkiden bu boyayı elde etmeyi başarmış ve bununla yaşantısının her parçasını renklendirmeye çalışmıştı. Önce bu boyaları yaşadıkları mağaraların duvarlarına resim yaparken kullanan tarih öncesi devrin insanları, sonra bu bitkileri suda kaynatmak sureti ile elde ettikleri boyanın içine iplik batırıp renklendirmek sureti ile dokumacılığın içine sokmuş, sonra da hayatın bütün safhalarında kullanmaya başlamıştı”. (Erkan, 1990, s.18)

Kaya (1974) Kitabında boya maddeleri hakkında şunları söylüyor:

Türkiye’de boya maddelerini kapsayan, kumaşlar, halıları boyamada kullanılan çok miktarda boya bitkilerinin bulunduğunu, Bu bitkilerin muhtelif kısımlarında çeşitli boya maddelerin bulunduğunu bu boya maddelerinin de bitki ve ağaçların kökü, gövde ve yapraklarında mevcut bulunduğunu belirtir. Kaya doğal boyalarda görülen renkleri ise şu şekilde belirtir. Çividi, sarı, açık sarı, limon sarısı, al, yeşil, çemen yeşili, mor, asumani (havai mavi), süt mavi, narenci, (turuncu portakal rengi)menekşe, samani, kırmızı, açık kırmızı, koyu kırmızı, kahverengi, koyu kahverengi, siyah ve başkaları.

Tokat yazmaları genellikle bitki ve ağaçlardan elde edilen boyalardan meydana geldiği için Tokat ve çevresinde bolca buluna bilen ve daha çok koyu renkler veren bitkilerin renkleri hakimdir. Geleneğe bağlı bir biçimde oluşturulan baskılarda sağlam bir renk armonisi vardır.

Tokat yazmalarında en çok tercih edilen renkler ise şunlardır: Patlıcan moru, koyu kırmızı, fes rengi(güvez)sarı, mavi, siyah, yeşildir. Siyah olarak kullanılan renk genelde ya zemin rengi ya da kontur rengi olarak tercih edilmektedir.

Eski Türk sanatında bitki boyalarından başka madeni boyalarda yapılmıştır. Metal bileşiklerinden de istifade edilerek yine çok çeşitli renklerde boyalar elde

edilmiştir. Yurdumuzdaki bitkisel boyalar güneş altında renklerinin değişip değişmemeleri bakımından üç gruba ayrılır: (Kaya, 1974, s.55)

1. Güneş altında renkleri değişmeyen boyalar.
2. Güneş altında renkleri koyulaşan boyalar.
3. Güneş altında renkleri solan bitkisel boyalar.

4.13. Tokat Yazmalarında Kullanılan Boyalar

Tokat Yazmalarında kullanılan boyaları dört grupta toplaya biliriz:

- a) Bitkisel boyalar
- b) Hayvansal Boyalar
- c) Kimyasal Boyalar
- d) Akremin Boyalar

4.13.1 . Bitkisel Boyalar

Armut Ağacı: Bu ağacın yapraklarından kahverengi elde edilir. Yurdumuzun her yerinde bolca bulunur.

Bağ(Üzüm) Yaprağı: Yeşil boya elde edilir.

Boyacı Aspri: Memleketimizde Doğu Akdeniz’de yetişir. Çiçeklerinden kırmızı boya maddesi vardır.

Bakam Ağacı: Bu ağaç yerli bir bitki olmayıp yabancı memleketlere özgü bir ağaçtır. Merkezi, yetiştiği bölgeler, Amerika ve Antil dir. Ülkemizde çok azda olsa Adana ve Tokat da bulunur. Bu ağacın odun kısmı boyacılıkta kullanılır. Bu ağaçla elde edilen renkler farklı mordanlarla kullanılır. Bu boyalar özellikle yazmacılıkta kullanılır.

Mordan: Renk tonu vermekte kullanılan katkı maddesidir.

<u>Mordan</u>		<u>Renk.</u>
Tanin	ile	Kırmızı
Şap	ile	Kırmızı sarıdan menekşeye geçer.
Krom şapı	ile	Mavi, kırmızı
Krom sülfat	ile	Koyu mavi
Demir 2 sülfat	ile	Kırmızı menekşe.

Bakam (Kırmızı): Bu bitki de Amerika’da bulunur. Kırmızı ile siyaha çalan kırmızı elde etme de kullanılır. Kırmızı renk için bakam şapı ve akmazı beraber kaynatılır. Siyaha bakan kırmızı ise bakam ve karamazı berabere kaynatılarak elde edilir.

Cehri: Tohumlarından boya elde edilen bir ağaçtır. Memleketimizin hemen her yerinde yetişir. 1. 5 m. kadar yüksekliğindedir. Çok küçük yeşil, sarı ve beyaz çiçekler açar. 100 kadar türü vardır. Cehri daha çok boya elde etmek için yetiştirilir. Yarı olgunlaşmış bezelye büyüklüğündeki taneleri kurutulur. Bunların tadı acı kokuları da fenadır. Kurutulan tohumlar kahve değirmeninde çekilir, alkolle daha da sonra sülfirik asitle işlenir. Bu sırada boya maddesi olan sarı toz, eriyikten ayrılıp dibe çöker. Cehri sarısı çok parlak ve tatlı bir sarıdır. Fakat ışığa ve kirece karşı dayanıksız olduğundan cehri;yeni boyalar yanında eski yerini kaybetmiştir. Ayrıca cehrinin boya sabitleyici özelliği de vardır.

Ceviz Ağacı: Cevizin kabuğundan, yaprağından koyu kahve renkli çok sabit bir boya elde edilir. Ceviz özü, ceviz kabukları ve yaprağı şapla kaynatılırsa açık kahve rengi renk elde edilir.

Çivit Otu: Mavi renkli bitkisel bir toz boyadır. Çin’de Yemen’de Hindistan’da yetişen baklagillerden; çivit otu bitkisinden çıkarılır.

Ülkemizde ise Ankara –Çubuk deresi ve İstanbul Çengel Köy’de rastlanır. Bunun Kırmızı, sarı, yeşil olanları da vardır. Özellikle yazmacıların kullandıkları bir boyadır.

Ebe Gümeci: Yurdun her yerinde rastlanan bir bitkidir. Yaprakları kaynatılarak yeşil boya elde edilir.

Elma Ağacı: Kabuğu:Kahve Rengi Boya elde edilir.

Haşhaş Çiçeği: Çiçeğinden eflatun renk bir boya elde edilir.

Hava Cıva Otu: Akdeniz bölgesinde yetişen bir bitkidir. Kökünün kabuğu mora çalan koyu bir kırmızıdır. Bundan kırmızı renkli bir madde çıkarılır.

İhlamur Ağacı: Kabuklarından açık ve koyu kahve rengi bir boya elde edilir. Şap ve çam kabukları ile beraber kaynatıldığından ışığa ve yıkanmaya karşı çok dayanıklı bir boya elde edilir.

Karadur Ağacı: Kaynatılarak bordonun koyu tonu elde edilir.

Kestane Ağacı: Kestane yapraklarından koyu siyaha yakın kahve rengi elde edilir.

Kıbrıs Çiçeği: Kıbrıs Kırmızısı:Saçı Kırmızı:Kırmızı Fonksin:Kırmızı boya elde edilir.

Kızıl Ağaç: Kayıngillerden alçak boylu bir ağaçtır. Kuzey yarım kürenin ılıman iklimli yerlerinde yetişir. Erkek çiçekleri püskül biçimindedir. Dişi çiçekleri küçük ve sarımtırak olur. Kızılağacın kabuğundan sarı ve kırmızı boya elde edilir.

Kitre: Baklagillerden, birden çok çeşidi olan bir bitkidir. Salkım biçimi beyaz, sarı, mor ve fes rengi çiçekler açar. Anayurdu Anadolu, İran ve Ermenistan dır. Bir çeşidinden bir çeşit zambak elde edilir.

Bunların haricinde de dayanıklı olmayan ancak boyacı özelliği olan Ispanak, ebegümece vb. boyacı bitkiler bulunmaktadır.

Kök Boya: Boyacı Kökü: Ankara. İstanbul Büyük Ada, Bayburt, Niğde, Batı Anadolu ve Orta Anadolu bölgesi Bursa-İnegöl civarında yetişir. Kök boya Türkiye'nin mühim bitkilerindendir. Çok eskilerden beri kullanılan bu kök özellikle ipek halılarda kullanılır. Elde edilen kırmızı renk çok hastır. Güneş ışığı ve yıkamaya karşı oldukça dayanıklıdır. Mordan olarak şap ile kullanıldığı gibi, ayrıca kumaşları zeytinyağına batırmakla ayrıca parlak kırmızı elde edilir.

Kök boyada kullanılan mordanlar.

Mordan

Renk

Şap	ile	Güzel Kırmızı.
Tanin	ile	Kırmızı
Demir Sülfat	ile	Esmer kırmızı

Krom şapı ile esmer kırmızı mavim tırak bir renk elde edilir. Bazı maddelerle de değişik renkler elde edilir.

Meyan Kökü: Bu bitki Türkiye'nin alçak bölgelerinde pek çoktur. Bundan da şapla birlikte esmerimsi sarı boya elde edilir.

Nar Ağacı: Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde bahçelerde bulunur. Köylüler nar kabuğu ile isi kaynatarak koyu sarı bir boya elde ederler.

Nevruz Otu: Türkiye de çok çeşitlileri vardır. Nevruz otunun çiçeklerini şap veya paslı çivilerle kaynatarak kırmızı boya elde edilir.

Palamut: Meyveleri küçük birer fındığı andırır. buna “palamut” denir. Türkiye’de bolca bulunur. Boyalarda katkı maddesi olarak kullanılır.

Papatya: Boya veren papatya cinsindendir. Boyacı papatyası olarak da adlandırılır. Bursa –Uludağ da yetişir. Çeşitli sarı renkler elde edilir.

Safran: Önceleri safran bolu ve çevresinde bolca yetişirdi. Safranda bulunana sarı boya maddesi, Sülfirik asit ile açık mavi, nitrik asitle ise yeşil bir renk verir.

Yabani Gül. (Kuş Burnu): Yabani gül ağacının meyvesidir. Kızıl kahve rengi elde edilir.

Saman: Saman rengi (Saman Sarısı) elde edilir.

Sarı Kök: Esas memleketi Jameika ve Antil adalarıdır. Türkiye’de Trabzon – Maçka yolunda çalılar arasında ve Adana- Osmaniye Gavur Dağı’nda 1000 m. rastlanır. Bu bitkinin odununda sarı rengi veren “Fustine” maddesidir. Sarı kökle her türlü kumaş boyana bilir. Genellikle bu kökle çadır, askeri kumaşlar boyanır. Çeşitli maddelerle renk değişikliği gösterir. Örneğin: Alkalilerle kırmızı, kolay tuzları ile kızılım tırak, sap ile sarımtırak, ferro sülfat ile açık esmer renk verir. (Kaya . 1974, s.59)

Soğan: Kabuğunun kaynatılması sonucu açık kahve rengi renk elde edilir.

Şeftali Ağacı: Şeftali yapraklarının suda kaynatılmasından sarı, yeşilimsi bir renk elde edilir. Mordan olarak bakır sülfat (göz taşı) kullanılır. Güneş ışığına ve yıkanmaya karşı oldukça dayanıklıdır.

Tetri: Gül kadar büyük bir bitkidir. Kekik’e benzer bir görünümü vardır. Alizarin boya ile birlikte kullanılır.

Yarpuz: Ankara-İzmit, İstanbul dolayları ile Kastamonu, Zonguldak, Giresun, Rize, Denizli, Antalya, Bursa, Adapazarı, Malatya, Adana, ve Ayancık bölgelerinde çok rastlanır.

Köklüler şap ve yaprakları ile kökünü paslı demir parçalarıyla kaynatarak, güzel parlak bir siyah elde ederler. Suyu ve güneşe karşı oldukça dayanıklıdır.

4.13.2. Hayvansal Boyalar

Hayvansal Boya (Kırmızı) Kırmızı böceğinden elde edilir. Bu boyanın bileşiği (Acide Carminique'dir.) Alkolde, suda, eterde erir. Rengi lal kırmızıdır. Köylüler kırmızı boyasından parlak kırmızı ve koyu kırmızı olmak üzere iki ton kırmızı elde ederler. Hayvansal boya olan kırmızı yazmacılıkta daha çok cochonilla adı ile bilinmektedir.

Hayvansal Boya(Purpur): Hayvani boyalardan özellikle purpurun tarihi kıymeti çok büyüktür. Purpur murex, Brandalis, Purpura, Hamemastene gibi sümüklü böceklerden çıkartılan kırmızı menekşe renginde bir boyadır. Elde edilmesi güç boyacılığı zahmetli ve pahalı olan purpur rengine eski zamanlarda, bir de asalet isaf ettiklerinden bu yalnız rahiplerle kırılların bir de yüksek memurların elbiselerinde görülürdü. Hatta Romalılar devrinde purpur renkli kumaşlara sarılan çocuklar yalnız tahta namzet prenslerdi. Romalılarda purpur renkli elbiseler büyüklük ve asaleti temsil ederdi. Hakkı olmadan bu rengi taşıyanlar şiddetle cezalandırıldı.

4.13.3. Kimyasal Boyalar

Günümüzde çok az kalan yazmacın esnafı artık kök boya veya bitkisel boyalardan elde edilen boyaları çok fazla kullanmamaktadır. Ancak doğada çok bulunana elde edilmesi kolay olan ceviz ve benzeri boyacı bitkilerden yer yer yararlandıkları görülmektedir. Ülkemizde 1880 ler den itibaren giren sentetik boyar özellikler alizerin ve analin in ülkemize girmesi ile kök boyası yerini sentetik boyalara terk edilmiştir. Sentetik boyaların hem elde edilmesi kolay hem de çok daha renk seçeneği vardır.

4.13.4. Akremin Boya

Serigrafik baskı için hazırlanan bir boya türüdür. Hazır ve kimyasal serikrafi boyaları ile renklendirilir. Günümüz yazmacılığında bolca kullanılır

BOLÜM V

5. YÖNTEM

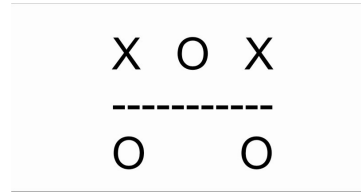
Bu çalışma deneysel bir araştırmadır. Deneysel araştırmalar değişkenler arasındaki ilişkinin neden ve etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışmalardır. Deneysel araştırmalar eğitim alanında da sıklıkla kullanılmaktadır. Eğitim alanında yapılan deneysel çalışmaların etkililiği herhangi bir deneysel yaşantıdan geçmemiş olan bir grubun durumuyla iyice araştırılarak çalışılır. Bu gruba kontrol grubu denir. Deneysel uygulamanın etkisini kontrol etmek amacıyla ölçülen değişken genellikle son test, *bağımlı değişken*, veya *kriter değişken* olarak adlandırılır. Eğer bir değişken herhangi bir deneysel uygulamadan önce ölçülüyorsa, buna da ön test adı verilmektedir. Eğitim alanında yapılan deneysel çalışmalar araştırma probleminin ait eliğine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Bu araştırmanın deseni ve uygulanan deneysel yöntem aşağıda açıklanmaktadır.

5.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma yarı deneysel desen modeline uygun olarak yapılmıştır. Deneysel desenlerin oluşturulması sırasında, deney ve kontrol gruplarına seçilecek bireylerin seçiminin rasgele (randomize) yapılması gerekir. Ancak buna rağmen bazı durumlarda —özellikle alan çalışmalarında rasgele seçim yapma olanakları son derece kısıtlı olabilir. Bu tür durumlarda yarı deneysel desenlerden yararlanılır. Diğer bir ifadeyle yarı deneysel desenler deney ve kontrol grupların randomize olarak oluşturulamadığı durumlarda kullanılır. Bazı araştırmacılar yarı deneysel desenlerle yapılan uygulamaların etkili olamayacağını ifade etse de bu desenlerin dikkatlice hazırlanmasıyla, yararlı sonuçlara ulaşılabilceği yaygın bir kanı haline gelmiştir. Elbette üyelerin gruplara yansız olarak atanamamasının belli dezavantajları vardır. Uygulayıcıların bunları göz önün de bulundurmaları ve araştırmalarını buna göre düzenlemeleri gerekmektedir (Borg and Gali, 1989).

Bilimsel araştırma sürecinde araştırmanın niteliğine bağlı olarak farklı yarı deneysel desenler kullanılabilir. Bu araştırmada eşit olmayan kontrol-grup deseni kullanılmıştır. Bu araştırma deseni aşağıdaki şekilde gösterilebilir.

Bu desende “X” müdahale eğitim programını “O” ön ve son testi ifade etmektedir. Kesik çizgiler ise grupların random seçilmediğini göstermektedir. Bu desende deney grubuna müdahale programı uygulanırken, kontrol grubuna aynı müdahale yapılmamaktadır.

Eğitim alanında deneysel çalışmaların yapılması son derece güçtür. Çünkü bu alanda, bütün değişkenleri kontrol altına alarak, deneysel uygulamanın etkisini belirleyebilmek zordur. Araştırmacılar davranış bilimleri alanında deneysel çalışmaların yapılabilmesi için iki faktörün göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamışlardır. Bunlar iç geçerlik ve dış geçerliktir. Bir çalışmanın dış geçerliğinin sağlanabilmesi için, araştırma üzerinde etkili olabilecek dış değişkenlerin araştırmacı tarafından kontrol altına alınması gereklidir. Eğer bir araştırmada dışsal değişkenler kontrol altına alınamazsa, deneysel çalışmanın sonucunda ortaya çıkan değişim üzerinde, deneysel çalışmanın mı yoksa dışsal değişkenlerin mi etkili olduğu belirlenemez. Dışsal değişkenler-deneyle ilgili olmayan deneysel çalışma sürecinde ortaya çıkan ve deneysel çalışmanın sonuçlarını geçersiz kılan değişkenleri ifade etmektedir (Borg and Gall, 1989). Deneysel çalışmaların dışsal geçerliğini etkileyen faktörler arasında; zaman, olgunlaşma, ölçme işlemleri, deneysel düşmeler, deneysel yaşantı yayılması, kontrol grubunun ve telafi edici rekabeti gibi faktörlerin etkisi vardır. Araştırma sürecinde bu etkiler kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Deneysel yaşantı sürdürülürken, zamana dayalı olarak ortaya çıkan ve deneysel yaşantıları olumsuz yönde etkileyebilen faktörler kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Olgunlaşma olarak adlandırılan ve öğrencilerde bazı biyolojik (kendi başına iç yapma) ya da psikolojik (motivasyonel değişim) farklılaşmalara yol açan durumlar

göz önünde bulundurulmuştur. Uygulamada deneysel düşmeler olmamıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilerin geçirdikleri yaşantıları kontrol grubundaki bireylerle paylaşmamaları vurgulanmış bu şekilde deneysel yaşantı etkisi önlenmeye çalışılmıştır. Kontrol grubunda gerekli program uygulamaları yapılarak, telafi eşitlemesi yapılmaya çalışılmıştır. Deneysel modelin içsel geçerliği üzerinde etkili olan faktörler de vardır. Deneyci etkisi ve yenilik etkisi bunlardan başlıca olanlarıdır. Deneyi yapan kişinin belli bir yeterlikte olması gerekir. Hem deneysel çalışmalarla ilgili olarak hem de uygulanan programla ilgili olarak belli bir oryantasyona sahip olması gerekir. Yenilik etkisi uygulamanın yeni olması nedeniyle ortaya çıkan değişimi ifade eder. Bu çalışmanın süre olarak kapsadığı zaman ve deneyci gözlemleri dikkate alındığında ortaya çıkan değişimin yenilikten kaynaklanmadığı ifade edilebilir.

5.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2005/2006 Eğitim Öğretim Yılı güz döneminde (2. dönem) Maçka ilçesi CE-Zİ-NE Kardeşler İlköğretim okulunda öğrenim gören öğrenciler, örnekleme aynı okulun 8/A ve 8/B şubelerinde okula devam eden toplam 42 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden , Randomize olarak oluşturulamayan sınıflardan 8/A deney grubu ve 8/B sınıfı da kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney grubu olarak atanan 8/A sınıf öğrenci sayısı 20, kontrol grubu olarak atanan 8/B sınıfı öğrenci sayısı 22 dir. Araştırmada deney süresince öntest sontest, tutum ölçeği, öğrenci görüşme formu, uygulamalarında bulunulmuştur. Uygulamaların yapıldığı (öntest-sontest, tutum ölçeği, görüşme formu uygulama günlerinde hem deney grubu hem de kontrol grubundaki tüm öğrenciler hazır bulunmuş ve çalışmaya katılmışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sayısı 42'dir. Bunlardan 20'si (% 47. 61) deney, 22'si (% 52. 38) kontrol grubuna seçilmiştir. Deney grubundakilerden kız 12(%60) ve 8 erkektir (% 40). Kontrol grubundakilerden kız11 (% 50), erkektir 11(%50).

Araştırmaya katılan deneklerin dağılımı tabloda görülmektedir.

Tablo 2
Deneklerin şube ve cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet	Deney grubu	%	Kontrol grubu	%	Toplam öğrenci	Toplam %
Kız	12	60	11	50	23	43. 44
Erkek	8	40	11	50	19	46. 56
Toplam	20	100	22	100	42	100

Tablo 2 incelendiğinde deney grubundaki öğrenci dağılımında kız öğrenciler sınıfın % 60 ını, erkek öğrenciler sınıfın % 40 ını oluşturmaktadır. Kontrol grubundaki öğrenci dağılımında kız öğrenciler sınıfın % 50 sini, erkek öğrenciler sınıfın 50 sini oluşturmaktadırlar. Bu karşılaştırma sonucunda deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin karşılaştırılması sonucunda çok büyük bir farkın ortaya çıkmadığı görülmektedir.

5.4. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Bu araştırmada veriler “baskı teknikleri ünitesi” içerisinde baskı teknikleri ve Tokat yazma motifleri konularını içeren başarı testi, öğrencilerin resim –iş dersine ait tutumlarını belirlemek için hazırlanan tutum ölçeği, öğrencilerin konunun tamamlanmasından sonraki görüşlerini belirlemek için öğrenci görüşme formu, olmak üzere farklı birkaç araç ile toplanmıştır.

Bu çalışmalar esnasında tutum ölçeği hazır olarak daha önce bu alanda yapılan çalışmalar sonucunda geliştirilmiş şekli ile kullanılmış, Başarı testi hazırlanmasın esnasında bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiştir.

5.5. Başarı testinin Geliştirilmesi.

1992-1993 Eğitim Öğretim Yılında yürürlüğe girmiş olan ilköğretim okulları kurumları Resim-iş Dersi Öğretim Programının 8. sınıflar için hazırlanmış baskı

teknikleri konusu ile diğer ilgili öğretim programlarında incelenerek araştırmayı gerçekleştirecek kişi tarafından “Baskı teknikleri ünitesinde” Tokat Yazma Motiflerinin uygulanması konusun da eğitimin durumunu ortaya koymak için gerekli planlar hazırlanmıştır.

Sözü edilen öğretim programındaki amaçlar göz önünde bulundurularak, deney grubunda uygulama amaçlı geliştirilen geleneksel baskı teknikleri konusu yerine düşünülen “Tokat Yazma Motiflerinin Uygulanması” konusu çok alanlı sanat eğitim yöntemi ne göre yapılandırılmıştır.

Kontrol grubunda ise her hangi bir ek düzenleme yapılmadan okulda görev yapan resim –iş öğretmenin ders işleyiş yöntemine uygun olarak dersler işlenmiştir.

Bir derste işlenen konunun hedefleri, o dersi alan öğrenciye kazandırılmaya çalışılan davranışlarla ilgilidir. Başka bir deyişle öğrencin o dersi almadan önceki davranışlarında istendik değişiklikler meydana getirmekle ilgilidir.

Bu araştırmanın hedeflerini oluştururken sıralı olarak bilişsel, duyuşsal, ve devinişsel alanlara göre oluşturulmaya çalışılmıştır.

Öntest-sontestin hazırlanması esnasında öncelik olarak 20 sorulu mevcut deneme testi hazırlanmıştır. 20 soruluk olarak hazırlanan bu testin her biri çoktan seçmeli olup 4 şıklı olarak düzenlenmiştir. Bu testlerin uygulanması esnasında araştırmacı tarafından yirmişer dakikada ve ders süresi içerisinde sınıf ortamında uygulanmıştır.

Deney ve kontrol grubu öğrenci sayılarının 20-22 olmasından ötürü burada başarı testinin geliştirilmesi için uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu görüş Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan TEPECİK’ten alınmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda düzenlenen test düzeltilmesi istenilen sorular tekrar hazırlanarak test uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Öğrencilerin baskı teknikleri ünitesindeki başarı düzeylerini belirlemek için geliştirilen bu test hazırlanırken, Milli Eğitim Bakanlığının Öğretim Programından ve Resim –iş dersi için hazırlanmış olan günlük ders planlarından faydalanılmıştır.

Baskı teknikleri ünitesinde Tokat yazmacılık sanatının uygulanması konusu için geliştirilen test deney ve kontrol gurubunda öntest - sontest olarak kullanılmıştır.

Çalışma başında ve sonunda uygulama araştırmacı tarafından 20 dakikada sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir.

5.6. Öğrenci Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi

Tutum ölçeği hazır olarak daha önce bu alanda 2002 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim İş Eğitimi Ana bilim dalında Ali Osman ALAKUŞ tarafından doktora tezinde kullanılmak üzere geliştirilmiş şekliyle kullanılmıştır. 30 Sorulu olarak geliştirilen bu tez araştırmacı tarafından 20 dakikalık süreler içerisinde deney ve kontrol grubuna ayrı ayrı uygulanmıştır.

Tutum ölçeği likert tipi beşli bir dereceleme sistemine göre geliştirilmiş olup her bir tutum ifadesi için “Tamamen Katılıyorum”, ”Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” görüşleri kullanılmıştır. Alakuş ’un belirttiğine göre; ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı 0. 84. olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin Resim iş dersine karşı tutumlarını belirlemek için geliştirilen tutum ölçeği uygulama başlamadan bir hafta önce ve uygulama bittikten bir hafta sonra olmak üzere iki kez uygulanmıştır.

5.7. Öğrenci Görüşme Formunun Geliştirilmesi

Öğrenci görüşme formu araştırmacı tarafından 10 soruluk olarak hazırlanmıştır. Deney grubunda 20, kontrol grubunda 22 öğrencinin olması araştırmacının hazırlamış olduğu görüşme formunun uygulanabilmesi için uzman görüşü alınmasına ihtiyaç duyulmuştur. Uzman görüşü olarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan TEPECİK’ten alınmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda hazırlanan görüşme formunda gerekli görülen hatalar araştırmacı tarafından düzeltildikten sonra tekrar hazırlanarak Öğrenci görüşme formunu uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Öğrencilerin baskı teknikleri konusu işlenirken Tokat Yazma Motiflerinin uygulanması çalışması sırasında araştırmacının ders işleyiş yöntemi ve uygulamanın

öğrenciler üzerindeki kazanımlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından çalışma tamamlandıktan sonra 10 soru olarak 30 dakikada uygulanmıştır.

Görüşme formundaki sorular açık uçlu hazırlanmış olup öğrenciler tarafından tamamen kendi görüşlerini tespit edecek şekilde uygulanmıştır.

5.8. İşlem

Bu araştırma sürecinde deney grubuna baskı teknikleri konusunda Tokat Yazma Motifleri ile baskı çalışması yaptırılırken Kontrol grubuna ise gelenekselleşen ön eskizler hazırlayarak öğrencilerin kendi tasarımlarını baskı teknikleri konusunda çalışmaları sağlanmıştır. Çalışma Sanat Tarihi, Estetik, Sanat Eleştirisi, Uygulama aşamalarına göre işlenmiştir. Bu çalışmada Tokat Yazma Motiflerinin baskı çalışmasında kullanılması ile öğrencilerin geleneksel olarak kendi tasarımları ile çalışmaları Resim –iş derslerinde öğrencilerin başarısı, derse karşı olan tutumları ve öğrendiklerinin kalıcılığına ilişkin etkileri deneysel desen modeli ile araştırılmıştır.

Çalışma deney grubu içinde çalışma grubu içinde 5 ders süresi devam etmiştir. Her ders 40 ar dakikalık periyotlar halinde gerçekleştirilmiştir. Öntest - Sontest olarak hazırlanan başarı ölçekleri araştırmacı tarafından her iki gruba da aynı günlerde ve aynı sürelerde uygulanmıştır. Bunun yanında öğrencilere çalışma başında ve sonunda uygulanan öğrenci tutum ölçeği de çalışmanın başında ve sonunda araştırmacı tarafından 20 dakikalık periyotlar halinde sınıf ortamında uygulanmıştır.

Çalışma süresi içerisinde testler denekler tarafından cevaplandıktan hemen sonra toplanmıştır. Hazırlanan testlerin cevaplanması için deneklere 20 dakikalık süre verilmiştir. Çalışmanın sonunda deneklere uygulanan öğrenci görüşme formu ile öğrencilerin genel görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu görüşü tespit etmek içinde açık uçlu olarak hazırlanan 10 soru deneklere 30 dakikalık bir sürede uygulanmıştır.

5.9. Veri Analizleri

Başarı ve tutumları ölçen araçlardan elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilirken, görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmadan elde edilen nicel veriler tanımlayıcı ve çıkarımlı istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Çıkarımlı istatistik teknikleri olarak bağımsız *t* testi ve Kovaryans (ANCOVA) analizi kullanılmıştır. Bağımsız “*t*” testi ile kız ve erkek öğrencilerin başarı ve tutumları arasındaki farklılıklar, ANCOVA ile deneysel çalışmanın etkililiği test edilmiştir

Tablo 3
Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Grup		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Deney	Ön test Olumlu tutum	20	1,63	4,63	3,19	0,90
	Ön test Olumsuz tutum	20	1	4,36	2,41	1,09
	Son test Olumlu tutum	20	1,63	4,69	3,16	0,99
	Son test olumsuz tutum	20	1	4,36	2,41	1,09
	Son test başarı puanı	20	55	95	79,75	12,29
	Ön test Başarı Puanı	20	30	75	46,75	10,29
Kontrol	Ön test Olumlu tutum	22	1,5	4,75	2,83	0,92
	Ön test Olumsuz tutum	22	1,71	4,71	2,97	0,76
	Son test Olumlu tutum	22	1,88	4,69	2,89	0,76
	Son test olumsuz tutum	22	1,71	4,71	2,96	0,76
	Son test başarı puanı	22	35	65	51,13	9,50
	Ön test Başarı Puanı	22	20	65	43,40	13,03

Tablo 4
Deney Grubunda Ön Test Başarı Durumu Cinsiyet Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	<i>t</i>	p
Deney	Başarı Ön Test	Kız	12	45, 83	7, 64	-0, 48	0, 64
		Erkek	8	48, 13	13, 87		

Tablo 4’de görüldüğü gibi deney grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin ön test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir, $t = -0,48$, $p > 0$.

05. Kızların puanı (**Ort = 45, 83, Ss= 7, 67**), erkeklerin puanından (**Ort = 48. 13, Ss = 13, 87**) daha düşüktür.

Tablo 5
Deney Grubu Son Test Başarı Durumu Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Deney	Başarı Son Test	Kız	12	77, 92	13, 73	-0, 81	0, 43
		Erkek	8	82, 50	10, 00		

Deney grubunun son test başarı puanları arasında da anlamlı fark gözlenmemiştir, $t = -0. 81$, $p > 0. 05$. Anlamlı farklılık olmamasına karşın bu testte kızların puanı (**Ort= 77. 92, Ss= 13. 73**) erkeklerin puanlarından (**Ort= 82. 50, Ss= 10. 00**). daha yüksektir.

Tablo 6
Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumlu Tutumlarla İlgili
Ön Test Puan Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Deney	Olumlu Tutum Ön Test	Kız	12	3, 31	1, 05	0, 70	0, 49
		Erkek	8	3, 02	0, 66		

Tablo 6’de deney grubunda bulunan öğrencilerin tutumlarına ilişkin ön test puan farklılıkları gözlenmektedir. Analizler sonucunda kız ve erkeklerin puanları arasında anlamlı fark gözlenmemiştir, $t = 0. 70$, $p > 0. 05$. Anlamlı farklılık gözlenmeyen bu analizde kızların puan ortalamaları (**Ort= 33. 31, Ss=1. 05**) erkeklerin puan ortalamalarından (**Ort= 33. 02, Ss=0. 66**) daha yüksektir.

Tablo 7
Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumlu Tutum Ön Test Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Deney	Olumlu Tutum Son Test	Kız	12	3, 26	0, 72	0, 57	0, 58
		Erkek	8	3, 00	1, 34		

Tablo 7’de görüldüğü gibi deney grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin son testten elde edilen tutum puanları arasında anlamlı fark yoktur, $t= 0, 57$, $p> 0. 05$. Anlamlı olmayan bu analiz sonucunda da kızların puanları (**Ort= 3, 26**, **Ss=0, 72**) erkeklerin puanlarından (**Ort= 3. 00**, **Ss=1. . 34**) daha yüksektir.

Tablo 8
Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumsuz Tutum Ön Test Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Deney	Olumsuz Tutum Ön Test	Kız	12	2, 65	1, 13	1. 14	0, 26
		Erkek	8	2, 76	0, 73		

Tablo 8’de deney grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin olumsuz tutumlarıyla ilgili ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir, $t= 1, 14$, $p> 0. 05$. Anlamlı olmayan bu analiz sonucunda erkeklerin puanları (**Ort= 2, 76**, **Ss=0, 73**) kızların puanlarından (**Ort= 2, 65**, **Ss=1. 13**) daha yüksektir.

Tablo 9
Cinsiyetlere Göre Deney Grubu Olumsuz Tutum Son Test Farklılıkları

Deney Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Deney	Olumsuz Tutum Son Test	Kız	12	2, 36	1, 22	-0, 25	0, 81
		Erkek	8	2, 49	0, 94		

Tablo 9’da deney grubundaki kızların ve erkek öğrencilerin olumsuz tutumlarıyla ilgili son test puanları gözlenmektedir. Bu puanlar arasında anlamlı fark yoktur, $t= -0. 25$, $p> 0. 05$. Bu tabloda da erkeklerin ortalamaları puanları (**Ort= 2, 49**, **Ss=0, 94**) kızların puanlarından (**Ort= 2, 36**, **Ss=1. 22**) daha yüksektir.

Tablo 10
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Başarı Testi Ön Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	<i>t</i>	p
Kontrol	Başarı Ön Test	Kız	11	40, 45	14, 05	-1, 07	0, 30
		Erkek	11	46, 38	11, 85		

Tablo 10’da kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin ön test başarı puanları arasındaki farklılıklar gözlenmektedir. Grupların başarı puanları arasında anlamlı fark yoktur, $t = -1.07$, $p > 0.05$. Bu tabloda da erkeklerin ortalamaları puanları (Ort= 46, 38, Ss=11, 85) kızların puanlarından (Ort= 40, 45, Ss=14. 05) daha yüksektir.

Tablo 11
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Başarı Testi Son Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	<i>t</i>	p
Kontrol	Başarı Son Test	Kız	11	52, 73	8, 17	0, 78	0, 45
		Erkek	11	49, 55	10, 83		

Tablo 11’de görüldüğü gibi kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin son test başarı puanları arasında anlamlı fark gözlenmemiştir, $t = 0, 78$, $p > 0.05$. Bu tabloda kızların ortalamaları puanları (Ort= 52, 73, Ss=8, 17) erkeklerin puanlarından (Ort= 49, 55, Ss=10. 83) daha yüksektir.

Tablo 12
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumlu Tutum Ön Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	<i>t</i>	p
Kontrol	Olumlu Tutum Ön Test	Kız	11	2, 98	0, 90	0, 73	0, 47
		Erkek	11	2, 69	0, 96		

Tablo12’de görüldüğü gibi kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin olumlu tutum testi sonuçları arasında anlamlı fark yoktur, $t = 0, 73$, $p > 0.05$. Bu tabloda kızların ortalamaları puanları (Ort= 2, 98, Ss=0, 90) erkeklerin puanlarından (Ort= 2, 69, Ss=0, 96) daha yüksektir.

Tablo 13
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumlu Tutum Son Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Kontrol	Olumlu Tutum Son Test	Kız	11	2, 73	0, 80	0, 56	0, 58
		Erkek	11	3, 07	0, 72		

Tablo13'te görüldüğü gibi kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin olumlu tutum testi sonuçları arasında anlamlı fark yoktur, $t= 0, 56$, $p > 0. 05$. Bu tabloda erkeklerin ortalamaları puanları ($Ort= 3, 07$, $Ss=0, 72$) kızların puanlarından ($Ort= 2, 73$, $Ss=0, 80$) daha yüksektir.

Tablo 14
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumsuz Tutum Ön Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Kontrol	Olumsuz Tutum Ön Test	Kız	11	2, 97	0, 98	0, 04	0, 97
		Erkek	11	2, 96	0, 51		

Tablo 14'de kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin olumsuz tutumlarına ilişkin farklılıklar araştırılmış ve anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır, $t= 0, 04$, $p > 0. 05$. Bu tabloda kızların puanları ($Ort= 2, 97$, $Ss=0, 98$) erkeklerin puanlarından ($Ort= 2, 96$, $Ss=0, 51$) daha yüksektir.

Tablo 15
Cinsiyetlere Göre Kontrol Grubu Olumsuz Tutum Son Test Sonuçları

Kontrol Grubu		Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Kontrol	Olumsuz Tutum Son Test	Kız	11	2, 97	0, 98	0, 04	0, 97
		Erkek	11	2, 96	0, 51		

Tablo 15'te görüldüğü gibi kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin olumsuz tutumlarıyla ilgili son test puanlarında anlamlı fark yoktur, $t= 0, 04$, $p > 0. 05$. bu durum ön test puanları ile son test puanları arasında değişiklik olmadığını göstermektedir.

Cinsiyete dayalı farklılıklar araştırıldıktan sonra yapılan uygulamanın öğrencilerin başarı ve tutumları üzerindeki etkilerini araştırmak amacıyla Covaryans Analizi (ANCOVA) yapılmıştır. ANCOVA yapılırken Son Test Başarı, Son Test Olumlu Tutumlar ve Son Test Olumsuz Tutumlar bağımlı değişken olarak belirlenmiştir. Bu değişkenler üzerinde deneysel çalışmanın ve ön test puanlarının etkisi araştırılmıştır. İlk olarak Son Test Başarı puanları ele alınmıştır.

Tablo 16
Son Test Başarı Puanları Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili
Kovaryans Analizi

Kaynak	KT	Sd	KO	F	p
GRUP (DEN-KONT)	8525, 282	1	8525, 282	70, 023	0, 001
ÖNTEST	22, 127	1	22, 127	0, 182	0, 672
HATA	4748, 214	39	121, 749		
TOPLAM	189500	42			

KT= Kareler Toplamı, **Sd** = Serbestlik Derecesi, **KO=** Kareler Ortalaması, $p < 0.001$.

Tablo 16’da görüldüğü gibi öğrencilerin son test başarı puanları üzerinde grup etkisinin (deney ya da kontrol grubunda bulunmanın) anlamlı etkisi vardır, $F_{(1, 39)} = 70, 02$, $p < 0.001$. Buradaki fark deney etkisinden kaynaklanmaktadır. Çünkü öğrencilerin deney öncesi başarı puanları ile (**Ort = 46, 75**) ile son test başarı puanları (**Ort = 79, 75**) arasında anlamlı bir değişim vardır. Yapılan ANCOVA ile bu farklılığın ön testten değil, deneysel uygulamadan ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Ön testin anlamlı düzeyde etkisi yoktur, $F_{(1, 39)} = 0.18$, $p > 0.05$.

Bu durum yapılan uygulamanın öğrencilerin başarılarını önemli düzeyde etkilediğini ve arttırdığını göstermektedir.

Tablo 17
Son Test Olumlu Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili
Kovaryans Analizi

Kaynak	KT	Sd	KO	F	p
GRUP (DEN-KONT)	0, 837	1	0, 837	1, 069	0, 308
ÖNTEST-OLUMLU TUTUM	0, 235	1	0, 235	0, 30	0, 587
HATA	30, 547	39	0, 783		
TOPLAM	414, 75	42			

Tablo 17’de görüldüğü gibi bağımlı değişken olarak seçilen Son Test Olumlu Tutumlar üzerinde deneysel uygulamanın, $F_{(1, 39)} = 1.07$, $p > 0.05$ ve ön testin $F_{(1, 39)} = 0.30$, $p > 0.05$ anlamlı düzeyde etkisi yoktur. Bu durumda yapılan uygulamanın öğrenci tutumlarını değiştirmede anlamlı düzeyde etkiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 18
Son Test Olumsuz Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile İlgili
Kovaryans Analizi

Kaynak	KT	Sd	KO	F	p
GRUP (DEN-KONT)	0, 129	1	0, 129	0, 136	0, 714
ÖNTEST-OLUMLU TUTUM	0, 211	1	0, 211	0, 222	0, 64
HATA	37, 094	39	0, 951		
TOPLAM	333, 577	42			

Tablo 18’de görüldüğü gibi bağımlı değişken olarak seçilen Son Test Olumsuz Tutumlar üzerinde deneysel uygulamanın, $F_{(1, 39)} = 0.14$, $p > 0.05$ ve ön testin $F_{(1, 39)} = 0.22$, $p > 0.05$ anlamlı düzeyde etkisi yoktur. Bu durumda yapılan uygulamanın öğrencilerin olumsuz tutumlarını değiştirmede anlamlı düzeyde etkiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

5.10. İçerik Analizi

Araştırmanın niceliksel verileri üzerinde istatistiksel işlemler gerçekleştirilirken, niteliksel veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Aşağıda öğrencilere sorulan sorulara verilen cevaplarla ilgili içerik analizleri verilmektedir.

1. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde baskı konusunu anlatırken uyguladığımız etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsun?

Birinci soruya öğrencilerin tamamına yakını çok güzel bir çalışma olduğunu, derste uygulama yaparken dinlenme fırsatı bulduklarını ifade ettiler. Ancak iki öğrenci şikâyetçi oldu ve bir tanesi *“Güzel etkinlikler değildi, ama bazıları güzeldi”* ifadesini kullanmış.

Öğrencilerden bir tanesi güzel etkinlikler değildi ancak bazıları güzeldi cümlesiyle sözel bilgi aktarımından memnun olduğunu belirtmek istemiştir.

2. Soru: Sen resim öğretmeni olsaydın baskı teknikleri konusunu anlatırken derslerde neler yaptırırdın?

Bu soruya öğrencilerin verdiği cevaplar genel olarak, öğrencilere ben olsaydım malzemeyi ben getirir dağıtırdım, her derste bende öğrencilerle birlikte bir adet çalışma da kendim yapardım, uygulamadan çok VCD izletirdim, tarzında cevaplar verilmiş: ancak bir öğrenci *“Ben resim dersini sevmediğim için resim öğretmeni olmak aklıma bile gelmez, bu durumda bu soruya gereken cevabı veremem”* ifadesini kullanmış.

3. Soru: Baskı teknikleri konusunu anlatırken şiir, bilmece ,türkü gibi etkinlikler kullanmamızı beğendin mi, neden?

Bu soruya genelde öğrenciler olumlu yanıtlar vererek şiir, bilmece, türkü gibi etkinliklerle ders ortamından, daha serbest ve özgür bir ortama gittikleri için daha çok zevk aldıklarını ifade etmişler ancak bir öğrenci *“Beğenmedim”* ifadesini kullanmış.

Öğrencilerin daha çok OKS endeksli ve test tekniği ile çalıştıkları bir ortamda bir öğrencinin “beğenmedim” diyerek görüş belirtmesinin sebebi sınav atmosferinden uzaklaştığını düşünmesinden kaynaklanmaktadır.

4. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerin beğendiğin ve beğenmediğin yönleri nelerdir ?

Bu soruya öğrenciler dersin işlenişinde beğendikleri yön olarak, dersin işlenişinde resimle ilgili olarak sözel bilginin verilmesini, oyma işleminin zevkli bir çalışma olmasını gösterirken beğenmedikleri yön olarak ise boyanın çok pis olmasını, çalışma esnasında çok kötü kokmasını göstermektedirler.

5. Soru: Derste cetvelle pergelle çizilen resimler hakkında ne düşünüyorsunuz.?

Öğrencilerin genel kanaati 5. soru için cetvel ve pergel kullanmanın resim yapmaya olumsuz bir katkısı olduğu yönünde, öğrencilerin daha önceki dönemlerdeki almış oldukları resim eğitimden kaynaklanan resim yaparken cetvel, pergel vb. malzeme kullanılmaz gibi bir kanı var. Sınıfın genel kanısı bu şekilde iken bir öğrenci *“Yapılmasını iyi karşılamıyorum. Çünkü resim bir sanattır. sanatı her kez yapamaz. ama cetveli her kez kullanır. ”* İfadesini kullanmıştır.

Burada öğrenci sanatı sadece dersin içeriği ile ilgili olarak resim eğitimi gibi algılamasından kaynaklanan görüş bildirmiştir. Hâlbuki mimari de bir sanat dalıdır ve cetvel, pergel kullanmadan olmaz.

6. Soru: Baskı teknikleri konusunda Tokat yazmalarındaki motifleri bire bir uygulamaya çalışmamızın bize kazandıkları hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bu soruya öğrenciler daha önce yazmacılık sanatı hakkında bilgilerinin olmadığını bu uygulama esnasında öğrendiklerini, farklı bir kültürü tanıdıklarını, el becerilerinin geliştiğini ifade ederken bir öğrenci, *“Kararsızım”* başka bir öğrenci ise *“bence bana bir şey kazandırmadı”* görüşünü belirtmişlerdir.

İki öğrencinin sınıfın genel yargısının dışında görüş bildirmesinin sebebi OKS sınavlarında Tokat yazmaları ile ilgili soru çıkmasından kaynaklanmaktadır.

Bunun içindir ki böyle bir çalışmayı zaman kaybı olarak görmüşlerdir.

7. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde yeterince serbest olabildin mi, Oyuna benzer etkinlikler bula bildin mi?

Bu sorunun derste rahat olabildiniz mi sorusuna öğrenciler genelde evet, rahat olabildim, gibi kısa cevaplar verirken ikinci kısma oyuna benzer etkinlikler bula bildiniz mi kısmına ise genelde; yazma motiflerini çizmek ve bu motifleri oyarken izlenen işlem sırasının bir oyun gibi olduğunu belirtirlerken bir öğrenci *“Serbest olamadım, çünkü oynamayı yapmaya çalıştım”* ifadesini kullanmış.

Oyma çalışmasını mükemmele yakın yapmaya çalışan öğrenci çalışma sonunda notla değerlendire yapılacağın sanarak not endeksli çalışması onun asıl amaca ulaşmasını engellemiştir.

8. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde duygularını rahatça ifade edebildin mi, neden?

Öğrenciler bu soruda genelde duygularını rahatça ifade edebildiklerini dile getirmişler. Öğretmene sorulan sorulardan olumlu yanıtlar aldıkları içinde kendileri daha rahat eleştir yapabilişdiklerini belirtmişlerdir. Ancak bir öğrenci *“Hayır”* ifadesini kullanmış bir diğeri ise *“Pek değil”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

Bu soruda iki öğrencinin olumsuz tutum bildirmelerinin sebebi olarak yabancı bir öğretmene alışmakta zorlandıklarını ve olumlu elektrik alamadıklarını hissetmelerinden kaynaklanmaktadır.

9. Soru: Baskı Teknikleri konusunda Tokat Yazma Motiflerini işlerken sizce yeterince tarihi motiflerden tam anlamı ile faydalana bildik mi?

Bu soruya öğrenciler kısa cevaplar şeklinde evet, faydalandık, faydalana bildik gibi kısa yanıtlar vermişler; ancak bir tanesi, *“Hayır”* başka bir tanesi ise *“Başkalrı faydalanmış olabilir ancak ben hiçbir şeyi anlamadığım için faydalanamadım”* ifadesini kullanmış.

Bu soruya öğrenciler genel olarak kaçamak cevap vermişlerdir. İçlerinden iki öğrenci uygulamanın bittiğini ve araştırmacının derse bundan sonra gelmeyeceğini öğrenince gerçek görüşlerini belirtmişlerdir.

10. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerini geliştirdiğini düşünüyor musun nasıl?

Bu soruya genelde evet düşünüyorum, bu çalışma esnasında bir birimize fazlaca yardımcı olduk, çalışmalarımızı beraberce yaptık gibi ifadeler kullanırken bir öğrenci *“Hayır, arkadaşlarımla aram aynısı gibi!”* ifadesini kullanmış.

Bu soruya öğrencilerin genelde olumlu yanıt vermelerinin nedeni sınıflarının seçilmiş sınıf olması, öğrencilerin sosyal yönlerini gerek okul, gerekse aile çevresinin özen göstermelerinden kaynaklanmaktadır.

Olumsuz yanıt veren öğrenci sınıfın ve okulun lider öğrenci tipini oluşturmaktadır. Bu popürlüğünü de fiziğinin düzgünlüğüne, derslerinin başarılı olmasına bağladığı için olumsuz tutum belirtmiştir.

BÖLÜM VI

6. ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

6.1. I. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Tokat Yazma Motifi uygulamalarının 6. sınıftan başlayarak bilgi aktarımı, tarihçe tanıtımı, boya özellikleri, kullanılan maddelerin tanıtımı kalıp özellikleri ve baskı aşamasının 6-7 ve 8. sınıfa kadar sistemli bir şekilde planlanarak baskı teknikleri konularında sıralı verilmesi gerektiği saptanmıştır.
- Yerel el sanatlarının üretildiği atölyeler okulların gezi planlarında yeteri kadar yer alamadığı için öğrencilerin bu halk sanatlarının üretildiği atölyeleri gezme alışkanlığının oluşmadığı saptanmıştır.
- Yerel el sanatlarına ait üretilen eserlerden örneklerin okullarımızda bir köşede sergilenmesi gerektiği görüşü ortaya atılmıştır.
- Kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin uyguladıkları motiflerin gerçek ustalar tarafından motifin oluşumundan beze tasarım aşaması ve sabitleme aşamaların öğrencilere örneklerle gösterilmesinin önemli olduğu tespit edilmiştir.
- Yerel halk sanatlarının yaşatılması ve öğrencilerin bu uygulamaları ders saati içerisinde uygulama esnasında öğrenme bilmeleri için müzelerimizde bu alanla ilgili bir uygulama biriminin kurulması ve okullarımızla koordineli bir şekilde çalışması gerektiği vurgulanmıştır.
- Tokat Yazma Motifleri öğretimi esnasında öğrencilere kültürel miras kavramının daha detaylı öğretilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

- Yerel el sanatlarını tanıtıcı teknik ve tarihi bilginin öğretmenlerimize öncelikle verilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.
- Yerel el sanatlarımızın motiflerimizin kompozisyon düzenin öğretilmesi ise estetik görsel zevklerin, duyarlılıklarının ve gördükleri kompozisyonları ifade etme yeteneklerinin geliştirilmesinin gerekliliği belirtilmiştir.
- Öğrencilerin görsel, uzaysal, kinestetik ve içsel zekalarının gelişiminin sağlana bileceği ifade edilmiştir.
- Uygulama yaptığım CE-Zİ-NE Kardeşler İlköğretim Okulu görsel sanatlar öğretmenleri bu alanda bir bilgi ve eğitimlerinin olmadığını belirtmişlerdir.
- Uygulama atölyelerinin daha çok kırsal kesimde olmasından ötürü ulaşım ve ziyaretlerde sıkıntı çekildiği söylenmiştir.
- Atölyelerin gezilmesi esnasında ancak sınıf sınıf gezilebileceği ancak 20 kişilik standart sınıfların bile uygulama yapılan atölyelerin ufak olmasından ötürü sıkıntı yarattığı Tokat Yazma Baskı atölyelerindeki ustalar tarafından ifade edilmiştir.
- Bu tür geziler yapılırken mutlaka öğretmenlerinde ders hazırlığı yapmaları gerektiği vurgulanmıştır.
- Öğretmenlerle yazma ustaları arasında mutlaka bir işbirliği yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.
- Öğrencilerin güdülenmeleri için mutlaka öğretmenlerinde tanıtım gezisi öncesinde, bir gezi ve tanıtım planı yapmaları gerektiği ortaya çıkmıştır.

6.2. I. Alt Probleme İlişkin Öneriler

- Resim iş öğretmenlerinin üniversitelerin mezun oldukları fakültelerinde yerel el sanatlarını tanıtan uygulamaların yapıldığı dersleri almaları bu alandaki boşluğun dolmasına yardımcı olabilir.
- MEB. Tarafından hazırlanan Resim–iş Müfredat programı çerçevesinde Halk Sanatları Başlıklı bir ünitenin olması ve ilköğretim 4-5. sınıftan

itibaren kademeli olarak uygulamaya konması halk sanatlarının korunması ve unutulmaması açısından faydalı olabilir.

- Halk sanatları öğrencilere anlatılırken bölgelere farklılıklar gösteren bu uğraşların öğrencilere tanıtımı amacıyla her ilde bir pilot atölyenin devlet imkânları ile dizayn edilerek öğrencilerin ilgisini çekecek, etkinlikler yapılarak eğlenilirken öğrenmeye yardımcı olan zenginleştirilmiş programlar hazırlamaları halk sanatlarına ilgiyi artırabilir.
- Görsel sanatlar öğretmenlerinin, gezi yapılacak atölye ile el sanatları ile ilgili gezi planları hazırlamalarıyla atölyede uygulanan halk sanatının üretilmesi için kullanılan tüm araç ve gereçler birer öğretim aracı haline dönüştürülebilir.
- MEB. ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile hazırlana bilecek hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ile görsel sanatlar öğretmenleri konferans ve seminerlerle bilgilendirilebilir.
- MEB. ve Kültür Bakanlığı ilköğretim okullarına Tokat Yazma Motiflerinin tanıtımı ile eğitici belgeseller hazırlaya teşvik edilebilir.
- Görsel sanatlar öğretmenlerinin Tokat Yazma Motiflerinin sanat eğitimi amaçlı kullanılmasında zorluklarla karşılaşılacağı için, öğretmenlerin Tokat Yazma atölyelerini ve Tokat Yazmalarından faydalanma yöntemlerini öğrenmeleri için yazmacı ustalarından ön bilgiler almaları faydalı olacaktır.
- Tokat Yazma Atölyelerinin ve bölgelerine göre farklılık gösteren diğer atölyelerin gezilmesi de öğrencilere kültürel varlık kavramının tanıtılması, geçmişle bağ kurmaları ve görsel duyarlılıklarının gelişmesini sağlayabilir.

6.3. II. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Tokat yazma motiflerinin uygulandığı deney grubu ile, Tokat yazma motiflerinin uygulanmadığı kontrol grubu öğrencilerinin OKS ye yönelik

eğitim düşündüklerinden derse karşı ilgilerinde çok aşırı bir ilgi artışı olmadığı gözlemlenmiştir.

- Uygulama yapılan her iki sınıfta da evlerin bulunduğu yerleşim alanları içerisinde kilim, yolluk, Keşan dokunan veya marangoz atölyeleri olan öğrencilerin derse karşı biraz daha sıcak oldukları görülmüştür.
- Tokat yazma motiflerinin uygulandığı deney gurubunda da Tokat Yazma motiflerinin uygulanmadığı kontrol grubu öğrencilerinin sanat atölyelerinin ziyaretine karşı ilgisiz olduğu görülmüştür.
- Tokat Yazma Motiflerinin uygulandığı deney grubu öğrencileri kontrol grubu öğrencilerine göre daha disiplinli bir çalışma sergilemişlerdir.
- Tokat Yazma Motiflerinin uygulandığı deney grubunda bilgilendirme düzeylerinde çalışma öncesine göre bilgi düzeylerinde artış olduğu görülmüştür.

6.4. II. Alt Probleme İlişkin Öneriler

- OKS sınav sistemi içerisine görsel sanatlar (Resim-iş) eğitimi konularından da sorular sorulması öğrencilerin bu derse karşı olan ilgisinin artmasını sağlayabilir.
- Görsel sanat eğitimcilerinin derslerde Tokat Yazma Motiflerinin isimlerinin geçtiği çözümlü bulmaca, Motiflerden oluşan yapbozların hazırlanması bu derse karşı olan ilgiyi artırabilir.
- Halk sanatları atölyelerinde üretilen eserlerin bir kısmının okullarda sergilenmesi öğrencilerin bu alanı öğrenmeye zorlayabilir.
- Okul –atölye işbirliği ile öğrencilerin bu atölyede uygulamalara katılmaları başarıyı artırabilir.
- Okullarımızda okul müdürlüğü ve ders öğretmeni katkılarıyla düzenlenecek yılsonu kermeslerinde öğrencilerin üretimlerini, sergilemeleri ve satışa sunmaları bu alan ilginin kaymasını sağlayabilir.
- Okullarımızda Sosyal Bilgiler, Halk Kültürü ve Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenlerinin sene başı zümrelerinde ortak karar alarak

öğrencilere Tokat Yazma Motifleri veya yörelerindeki halk sanatlarının araştırılması konulu verecekleri her türlü proje, uygulama ödevi öğrenciler için faydalı olabilir.

- Okul yönetimlerinin öğrencilerden önce sanat atölyelerini gezmeleri, atölye sahipleri ile diyalog kurarak ziyarete gelecek öğrenciler için üretim aşamasında ve sonunda farklı etkinlikler düzenlemeleri öğrencilerin bu alana karşı olan bakış açılarını değiştirebilir.
- Halk sanatlarının öğretilmesi için Müze-Atölyeler, İl Milli Eğitim Müdürlükleri ortak hareket ederek ödüllü Resim, Fotoğraf yarışmaları düzenlemeleri öğrencilerin bu alana karşı olan ilgisinin artmasını sağlayabilir.
- Öğrencilerin bu alandaki sanat eğitimi istenilen düzeyde vere bilmek için Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi'ndeki uygulanmakta olan not verme sistemi kaldırılabilir bunun yerine öğrencilerin bir dönem boyunca atölyelerde yapmış oldukları çalışmalarını performans olarak değerlendirilebilir.
- Kültür bakanlığı bünyesinde veya müzelerimizle iş birliği çerçevesinde Veli-Öğrenci-Sanat eğitimcilerine yönelik bağımsız Tokat Yazmacılık Sanatı ve Halk Sanatlarımızı tanıtan programlar hazırlanır, Bu programlar TRT ekranlarından hafta sonu kuşaklarında bir ders olarak yayınlanabilir.
- Görsel Sanatlar dersleri okullarımızın derslikleri dışına taşınabilir, imkanlar ölçüsünde farklı alanlarda yapılan sanat eğitimi derslerinde öğrencilerin yaratıcılıkları gelişmiş olabilir.
- Okul kütüphanelerimiz daha da etkinleştirilerek halk sanatlarının her türünün tanıtıldığı eserler kütüphanelerimize temin edilebilir.
- Okullarımız boş olan bölümlerinde uygun duvarlar ve köşelerde Tokat Yazma Sanatını tanıtan, değişik halk sanatlarımızı tanıtan eserler sergilenebilir.

6.5. III. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Özgün baskı çalışmaları öğretimde Tokat Yazma Motifleri uygulamasının özgün baskı çalışmaları esnasında sınıfı heyecanlandığı ve merak uyandırdığı görülmüştür.
- Yazma Motiflerini incelemek ve hazır motiflerin kopyası şeklinde hazırlanan kalıplarla baskı yapmak öğrencilerin derse ve konuya karşı ilgisinin daha da artırdığı fark edilmiştir.
- Öğrencilerin baskı çalışmasının mantığını kavramaları ve yapılan baskı çalışması esnasında ustalar tarafından uygulanan motiflerin kendilerince de orijinaline yakın yapıla bilmesi öğrencilerde özgüvenlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.
- Bu çalışmalar esnasında Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu müfredat programının daha da uzun olmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır.
- Tokat Yazma Motiflerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin baskı yapacakları motiflerin günlük hayatta da kullanıldığını görmeleri onların bu çalışmanın işlevselliğine inanmalarına neden olmuştur. Bu da çalışma boyunca öğrencilerin konuya karşı daha da öz verili davranmalarına neden olmuştur.
- Okullarımızda öğrencilerimiz G.S.E. derslerini çok alanlı sanat eğitimi basamaklarına göre işlemedikleri görülmüştür. Bunun sonucu olarak öğrenciler Atölye uygulama kısmında başarılı olmakta ancak çok alanlı sanat eğitiminin açılımları olan diğer estetik, sanat tarihi ve sanat eleştirisi kısmında sıkıldıkları ve dersin işlenişi esnasında bu durumu dile getirdikleri gözlemlenmiştir.
- Öğrencilerin sanat eğitimi uygulamaları esnasında derste rahat oldukları, ancak öğrencilerin konu ile ilgili yorumlar yapmaları istendiğinde sıkıntı yaşadıkları görülmüştür.

Özgün baskı çalışmaları esnasında deney ve kontrol grubundaki öğrenciler çalışma boyunca farklı bir Resim-iş dersi ile karşılaşmaları öğrencilerin bilgilenme düzeylerinde artış yaratmada etkili olmuştur.

6.6. III. Alt Probleme İlişkin Öneriler

- İlköğretim Okullarında baskı teknikleri konuları işlenir iken tarihi baskı motifleri önceden öğrenciler ve öğretmen tarafından temin edilebilir, derslerde bu motiflerden faydalanılabilir.
- İlköğretimde G.S.E. dersi 1 ders saatinden en az 2. ders saatine çıkartılmalıdır.
- G.S.E. Müfredatında yer alan baskı teknikleri konusuna bu müfredatta daha fazla yer verilmelidir.
- Sanat eğitimi verilen öğrencilere sanat eğitiminin günlük hayattaki yeri ve önemi mutlaka öğretilmeli, bu öğretimi kuvvetlendirici programlar geliştirilmelidir.
- Öğrencilerin sanat eğitimini kalıcı kılmak için Çok Alanlı Sanat Eğitim Yöntemine yer verilmelidir.
- Sanat eğitimi esnasında öğrencilere bolca fırsat verilerek yorum yapmaları istenmeli ve bu sayede öğrencilerin eleştirel yönleri kuvvetlendirilmelidir.

6.7. IV. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- T.Y.M. Öğretimi özgün baskı çalışmaları uygulaması kapsamında öğrencilerde merak uyandırdığı görülmesinden ötürü derse karşı güdülenmelerinde faydalı olduğu görülmüştür.
- Öğrencilerin Baskı Tekniklerinin tarihçesi ve gelişimini uygulama ile aşamalı öğrenmeleri onların bilgilenme düzeylerinde önemli artışa sebep olmuştur.
- Öğrencilerin baskı çalışmaları sırasında hem deney hem de kontrol grubu olarak derse karşı tutumlarında kalıcı bir olumlu veya olumsuz yönde önemli bir değişiklik olmamıştır.
- Deney grubu ile yapılan çalışma esnasında baskı teknikleri uygulamasının elde edilecek başarı üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

6.8. IV. Alt Probleme İlişkin Öneriler.

- Öğrencilerin kendi bölgelerinde bildikleri halk sanatlarının görsel sanat eğitimi dersi kapsamına alınması dersi daha verimli kılabilir.
- Öğrenciler baskı teknikleri konusu öğretilirken uygarlık tarihi boyunca baskı tekniklerinin kullanım alanları tarih şeritleri hazırlanarak gösterilebilir bu da öğrencilerin öğrenme ve ilgi düzeylerinde artış yaratabilir.
- Öğrencilerin derse karşı ilgilerini artırmak için OKS sınavlarında görsel sanatlar dersi konularından da sorular sorulabilir.

6.9. Genel Öneriler

- Halk Sanatlarının okul idarecilerine tanıtılması ve sevdirmesi bu alanda oluşan açığın kapanmasını sağlayabilir.
- Okulların gezi planları içerisine halk sanatları atölyelerini almaları bu alanda meydana gelen boşluğu azaltabilir.
- Farklı yörelere ait yerel el sanatlarımızın öğretilmesi farklı düşünceler ve farklı zevkler arasında ilişki kurmamızı kolaylaştıracaktır.
- Okulların uygun olan belirli bölümlerine halk sanatlarının gelişimini gösteren tarih şeritleri sergi köşeleri hazırlanarak öğrenci ve öğretmenlerin ilgisi artırılabilir.
- Halk sanatlarının daha iyi öğretilmesi için üniversitelerimizin öğretmen yetiştiren fakültelerinde halk sanatları dersi ortak ders olarak konula bilir.
- Yerel el sanatlarını siteleri internet ortamında bulunmaktadır. Ancak bu tür siteler ustalar tarafından yapıldığı için daha çok ticari amaçlı olup, bu tür sitelerin kültür bakanlığımız tarafından bölgelerimize göre gruplandırılarak, detaylı bir şekilde hazırlanması, bu konuda araştırma yapanlar için faydalı olacaktır.

7. KAYNAKÇA

- AKBİL, F. (1977). “Kültür ve Sanat” .Sayı 5,Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- AKGÜN. B. B. (2003). **“Grafik Eğitiminde Kullanılan Baskı Tekniklerinin İlköğretim İkinci Kademe Resim-İş Programlarında Yeterliliğinin Saptanması”** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üni.Eğitim.Bil.Enstitüsü.
- AKYÜZ, Y. (1994). **“Türk Eğitim Tarihi”** Türk Koleji Yayınları 4 İstanbul.
- ALAKUŞ. A. O. (2002). **“İlköğretim Okulları 6.Resim - İş Dersi Öğretim Programlarındaki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Bir Ortamda Uygulanması”** (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara : Gazi Üni.Sos.Bil.Enstitüsü
- ANABİRİTANİCA, cilt 22
- Anadolu Üniversitesi güzel sanatlar sempozyumu 15-17 Mayıs 1995.
- ARTUT, K. (2002). **“Sanat Eğitim Kuram Ve Yöntemleri”** Ankara Arı Yayıncılık
- ASLANAPA, O. (1993). **“Türk Sanatı”**. İstanbul. Remzi Kitapevi
- ASLIER, M. (1987). **“Türkiye de ve Almanya’da Ağaç Baskı Sanatı”** Ankara. Hacettepe Yayınları
- BALAMİR, B. (1999). **“Sanat Eğitimde Özgürlük Ve Özgünlük”** T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.Ankara.
- BEKTAŞ, D. (1992). **“Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi.”** Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- BOYDAŞ, N. (2004). **“Sanat Eleştirisine Giriş”** Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- BUYURGAN, S. ve BUYURGAN, U. (2001). **“Sanat Eğitimi ve Öğretimi”**. Dersal Yayıncılık. Ankara, 2001
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2001). **“Deneyisel Desenler-Ön test-Son test Kontrol Grubu ve Veri Analizi”**Ankara Pegem A Yayıncılık.
- BORG and GALL: (1989). “Educational Research; An Introduction”. Fifth edition. New York: Longman Inc.

- ÇİLENTİ, K. (1988). “**Eğitim Teknolojisi ve Öğretim.**” Ankara, Kadioğlu Matbası.
- ÇOŞKUN, H. (1997). “Eğitim teknolojileri açısından kültürler arası eğitim” Ankara Hacettepe –Taş kitapçılık.
- EDMAN, İ. (1977). “**Sanat ve İnsan (Estetiğe Giriş).**” İstanbul. İnkılap ve Aka Kitabevi.
- ERKEN, N. (1990). “Tokat Yazma Baskı Sanatı”. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- FISCHER, E. (2003). “**Sanatın Gerekliliği**”. İstanbul. Payel Yayın Evi.
- GÖKAYDIN, N. (1987). “Türkiyede ve Almanya’da Ağaç Baskı Sanatı” Ankara.Hacettepe Yayınları.
- İNDİRKAŞ, Z. (2001). “**Ana Tanrıçalar, Kybela ve Çağdaş Türk Resimindeki İzdüşümleri**” Kültür bakanlığı yayınları. Ankara
- HURTWITZ AL. and DAY, M. (1995). “Children and Their Art (Methods Fort he Elemntary School). Florida: Harcourt Brace College Publisher.
- KAPTAN, S. (1998). “Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri”. Ankara. Tekışık Web. Ofset Tesisleri.
- KAROĞLU, H. (1999). “**Tokat Yöresi Ağaç Baskı Yazmalarının Grafikselleşimi ve Düzeni**”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üni. Sos. Bil. Enstitüsü
- KAYA, R. (1974). “**Türk Yazmacılık Sanatı**”
- KAZANCI, O. (1989). “Eğitim psikolojisi –kuram ve ilkelerden uygulamaya” İstanbul.Kazancı Matbaacılık sanayi A.Ş.
- KEMERTAŞ, İ. (1999). “**Uygulamalı Öğretim Yöntemleri, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**”. Üçüncü baskı, Birsan Yayın Evi. İstanbul
- KIRIŞIOĞLU, O. T. (1991). “**Sanatta Eğitim.**” Ankara. Demirci oğlu Matbaası.
- KIRIŞOĞLU, O. T. (2003). “**Sanatta Eğitim.Görmek Anlamak, Yaratmak**” Ankara. Pagem A Yayıncılık.
- KURTULUŞ, Ö. “Bilim Teknik” Sayı:336.
- MEB, İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı, (1992) Milli Eğitim Bakanlığı Basım Evi-Ankara.
- OKUTAN, M. (1997). “**Genel öğretim Metodları (öğretim ilke ve yöntemleri)**”. Trabzon.Usem Yayınları.

- ÖRNEKLERİ İLE TÜRKÇE SÖZLÜK, Milli Eğitim Bakanlığı. 2003
- ÖZSOY, V. (1996 a). “Türkiye de Resim - İş Eğitimi (Sanat eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış.” G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.161
- ÖZSOY, V. (2003). “**Görsel Sanatlar Eğitimi.-Resim İş Eğitiminin Düşünsel Temelleri**” Ankara.Ümit Ofset Matbaacılık.
- ÖZSOY, V. (2003). “**Görsel Sanatlar Eğitimi**” Ankara Gündüz Eğitim ve Yayıncılık Turizm Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
- ÖZSOY, V..”İngilterede Güzel Saantlar Ve Tasarım Dergisi”. Eğitim Dergisi,2:24-36.
- SAN, İ. (1984). “**Sanat Eğitim Kuramları**”Ankara. Ütopya Yayınevi.
- SAN, İ. (1984). Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitimi,Öğretmen Dünyası dergisi 49 (7)
- SAN, İ. (1984). Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitimi, Öğretmen Dünyası Dergisi 49 (7)
- SARI SÜZEN, H. (2005). “İlköğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin ve Resim,İş Öğretmenlerinin Müze ve Sanat Galerilerinin Görsel Sanatlar (Resim-İş) Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- SÖNMEZ, V. (1993). “**Eğitim Felsefesi**”Ankara.Adım Yayıncılık.
- TEKÇAN, S. S. (1987). “Ağaç Baskı Teknolojisi ve Sanatsal Baskılar” Türkiye de ve Almanya da Ağaç Baskı Sanatı”
- TENİZER, R. (1975). “Anadolu Medeniyetler Müzesi Katoloğu” Ankara
- TEPECİK, A. (1999). “**Baskı Teknikleri**” Ankara.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- TEPECİK, A. (2003). “Sanat Eğitimi ve Görsel Çevre” Ankara. 7.Ulusal Sanat Sempozyumu .Hacettepe Üniversitesi Güzel San.Fak.Yayınları:21.
- TUNALI, İ. (1989). “**Estetik**” İstanbul.Remzi Kitapevi.
- TÜRKER, K. (1996). “**Ağaç Baskı Tokat Yazmaları**”, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- TÜRKER, K. (1999). “Vakıf Kültür. Yıl.2 Cilt.1.Sayı.4)
- YETKİN, S. K. (1979). “**Estetik ve Ana Sorunları**”, İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevi.

YOLSTOY, L. (1995). “**Tolstoy Sanat Nedir?**” Çev: Baran Dural, İstanbul: Şule Yayınları.

EKLER

EK 1: Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Birlikte işlediğimiz derslerimizde baskı teknikleri konusunda farklı bir konuyu baskı konusu olarak ele aldık ve bu konuda çalışmamızı yaptık. Bu araştırma konumuzun bundan sonra yapılacak olan araştırmalara da yardımcı olmasını istiyorum. Bu konuda samimi fikirlerinize ihtiyaç duymaktayım.

Lütfen aşağıdaki soruları cevaplayınız. Görüş ve düşünceleriniz gizli tutulacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Resim iş Öğretmeni: Necati Seydi FERAHOĞLU

Adı Soyadı :
Numara :
Sınıf :
Tarih : __ / __ / 2006

1. Birlikte işlediğimiz derslerde baskı konusunu anlatırken uyguladığımız etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsun?

---

2. Sen resim öğretmeni olsaydın baskı teknikleri konusunu anlatırken derslerde neler yaptırırdın ?

---

3. Baskı teknikleri konusunu anlatırken şiir, bilmece ,türkü gibi etkinlikler kullanmamızı beğendin mi, neden?

---

4. Birlikte işlediğimiz derslerin beğendiğin ve beğenmediğin yönleri nelerdir ?

---

5. Derste cetvel ve pergelle çizilen resimler hakkında ne düşünüyorsunuz.?

---

6. Baskı teknikleri konusunda Tokat yazmalarındaki motifleri bire bir uygulamaya çalışmamızın bize kazandıkları hakkında neler düşünüyorsun?

---

7. Birlikte işlediğimiz derslerde yeterince serbest olabildin mi, Oyuna benzer etkinlikler bulabildin mi?

---

8. Birlikte işlediğimiz derslerde duygularını rahatça ifade edebildin mi, neden?

---

9. Baskı Teknikleri konusunda Tokat Yazma Motiflerini işlerken sizce yeterince tarihi motiflerden tam anlamı ile faydalanabildik mi?

---

10. Birlikte işlediğimiz derslerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerini geliştirdiğini düşünüyor musun nasıl?

RESİM - İŞ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Sınıf:

Yaş:

Cinsiyet:

Aşağıdaki verilen cümleler, resim-iş dersine yönelik görüş ve düşüncelerinizi belirlemek amaçlıdır. Her cümleyi dikkatle okuyarak size uygun gelen seçeneklerden sadece birine (x) işaretini koyunuz.

		Tamamen Kabuliyorum	Kabuliyorum	Kararsızım	Kabulmıyorum	Hiç Kabulmıyorum
1	Resim-iş dersi çok sevdiğim dersten biridir.					
2	Resim-iş dersinde işlenen konular sıkıcıdır.					
3	Resim-iş dersinde kendimi rahat ve dinlenmiş hissediyorum.					
4	Resim-iş dersine ilgi duymuyorum.					
5	İnsanlar resim yaparak birbirleriyle daha iyi ilişkiler kurabilir.					
6	Resim yaparken canım sıkılıyor.					
7	Gelecekte resim-iş öğretmeni olmak istiyorum.					
8	Resim-iş dersinden nefret ediyorum.					
9	Resim-iş derslerinde birçok yeni şey öğrendiğime inanıyorum.					
10	Belirli gün ve haftaların resim-iş dersinde konu edilmesini istiyorum.					
11	Resim-iş ders saatlerinin daha çok olmasını isterim.					
12	Resim-iş dersinin adını bile duymak istemiyorum.					
13	Zorunlu olmasam resim-iş derslerine katılmam.					
14	Resim-iş dersinde yapılan etkinliklere zevkle katılıyorum.					
15	Resim-iş dersi dışında resim yapmam.					
16	Ders dışında da resim yapmaktan hoşlanırım.					
17	Resim-iş dersindeki etkinlikleri kendimle ilgili ve ilginç bulmuyorum.					
18	Resim-iş dersine sadece sınıf geçmek için çalışırım.					
19	Resim-iş derslerinin daha uzun sürelerde işlenmesini istemem.					
20	Lise ve üniversitede de sanat (resim) derslerine devam etmek isterim.					
21	Resim (sanat) çalışmalarının birşeyleri gerçekçi olarak ortaya koyduğuna inanmıyorum.					
22	Doğa görüntülerinin resimlerini yapmak her zaman ilgimi çeker.					
23	Sevgi ve yaşama sevinci gibi duygularım ile heyecan, coşku ve üzüntülerimi resim yoluyla anlatmayı sevmem.					
24	Resim sergilerini sıkça gezerim.					
25	Bir sanat eseri meydana getirmekten zevk alırım.					
26	Evde desen, grafik, özgün baskı, karikatür gibi sanatsal çalışmalar yapmaktan hoşlanırım.					
27	Benim için resim-iş dersi diğer derslerden daha önemsizdir.					
28	Yazılı ve görüntülü basında (gazete, dergi, TV...) resim (sanat) ile ilgili programları öncelikle izlerim.					
29	Resim-iş dersinin geleceğimizi etkileyecek öneminde olma adına inanıyorum.					
30	Üniversite ressamı ve grafik sanatçılarıyla tanışmak isterim.					

Adınız soyadınız.

Sınıf ve numaranız.?

BAŞARI DEĞERLENDİRME TESTİ
ÖNTEST-SONTEST

1. Alıcı ve gönderici olarak adlandırılan iki insan grubu ve iki kişi arasında gerçekleşen duygu ,düşünce,davranış ve bilgi alışverişi aşağıdaki kelimelerden hangisi ile adlandırılır.?

a)Gözlem	c)İletişim
b)Etkinlik	d)Duyarlılık

2.Zeka ve sanatsal yeteneğin ortak ürünü olan düzenlemeye ne ad verilir.?

a)Tasarım	c)Proje
b)Sanatsal yazı	d)Reklam

3.Baskı çeşitlerini gruplandırmak gerekirse aşağıdakilerden hangisi yüksek baskı çeşidine girer.?

a)Linol baskı	c)serigrafi baskı
b)gravür	d)Fotoğraf

4.Kumaşa baskı sanatı tarihte ilk defa hangi uygarlıkta görülmüştür.?

a)Mısırlılar	c)Fransızlar
b)Osmanlı İmp.	d)Roma imp.

5.Aşağıdakilerden hangisi linol baskı esnasında kullanılmaz.?

a)Kağıt	c)merdane
b)Matbaa mürekkebi	d)Yapıştırıcı

6.Tokat yazmacılık sanatındaki yazma yapma teknikleri gruplandırırsak aşağıdaki maddelerden hangisi dışarıda kalır.?

a)Kağıt içi yazmalar	c)Kalıp kalem yazmalar
b)Kalıpla yazmalar	d) Boyalı yazmalar

7.Türkiye Baskı yaparak kumaşlara desen verme ile ünlenen ilimiz aşağıdakilerden hangisidir.?

a)Trabzon	c)Denizli
b)Uşak	d)Tokat

8.Resim ve yazıların aslınla uygun biçimde,birden çok sayıda ,çoğaltma işine verilen ada ne denir?

a)Resim	c)Baskı
b)Yazı	d)Afis

9.Aşağıdakilerden hangisi bir sanat eserini incelerken baş vurulacak yöntemlerden biri **değildir**.?

a)Tanımlama	c)Çözümleme
b)Yansıtırma	d)Yorumlama

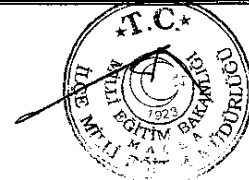
10.Bütün sanat ve tasarım eserlerinde ortak özellikleri belirleyen kuramlara ne ad verilir.?

a)Sanat Kuramları	c)Sanat Öğeleri
b)Sanat prensipleri	d)Sanat ilkeleri

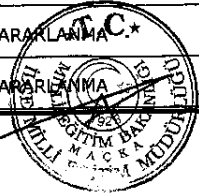

**CE-Zİ-NE KARDEŞLER İLKÖĞRETİM OKULU 2005-2006 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI GÖRSEL
SANATLAR DERS DIŞI EĞİTİM ETKİNLİĞİ ÇALIŞMA PROGRAMI**

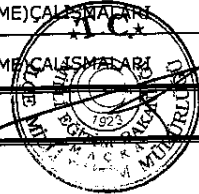
AY	HAFTA	ÇALIŞMA TARİHLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) SAATLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) YERİ	GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER
E K İ M	1. Hafta	4/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	GÖRSEL BİÇİMLEME ÖGELERİ
		5/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	GÖRSEL BİÇİMLEME ÖGELERİ
		7/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	GÖRSEL BİÇİMLEME ÖGELERİ
	2. Hafta	11/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DOKU ÇALIŞMALARI
		12/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DOKU ÇALIŞMALARI
		14/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
	3. Hafta	18/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
		19/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
		21/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	ÇİZGİLERLE GRAFİKSEL ÇALIŞMALAR
	4. Hafta	25/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	ÇİZGİLERLE GRAFİKSEL ÇALIŞMALAR
		26/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	ÇİZGİLERLE GRAFİKSEL ÇALIŞMALAR
		28/10/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BİTKİ ETÜTLERİ
K A S I M	1. Hafta	1/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BİTKİ ETÜTLERİ
		2/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BİTKİ ETÜTLERİ
	2. Hafta	8/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	AFİŞ TASARIMI
		9/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	AFİŞ TASARIMI
		11/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	AFİŞ TASARIMI
	3. Hafta	15/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	BASKI RESİM TEKNİKLERİ İNCELEME
		16/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RENKLİ ÇALIŞMALAR
		18/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RENKLİ ÇALIŞMALAR
	4. Hafta	22/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RENKLİ ÇALIŞMALAR
		23/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RENKLİ ÇALIŞMALAR
		25/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DUYGU,DÜŞÜNCE VE GÖZLEME DAYALI ÇALIŞMALAR

	HAFTA	ÇALIŞMA TARİHLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) SAATLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) YERİ	GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER
K A S I M	5.Hafta	29/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DUYGU,DÜŞÜNCE VE GÖZLEME DAYALI ÇALIŞMALAR
		30/11/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DUYGU,DÜŞÜNCE VE GÖZLEME DAYALI ÇALIŞMALAR
		2/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	DUYGU,DÜŞÜNCE VE GÖZLEME DAYALI ÇALIŞMALAR
A R A L I K	1.Hafta	6/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	KOMPOZİSYON ÇALIŞMALARI
		7/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	KOMPOZİSYON ÇALIŞMALARI
		9/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	KOMPOZİSYON ÇALIŞMALARI
	2.Hafta	13/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	KOMPOZİSYON ÇALIŞMALARI
		14/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RÖPRODÜKSÜYON İNCELEME
		16/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RÖPRODÜKSÜYON İNCELEME
	3.Hafta	20/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RÖPRODÜKSÜYON İNCELEME
		21/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RÖPRODÜKSÜYON İNCELEME
		23/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	RÖPRODÜKSÜYON İNCELEME
	4.Hafta	27/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		28/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		30/12/2005	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
O C A K	1.Hafta	03/01/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		04/01/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		06/01/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
Ş U B A T	1.Hafta	31/01/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		01/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
		03/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	CANLI MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI
	2.Hafta	7/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	İKİ BOYUTLU ÇALIŞMALAR
		8/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	İKİ BOYUTLU ÇALIŞMALAR
		10/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	İKİ BOYUTLU ÇALIŞMALAR
	3.Hafta	14/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	İKİ BOYUTLU ÇALIŞMALAR
		15/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINDAN YARARLANMA
		17/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINDAN YARARLANMA

AY	HAFTA	ÇALIŞMA TARİHLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) SAATLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) YERİ	GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER
ŞUBAT	4.Hafta	21/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
		22/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
		24/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
MART	1.Hafta	28/02/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
		01/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
		03/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÜÇ BOYUTLU BİÇİMLENDİRME ÇALIŞMALARI
	2.Hafta	7/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANATÇI ÜSLUPLARI VE SANAT AKIMLARI
		8/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANATÇI ÜSLUPLARI VE SANAT AKIMLARI
		10/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANATÇI ÜSLUPLARI VE SANAT AKIMLARI
	3.Hafta	14/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANATÇI ÜSLUPLARI VE SANAT AKIMLARI
		15/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÇALIŞMALARINDA DRAMADAN YARARLANMA
		17/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÇALIŞMALARINDA DRAMADAN YARARLANMA
	4.Hafta	21/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÇALIŞMALARINDA DRAMADAN YARARLANMA
		22/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÇALIŞMALARINDA DRAMADAN YARARLANMA
		24/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	ÇALIŞMALARINDA DRAMADAN YARARLANMA
	5.Hafta	28/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
		29/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
		31/03/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
NİSAN	1.Hafta	4/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
		5/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
		7/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	MODEL DEN DESEN ÇALIŞMALARI
	2.Hafta	11/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI
		12/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI
		14/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI
	3.Hafta	18/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI
		19/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI
		21/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	REKREASYON(YENİDEN DÜZENLEME)ÇALIŞMALARI

	HAFTA	ÇALIŞMA TARİHLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) SAATLERİ	ÇALIŞMA (EĞİTİM) YERİ	GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER
NİSAN	4.Hafta	25/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	GRAFİKSEL TASARIM ÇALIŞMALARI
		26/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	GRAFİKSEL TASARIM ÇALIŞMALARI
		28/04/2006	15:00-17:00	Kütüphane	GRAFİKSEL TASARIM ÇALIŞMALARI
MAYIS	1.Hafta	2/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANAT ESERLERİNİN KORUNMASININ ÖNEMİ
		3/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANAT ESERLERİNİN KORUNMASININ ÖNEMİ
		5/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
	2.Hafta	9/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
		10/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
		12/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
	3.Hafta	16/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	BOL FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR
		17/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANAT ESERLERİ
	4.Hafta	23/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANAT ESERLERİ
		24/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SANAT ESERLERİ
		26/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SERGI ESERLERİNİN İNCELENMESİ
	5.Hafta	30/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	SERGI ESERLERİNİN İNCELENMESİ
		31/05/2006	15:00-17:00	Kütüphane	RESİMLERİN PASPARTULANMASI
		02/06/2006	15:00-17:00	Kütüphane	RESİMLERİN PASPARTULANMASI
HAZİRAN	2.Hafta	6/06/2006	15:00-17:00	Kütüphane	RESİMLERİN SERGİLENMESİ
		7/06/2006	15:00-17:00	Kütüphane	RESİMLERİN SERGİLENMESİ
				Kütüphane	

Etkinlikte görev alan öğretmen

Adı soyadı : ERTAN KADIOĞLU

Branşı : Görsel Sanatlar Öğretmeni

Görev ve Kadrosunun Bulunduğu Okul: Öğretmen - Ce-Zi-Ne Kardeşler İlköğretim Okulu

Etkinlik Alanı : Resim

Etkinliği yürütmesine esas belgeler:

Bu etkinliğin toplam ders saati: 192

Bu etkinliğe katılacak öğrenci sayısı: 10

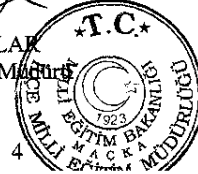
E. Kadioğlu
Ertan KADIOĞLU
Uygulama Öğretmeni

03 EKİM 2005

OLLUR

Mehmet UZUNLAK

İlçe Milli Eğitim Müdürü

28.09.2005
TASLAK OLUR
Hasan AKIL
Okul Müdürü

T.C.
MAÇKA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.61.11.01.040//28
Konu :Araştırma izni.

12./01/2006

Gürgenagaç MÜDÜRLÜĞÜNE

Trabzon Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğünün "araştırma izni" konulu, 05/01/2006 tarih ve 731 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve ilgi yazı doğrultusunda gereğini rica ederim.

Mehmet UZUNLAR
Müdür

Eki:
1- Yazı (2 Adet)
2- Anket (2 Shf.)

DAĞITIM :

- Gürgenagaç ŞPND İlköğretim Okulu
- Ce-Zi-Ne Kardeşler İlköğretim Okulu

GÜRGENAĞAÇ ŞPND İLKÖĞRETİM OKULU	
EVRAK KAYIT	
KAYIT TARİHİ	06.02.06.
KAYIT NO	44
DOSSA NO	000

Necati Bey'e

Tel: (0462) 512 15 71
Fax: (0462) 512 10 11

DANIŞMA
444 0 632
HATTI

EĞİTİM
%100
DOSTUK

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.61.00.04-01.040 / 731

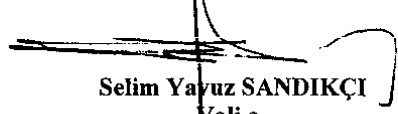
05 OCAK 2006

Konu : Araştırma İzni.

MAÇKA KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

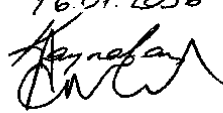
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı öğrencisi Necati Seydi FERAHOĞLU'nun "İlköğretim Okulları 8.Sınıflarda Tokat Yazma Motiflerinin Özgün Baskı Çalışmalarında Uygulama Etkinliği Üzerine Bir Araştırma" konulu tez anketini İlçeniz Ce-Zi-Ne Kardeşler İlköğretim Okulu'nda uygulama isteği ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın 21/12/2005 tarih ve 01/8330 sayılı izni ile öğrenci görüşme formu ekte gönderilmiştir.

Söz konusu anket çalışması için adı geçen şahısa eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmamak kaydı ile gerekli yardımın yapılmasını rica ederim.

Selim Yavuz SANDIKÇI
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

EK-1 Yazı (1 Adet)
EK-2 Anket (2 Sayfa)

15/ Mill. Eğ. Md
16.01.2006

Trabzon Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ayrıntılı bilgi : M.EYÜPOĞLU İl Milli Eğitim Md.Yrd.
Tlf.462 230 20 94- (323) Faks : 230 20 96 İ.BOSTAN İl Milli Eğitim Müd. Memur.
e-posta : trabzonmem@meb.gov.tr İ.BELER İl Milli Eğitim Müd.Memur
e-posta: bilgiedinme61@meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/ 4330
Konu : Araştırma İzni

21 /12/2005

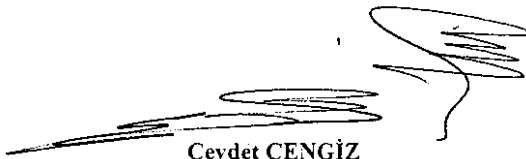
TRABZON VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 05.12.2005 tarih ve 43400 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans programı öğrencisi Necati Seydi FERAHOĞLU'nun "İlköğretim Okulları 8. Sınıflarda Tokat Yazma Motiflerinin Özgün Baskı Çalışmalarında Uygulama Etkinliği Üzerine Bir Araştırma" konulu tez anketini iliniz Maçka İlçesi Ce-Zi-Ne Kardeşler İlköğretim Okulu'nda uygulama izin talebi incelenmiştir.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü tarafından kabul edilen ve ekte gönderilen 2 sayfa 10 sorudan oluşan anketin, araştırmacı tarafından uygulanmasında Bakanlığımızca sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cevdet CENGİZ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

EKLER :

EK – 1 Anket (2 Sayfa)

12245
Eğit :
İl Millî Eğitim Müd. ne
Trabzon Valisi a.

EĞİTİM
%100
DESTEK

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay
Telefon: 425 00 86 – 413 14 75
e – posta : apk @ meb.gov.tr

06650 ANKARA
Faks : 418 64 01
Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

2005-2006 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI CE-Zİ-NE KARDEŞLER İLKÖĞRETİM OKULU RESİM-İŞ DERSİ 8. SINIF

ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK DERS PLANI

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRÜ ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİRME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
EYLÜL	1. HAFTA	1	HEDEF: Dersin işleniş ve malzeme bilgisi. DAVRANIŞLAR: Malzemeleri söyleme. Malzemelerin dersimiz için önemini söyleme. Dersin değerlendirilmesinin nasıl yapılacağını söyleme	Malzeme bilgisi	Anlatım, örnekler, soru-cevap	Kaynak kitaplar, broşürler, resim kalemi, resim dosyası, resim kağıdı.	- Atatürk'ün güzel sanatları verdiği önemi söyleme. - Güzel sanatları geliştirme idealinin neler olduğunu söyleme.	Derste yapılacak değerlendirme hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi
	2. HAFTA	1	HEDEF 1: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyabilme. DAVRANIŞLAR 1- Çalışmalarda gerçekleştirilecek kompozisyon bütünlüğü içinde denge, oran, hareket, açık-koyu, ışıltı-gölge, ritim, armoni, üslup gibi plastik gibi unsurların ve estetik ilkelerin yer alması gerektiğini bilme. 2- Çizgilerle ifadeci desenler yapılabileceğini bilme. 3- Çizgiler, noktalar vb. biçimler ve zıtlıklardan oluşan dokuların farkına varma. 3- Çizgiler, noktalar vb. biçimler ve zıtlıklardan oluşan dokuların farkına varma. 4- Kompozisyon fikrinin gelişmesinde koyu, orta, açık değerlerin katkısını fark etme.	Görsel Biçimlendirme Öğeleri (Doku Çalışmaları)	Anlatım, örnekler, diyalog, uygulama Karakalem tekniği	Resim kalemi, resim kağıdı, sürgü, örnek çalışmalar	- Atatürk'ün sanat severliğini tanımlama. - Millelerin tanınmasında güzel sanatların rolünü söyleme.	
	3. HAFTA	1	HEDEF 1: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyabilme. DAVRANIŞLAR 1- Çalışmalarda gerçekleştirilecek kompozisyon bütünlüğü içinde denge, oran, hareket, açık-koyu, ışıltı-gölge, ritim, armoni, üslup gibi plastik gibi unsurların ve estetik ilkelerin yer alması gerektiğini bilme. 2- Çizgilerle ifadeci desenler yapılabileceğini bilme. 3- Çizgiler, noktalar vb. biçimler ve zıtlıklardan oluşan dokuların farkına varma. 3- Çizgiler, noktalar vb. biçimler ve zıtlıklardan oluşan dokuların farkına varma. 4- Kompozisyon fikrinin gelişmesinde koyu, orta, açık değerlerin katkısını fark etme.	Görsel Biçimlendirme Öğeleri (Doku Çalışmaları)	Anlatım, örnekler, diyalog, uygulama Karakalem tekniği	Resim kalemi, resim kağıdı, sürgü, örnek çalışmalar		

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİMİNE YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ.İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİRME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
EKİM	1. HAFTA	1	5- Çalışmalarda hareketin fonksiyonuna uygun biçimde aktarılmasına dikkat etme. 6- Açık ve kapalı mekânların, yüzeylerin birleştirilmesi ile elde edileceğini bilme. 7- Uzaktaki cisimlerin küçük, yakındaki cisimlerin büyük olacağını bilme. 8- Rengin değişik değerlerinin bulunabileceğini ve bununla bir armoni gerçekleştireceğini bilme. 9- Öğrenilen görsel biçimleme öğelerini söyleme ve yazma.	Görsel Biçimleme Öğeleri (Perspektif bilgisi)	Anlatım, örnekleme, Diyalog, uygulama, karakalem tekniği	Resim kalem, resim kağıdı, silgi,pergel, cetvel,örnek çalışmalar		
	2. HAFTA	1	5- Çalışmalarda hareketin fonksiyonuna uygun biçimde aktarılmasına dikkat etme. 6- Açık ve kapalı mekânların, yüzeylerin birleştirilmesi ile elde edileceğini bilme. 7- Uzaktaki cisimlerin küçük, yakındaki cisimlerin büyük olacağını bilme. 8- Rengin değişik değerlerinin bulunabileceğini ve bununla bir armoni gerçekleştireceğini bilme. 9- Öğrenilen görsel biçimleme öğelerini söyleme ve yazma.	Görsel Biçimleme Öğeleri (Perspektif bilgisi)	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama, karakalem tekniği	Resim kalem, resim kağıdı, silgi,pergel, cetvel,örnek çalışmalar		
	3. HAFTA	1	HEDEF 5: Çevre ile ilgili gözlemlerini ve problem-lerini afiş tasarımı olarak aktarabilme. DAVRANIŞLAR 3- Afişin tanımını ve işlevini söyleme. 4- Afiş çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri ve uygulanan teknikleri söyleme. 5- Afiş tasarımı için tasarımlar hazırlama.	Afiş Tasarımı (Cumhuriyet ve Atatürk'ün Hayatı)	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama, inceleme Serbest resim tekniği	Resim kalem, resim kağıdı,silgi Kullanılabilecek her tür malzeme Örnek çalışmalar		
	4. HAFTA	1	3- Afişin tanımını ve işlevini söyleme. 4- Afiş çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri ve uygulanan teknikleri söyleme. 5- Afiş tasarımı için tasarımlar hazırlama. 6- Konuyu, afiş tasarımı olarak sonuçlandırma. - Atatürk'ün Cumhuriyet Bayramı ile ilgili düşüncelerini anlama. - Atatürk'ün çok cepheciliğini söyleme. - Atatürk ilkelerini resimsel anlatılabileceğini bilme.	Afiş Tasarımı (Cumhuriyet ve Atatürk'ün Hayatı)	Anlatım,örnekleme, diyalog,uygulama, inceleme Serbest resim tekniği	Resim kalem, resim kağıdı , silgi Kullanılabilecek her tür malzeme Örnek çalışmalar	- Atatürk'ün kişisel özellikleri ve çeşitli yönleri. -Çok cepheciliği. -Sanatseverliği. - Atatürk Haftasının anlam ve önemini söyleme.	1. Değerlendirme -Çizgisel çalışmalar -29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİR ME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
	2. HAFTA	1	5- Afis tasarımı için tasarımlar hazırlama. 6- Konuyu, afis tasarımı olarak sonuçlandırma. - Atatürk'ün Cumhuriyet Bayramı ile ilgili düşüncelerini anlatma. - Atatürk'ün çok cepheciğini söyleme. - Atatürk'ün fikirlerini resimlerle anlatılabileceğini bilme. - Anıt malzemeler kullanarak estetik yüzey oluşturma. - Dünya Çocuk Günü'nün önemini söyleme. - 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ile ilgili hazırladığı kompozisyonu uygulama.	Afis Tasarımı (Cumhuriyet ve Atatürk'ün Hayatı)	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama, inceleme Serbest resim tekniği	Kullanılabilecek her tür malzeme Örnek çalışmalar	- Atatürk Haftasının anlamı ve önemini söyleme.	-Ödev yönetmeliğine göre, zümre öğretmenlerince alınan kararlar doğrultusunda öğrencilere yıllık ödev konuları verilecektir.
	3. HAFTA	1	HEDEF 2: Desen bilgisi. DAVRANIŞLAR 1- Desenin ne olduğunu söyleme. 2- Desen elemanlarını söyleme. 3- Estetik kavramları söyleme. 4- Nesnelerin bütünü ile parçaları arasında ilişki kurma. 5- Ünlü sanatçıların desen örneklerini tanıma, adlarını söyleme.	Bol Figürlü Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama, inceleme Karakalem tekniği	Resim kalemi, resim kağıdı, silgi, örnek çalışmalar, model.		Ödev konusu dağıtıldıktan sonra öğrencilerin faydalanacağı kaynaklar ve bu kaynakların bulunabileceği yerler belirlenecektir.
	4. HAFTA	1	HEDEF 3: Bol figürlü çalışmalar yapabilme. DAVRANIŞLAR 1- Kalabalık insan toplulukları ile nerede karşılaşla-acağını söyleme. 2- Sanat eserleri veya röprodüksiyonları inceleyerek bolfigürlü çalışmalar yapma. 3- Figürlerdeki oran, ölçü ve hareketi sezme. 4- Figür-mekân ilişkisini sezme. 5- Ayrıntıya girmeden bol figürlü çalışmalar yapma. 6- Figürlerin perspektif görüşü kurallarını söyleme.	Bol Figürlü Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Pastel boya tekniği	Örnek resimler, pastel boya, resim kağıdı, resim kalemi.	- Öğretmenler Günü'nün anlamı ve önemini belirtme. - Başöğretmen Atatürk'ün eğitim ve öğretime verdiği önemini söyleme.	
	5. HAFTA	1	HEDEF 3: Bol figürlü çalışmalar yapabilme. DAVRANIŞLAR 1- Kalabalık insan toplulukları ile nerede karşılaşla-acağını söyleme. 2- Sanat eserleri veya röprodüksiyonları inceleyerek bolfigürlü çalışmalar yapma. 3- Figürlerdeki oran, ölçü ve hareketi sezme. 4- Figür-mekân ilişkisini sezme. 5- Ayrıntıya girmeden bol figürlü çalışmalar yapma. 6- Figürlerin perspektif görüşü kurallarını söyleme.	Bol Figürlü Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Pastel boya tekniği	Örnek resimler, pastel boya, resim kağıdı, resim kalemi.	- Öğretmenler Günü'nün anlamı ve önemini belirtme. - Başöğretmen Atatürk'ün eğitim ve öğretime verdiği önemini söyleme.	

KASIM

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAC VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRÜ ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİRME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
ARALIK	1. HAFTA	1	HEDEF 9: Renkli resim tekniklerini kullanarak duyu ve düşüncelerini iki boyutlu çalışmalara aktarabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Armoninin renkler arasında uyum olduğunu söyleme. 2- Renklerin birbirlerini etkilemelerini kavrayarak bunları çalışmalarında kullanma. 3- Dilediği armoniyi seçme. 4- Dilediği tekniği seçme. 5- Duygularını, düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	İki Boyutlu Çalışmalar Renk çemberi	Anlatım, örneklemeye, diyalog, uygulama Güç boyama tekniği	Güç boyalar, fırça, su kâğıdı, pergeli, cetvel, örnek çalışmalar, resim kâğıdı,		
	2. HAFTA	1	HEDEF 9: Renkli resim tekniklerini kullanarak duyu ve düşüncelerini iki boyutlu çalışmalara aktarabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Armoninin renkler arasında uyum olduğunu söyleme. 2- Renklerin birbirlerini etkilemelerini kavrayarak bunları çalışmalarında kullanma. 3- Dilediği armoniyi seçme. 4- Dilediği tekniği seçme. 5- Duygularını, düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	İki Boyutlu Çalışmalar Renk çemberi	Anlatım, örneklemeye, diyalog, uygulama Güç boyama tekniği	Güç boyalar, fırça, su kâğıdı, pergeli, cetvel, örnek çalışmalar, resim kâğıdı,		
	3. HAFTA	1	HEDEF 9: Renkli resim tekniklerini kullanarak duyu ve düşüncelerini iki boyutlu çalışmalara aktarabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Armoninin renkler arasında uyum olduğunu söyleme. 2- Renklerin birbirlerini etkilemelerini kavrayarak bunları çalışmalarında kullanma. 3- Dilediği armoniyi seçme. 4- Dilediği tekniği seçme. 5- Duygularını, düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.	İki Boyutlu Çalışmalar Renk çemberi	Anlatım, örneklemeye, diyalog, uygulama Güç boyama tekniği	Güç boyalar, fırça, su kâğıdı, pergeli, cetvel, örnek çalışmalar, resim kâğıdı,		
	4. HAFTA	1	HEDEF 13: Kitle iletişim araçlarını görsel çalışmalarında uyandırıcı olarak kullanabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Güzel sanatlar ve sanatçılarla ilgili haberleri basın-yayın organlarından izleme. 2- Film, fotoğraf, video, afiş, broşür, mecmua ve değişik gazete gibi kitle iletişim araçlarından sanata ilgili bilgileri derleme. 3- Derlediği bilgileri okul panolarında sergileyerek sanat ve sanata katkıda bulunma. 4- Biriktirdiği kaynakları ve bilgileri uyandırıcı olarak görsel çalışmalarda kullanma.	Kitle İletişim Araçlarından Yararlanabilme	Anlatım, soru-cevap, örneklemeye, diyalog, uygulama Sulu boyama tekniği	Örnek resimler, resim kâğıdı, fırça, su kâğıdı, pergeli, sulu boya örnek çalışmalar, resim kalemi.		2. Değerlendirme - Bol Fırtına Çalışmalar - İki Boyutlu Çalışmalar Renk çemberi

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİR ME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
OCAK	3. HAFTA	1	HEDEF 14: Güzel sanatlar ve teknoloji arasında bağlantı kurulabilir. DAVRANIŞLAR 1- Sanatla, zanaat arasındaki ayrımları yapma. 2- Sanat eserlerini yaratırken kullanılan araç-gereçleri söyleme. 3- Teknolojik gelişimin sanatı nasıl etkilediğini söyleme. 4- Sanatın teknolojiyi nasıl etkilediğini söyleme. 5- Teknolojinin sanat yoluyla milli kültüre ve uygarlığa katkıda bulunacağını söyleme. 6- Sanatın insan hayatını geliştirip güzelleştirdiğini kavrama. 7- İnsanın duygularını sanat yoluyla paylaşarak dünya barışına hizmet edeceğini kavrama. 8- "Yurtta sulh, cihanda sulh" özdeyişini anlayabilme.	Kitle İletişim Araçlardan Yararlanabilme	Anlatım, soru-cevap, örnekleme, diyalog, uygulama Sulu boya tekniği	Örnek resimler, resim kağıdı, fırça, su kabı, pergel, sulu boya örnek çalışmalar , resim kalemi.		
ŞUBAT	1. HAFTA	1	HEDEF 6: Sevgi ve yaşama sevincine ilişkin duyu, düşünce ve gözlemlerini çalışmalarına aktarabilir. DAVRANIŞLAR 1- Yaşamın ne olduğunu söyleme. 2- Yaşamın ve sağlıklı olmanın en büyük sevinç olduğunu farkına varma. 3- Kişinin kendisini sevdiği kadar arkadaşlarını ve diğer insanları da sevmesi gerektiğinin farkına varma. 4- Topluca oynanan oyunların, birlikte yaşanan bayramların, gezilerin, ev eğlencelerinin sevinci paylaşma olduğunu çalışmalarına aktarma.	Duyu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar	Anlatım, soru-cevap, örnekleme, diyalog, uygulama Pastel boya tekniği	Örnek resimler, pastel boya ,resim kağıdı, resim kalemi.		

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİR ME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
ŞUBAT	2. HAFTA	1	HEDEF 10: Çevrede kullanılan geniş yüzeyler için estetik değeri olan çalışmalarını kağıt üzerine tasarlayabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Çevresinde bulunan kullanılan geniş yüzeylerin nereler olduğunu söylemek. 2- Bu yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini seçmek. 3- Yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini hazırlama. 4- Hazırladığı kompozisyonu kağıt üzerinde uygulamak.	İki Boyutlu Çalışmalar Natüramort çalışması	Anlatım, soru-cevap, örnekleme, diyalog, uygulama Guş boy tekniği	Sebze ve meyveler, guş boyalar, fırça, su kabı, örnek çalışma resim kağıdı, resim kalemi.		
	3. HAFTA	1	HEDEF 10: Çevrede kullanılan geniş yüzeyler için estetik değeri olan çalışmalarını kağıt üzerine tasarlayabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Çevresinde bulunan kullanılan geniş yüzeylerin nereler olduğunu söylemek. 2- Bu yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini seçmek. 3- Yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini hazırlama. 4- Hazırladığı kompozisyonu kağıt üzerinde uygulamak.	İki Boyutlu Çalışmalar Natüramort çalışması	Anlatım, soru-cevap, örnekleme, diyalog, uygulama Guş boy tekniği	Sebze ve meyveler, guş boyalar, fırça, su kabı, örnek çalışma resim kağıdı, resim kalemi.		
	4. HAFTA	1	HEDEF 7: Özün baskı resim teknikleri bilgisi. DAVRANIŞLAR 1- Özün baskı çeşitlerini tanıyarak benzerlikleri ve farklılıkları söylemek. 2- Özün baskı çalışmalarında kullanılacak araç-gereçleri söylemek. 3- Özün baskı çeşitlerini çalışmalarında çizgi, leke, doku gibi değerlerini nasıl oluşturulacağını söylemek. 5- Belli başlı özün baskı resim sanatçılarının eserlerini veya reproduksiyonlarını tanıma.	Baskı Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Şablon baskı tekniği	Karton, makas, maket bıçağı, suluboya, fırça, su kabı. Örnek çalışmalar		
MART	1. HAFTA	1	HEDEF 8: Özün baskı resim tekniklerini inceleyerek, bunları imajlarını ifade etmek için çalışmalarında kullanabilmek. DAVRANIŞLAR 1- Yapacağı çalışma için özün baskı resim tekniğini seçmek. 2- Yapacağı çalışma için kompozisyon hazırlama. 2- Yapacağı çalışma için kompozisyon hazırlama. 3- Yapacağı çalışma için dilediği armoniyi seçmek. 4- Hazırladığı kompozisyonu yüzeye serbestçe aktarmak.	Baskı Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Şablon baskı tekniği	Karton, makas, maket bıçağı, suluboya, fırça, su kabı. Örnek çalışmalar		

AY	Hafıza	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZORRE OG. İLE İŞİRLİĞİ	DEĞERLENDİRME E. VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
MART	2. HAFTA	1	HEDEF 8: Özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek, bunları imajlarını ifade etmek için çalışmalarında kullanabilmeye. DAVRANIŞLAR 1- Yapacağı çalışma için özgün baskı resim tekniğini seçme. 2- Yapacağı çalışma için kompozisyon hazırlama. 3- Yapacağı çalışma için kompozisyon hazırlama. 4- Hazırladığı kompozisyonu yüzeye serbestçe aktarma.	Baskı Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Şablon baskı tekniği	Karton, makas, maket bıçağı, sulu boya, fırça, su kabı. Örnek çalışmalar		
	3. HAFTA	1	HEDEF 11: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilmeye. DAVRANIŞLAR 1- Çalışmaları sonunda tesadüfen ortaya çıkan görsel ve estetik değerlerin farkına varma. 2- Fark ettiği bu değerleri daha sonraki çalışmalarında kullanma. 3- Tesadüfen bulmuş olduğu görsel ve estetik kuralları yeni bir esere meydana getirmenin hazzını duyma. 4- Farkına vardığı bu değerler vasıtasıyla yeteneklerini tanıyarak kendine güven duyma	Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Serbest resim tekniği	Örnek resimler, resim kağıdı, resim kalemi vb.	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği -Çanak kale zaferinin anlam ve önemi	
	4. HAFTA	1	HEDEF 11: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilmeye. DAVRANIŞLAR 2- Fark ettiği bu değerleri daha sonraki çalışmalarında kullanma. 3- Tesadüfen bulmuş olduğu görsel ve estetik kuralları yeni bir esere meydana getirmenin hazzını duyma. 4- Farkına vardığı bu değerler vasıtasıyla yeteneklerini tanıyarak kendine güven duyma	Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Serbest resim tekniği	Örnek resimler, resim kağıdı, resim kalemi vb.	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği -Çanak kale zaferinin anlam ve önemi	
	5. HAFTA	1	HEDEF 16: Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilmeye. DAVRANIŞLAR 1- Basın-yayın organlarından sanat olaylarını izleme. 2- Sanatçı ve eseri ile ilgili broşür, röprodüksiyon katalog vb. kaynakları derleme. 3- Eserin sanatçısını kaynaklar yardımı ile tanıma. 4- Sanatçının birkaç eserine bakarak ortak özelliklerini söyleme. 5- Eserin konusunu söyleme. 6- Eseri kompozisyon denge-hareket, ışık-gölge-, açık-koyu leke ve renk vb. konularda inceleme. 7- Eserin tekniği ile üslubunu tanıma. 8- Sanat eserine eleştirel gözle bakmayı öğrenme.	Röprodüksiyon İnceleme	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Serbest resim tekniği	Serbest boya malzemeleri, örnek resimler, broşürler, sanat kitapları v.b.		3. Değerlendirme - Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar - Natürmort çalışması - Baskı Çalışmalar

Ay	Hafta	Saat	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİR ME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
NİSAN	1. HAFTA	1	HEDEF 16: Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilme. DAVRANIŞLAR 5- Eserin konusunu söyleme. 6- Eserin kompozisyon denge-hareket, ışıltı-gölge-, açık-koyu teke ve renk vb. konularda inceleme. 7- Eserin tekniği ile üslubunu tanıma. 8- Sanat eserine eleştirel gözle bakmayı öğrenme.	Röprodüksiyon inceleme	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Serbest resim tekniği	Serbest boya malzemeleri, örnek resimler, broşürler, sanat kitapları v.b.		
	2. HAFTA	1	HEDEF 16: Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilme. DAVRANIŞLAR 5- Eserin konusunu söyleme. 6- Eserin kompozisyon denge-hareket, ışıltı-gölge-, açık-koyu teke ve renk vb. konularda inceleme. 7- Eserin tekniği ile üslubunu tanıma. 8- Sanat eserine eleştirel gözle bakmayı öğrenme.	Röprodüksiyon inceleme	Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Serbest resim tekniği	Serbest boya malzemeleri, örnek resimler, broşürler, sanat kitapları v.b.		-Öğrencilere verilen yıllık ödevler değerlendirilmek üzere toplanacaktır.
	3. HAFTA	1	HEDEF 15: Artık malzemelerin sanatsal formlara dönüştürülmesi inkanu araştırarak üç boyutlu çalışmalar yapabileme. DAVRANIŞLAR 1- Çevresinde bulunan artık malzemeleri temizliğine dikkat ederek biriktirme. 2- Toplanmış malzemeleri değişik estetik yorumlara dönüştürebilme inkanu araştırma. 3- Çok boyutlu ne olduğunu söyleme. 4- Çok boyutlu çalışmalara örnek verme 5- Denge, ölçü, hareket ve oranı orijinal özgün bir heykelle veya röprodüksiyonunda inceleme. 6- Heykellede ağırlık, ölçü, hareket, oranın neler olduğunu söyleme.	Üç Boyutlu Çalışmalar (23 Nisan)	Rekreasyon tekniği Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Kolaj tekniği	Artık malzemeler, makas, yapıştırıcı v.b. malzemeler	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği 23 Nisan Çocuk Bayramının anlam ve önemini söyleme. Atatürk'ün çocuk sevgisini söyleme. Atatürk'ün çocuklara verdiği önemi söyleme.	
	4. HAFTA	1	3- Çok boyutlu ne olduğunu söyleme. 4- Çok boyutlu çalışmalara örnek verme 5- Denge, ölçü, hareket ve oranı orijinal özgün bir heykelle veya röprodüksiyonunda inceleme. 6- Heykellede ağırlık, ölçü, hareket, oranın neler olduğunu söyleme. 7- Edinilen bilgileri üç boyutlu soyut çalışmalara dönüştürme. 8- Üç boyutlu, hareketli (mobili) çalışmalar yapma.	Üç Boyutlu Çalışmalar (23 Nisan)	Rekreasyon tekniği Anlatım, örnekleme, diyalog, uygulama Kolaj tekniği	Artık malzemeler, makas, yapıştırıcı v.b. malzemeler	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği 23 Nisan Çocuk Bayramının anlam ve önemini söyleme. Atatürk'ün çocuk sevgisini söyleme. Atatürk'ün çocuklara verdiği önemi söyleme.	

Ay	Hafta	Staj	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİRME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
MAYIS	1. HAFTA	1	HEDEF 6: Sevgi ve yaşama sevincine ilişkin duygu, düşünce ve gözlemlerini çalışmalarına aktarabilme. DAVRANIŞLAR 1- Yaşamın ne olduğunu söyleme. 2- Yaşamın ve sağlıklı olmanın en büyük zevki olduğunu farkına varma. 3- Kişinin kendisini sevdiği kadar arkadaşlarını ve diğer insanları da sevmesi gerektiğini farkına varma. 4- Topluca oynanan oyunların, birlikte yaşanan bayramların, gezilerin, ev eğlencelerinin sevinci paylaşma olduğunu çalışmalarına aktarma.	Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar	Anlatım, örneklem, diyalog, uygulama Pastel boya tekniği	Örnek resimler, pastel boya resim kağıdı, resim kalemi.		
	2. HAFTA	1	HEDEF: 19 Mayıs'ın Anlam Ve Önemi Kavrayabilme DAVRANIŞLAR: 1- Atatürk'ün gençliğe ve spora verdiği önemi kavrama 2- 19 Mayıs'ın tarihimizdeki yeri ve önemini anlama 3- Konuyla ilgili düşüncelerini kağıda serbestçe aktarma	19 Mayıs'ın Tarihimizdeki Yeri ve Önemi.	Anlatım , soru-cevap,örnekleme,d iyalog, uygulama, pastel boya tekniği.	Resim kağıdı, resim kalemi, pastel boya.	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği. Atatürk'ün gençliğe ve spora verdiği önem. 19 Mayıs'ın tarihimizdeki yeri ve önemi.	
	3. HAFTA	1	HEDEF: 19 Mayıs'ın Anlam Ve Önemi Kavrayabilme DAVRANIŞLAR: 1- Atatürk'ün gençliğe ve spora verdiği önemi kavrama 2- 19 Mayıs'ın tarihimizdeki yeri ve önemini anlama 3- Konuyla ilgili düşüncelerini kağıda serbestçe aktarma	19 Mayıs'ın Tarihimizdeki Yeri ve Önemi.	Anlatım , soru-cevap,örnekleme,d iyalog, uygulama, pastel boya tekniği.	Resim kağıdı, resim kalemi, pastel boya.	Sosyal bilgiler öğretmeni ile işbirliği. Atatürk'ün gençliğe ve spora verdiği önem. 19 Mayıs'ın tarihimizdeki yeri ve önemi.	
	4. HAFTA	1	HEDEF 17: Türk plastik sanatları bilgisi. DAVRANIŞLAR 1- Türk resim sanatının gelişimini kısaca söyleme. 2- Çağdaş Türk resim sanatının ilk örneklerini tanıma. 3- Çağdaş Türk heykel sanatının ilk örneklerini tanıma. 4- Türk plastik sanatlarını etkileyen akımlardan belli başlılarını bilme. 5- Çağdaş Türk plastik sanatların örneklerinin röprodüksiyonlarını biriktirme alışkanlığı kazanma. 6- Türk resim sanatının gelişimi içinde belli başlı sanatçıları, röprodüksiyonları yardımı ile tanıma. 7- Çalışmalarında bu röprodüksiyonlardan uyarıcı olarak yararlanma.	Sanat Eserleri İnceleme	Anlatım, örneklem, diyalog, araştırma, inc eleme.	Sanat kitapları, broşürler, örnek resimler		4. Değerlendirme - Röprodüksiyon İnceleme -23 Nisan Çal. - Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar -19 Mayıs kon. Çalışma

Ay	Hafta	Saati	HEDEF VE DAVRANIŞLAR	KONULAR	ÖĞRENME ÖĞRETİM VE YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLERİ	ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI VE ZÜMRE ÖĞ. İLE İŞBİRLİĞİ	DEĞERLENDİR ME VE YILLIK ÖDEVLERE İLİŞKİN ESASLAR
	5. HAFTA	1	HEDEF 18: Belli başlı çağdaş dünya plastik sanatları bilgisi. DAVRANIŞLAR 1- Resim sanatının doğuşunu ve gelişimini söyleme. 2- Değişik ülkelerin çağdaş sanatlarının eserlerinin üretim süreçlerini biriktirme. 3- Çağdaş resim akımlarının doğmasındaki etkenleri kısaca söyleme. 4- Ülkenin kültürlerinin plastik sanatlara yansıdığını kavrama. 5- Çağdaş Türk plastik sanat eserleri ile diğer ülke sanatçıların eserleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları kavrama. 6- Bu eserlerden edindiği izlenimleri ve görsel bilgileri çalışmalarında kullanma. 7- Milletlerin tanınmasında güzel sanatlarının rolünün neler olduğunu söyleme.	Sanat Eserleri	Anlatım, örnekleme, diyalog, araştırma, inc eleme.	Sanat kitapları, broşürler, örnek resimler		
HAZİRAN	1. HAFTA	1	HEDEF: Yıl içinde yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. DAVRANIŞLAR: Yıl içinde yapılan çalışmaların değerlendirilme.	Değerlendirme	Ölçme ve değerlendirme	Yıl içinde yapılan çalışmalar.		

ATATÜRKÇÜLÜK:

Bu yıllık planda 2504 sayılı tebliğler dergisi doğrultusunda İlköğretim kurumlarında Resim-iş Dersi Öğretim Programında yer alan "Atatürkçülük ile ilgili konulardan" hedef ve davranış yazılmış olanlar aynen uygulanmıştır. Ayrıca, millî bayramlar, kutuluş günleri ve Atatürk Haftası başta olmak üzere, bu günlerin anlam ve önemine uygun resim ve afiş konuları belirlenmiş ve yıllık plana alınmıştır. Bu günlerde konulara uygun resim yarışmaları ve sergiler düzenlenecektir.

BU PLAN İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA RESİM-İŞ DERSİ PROGRAMINA VE AĞUSTOS 2003 TARİH VE 2551 SAYILI TEBLİĞLER DERGİSİNE UYGUN OLARAK TARAFIMIZDAN HAZIRLANMIŞTIR.

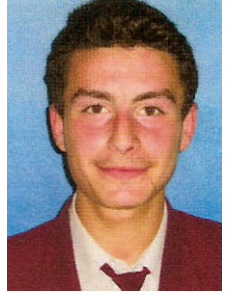
Uygundur

21/09/2005
Hasan AKIL
Okul Müdürü

Ertan KADIOĞLU
Resim-iş Öğretmeni

Yasemin KAĞMURLUGİL
İş ve Teknik Öğretmeni

Adı Soyadı : Celil ÇELİK
Ana Adı : Asiye
Baba Adı : Kadir
Doğum T. ve Yeri : Maçka- 03/05/1991
Okulu : Ce-Zi-Ne Kardeşler İ.Ö.Okulu
Sınıfı : 8/B
Numarası : 217

Adı Soyadı : Murat AKTAŞ
Ana Adı : Meva
Baba Adı : Dursun Ali
Doğum T. ve Yeri : Maçka 21/07/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 264

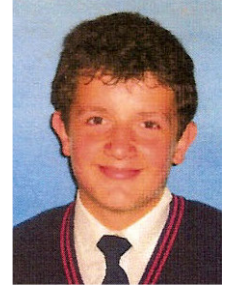

Adı Soyadı : Hatice SARAÇ
Ana Adı : Asiye
Baba Adı : Murat
Doğum T. ve Yeri : Maçka 10/03/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 271

Adı Soyadı : Ahmet AYAR
Ana Adı : Emine
Baba Adı : Yusuf
Doğum T. ve Yeri : Maçka 04/02/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 304

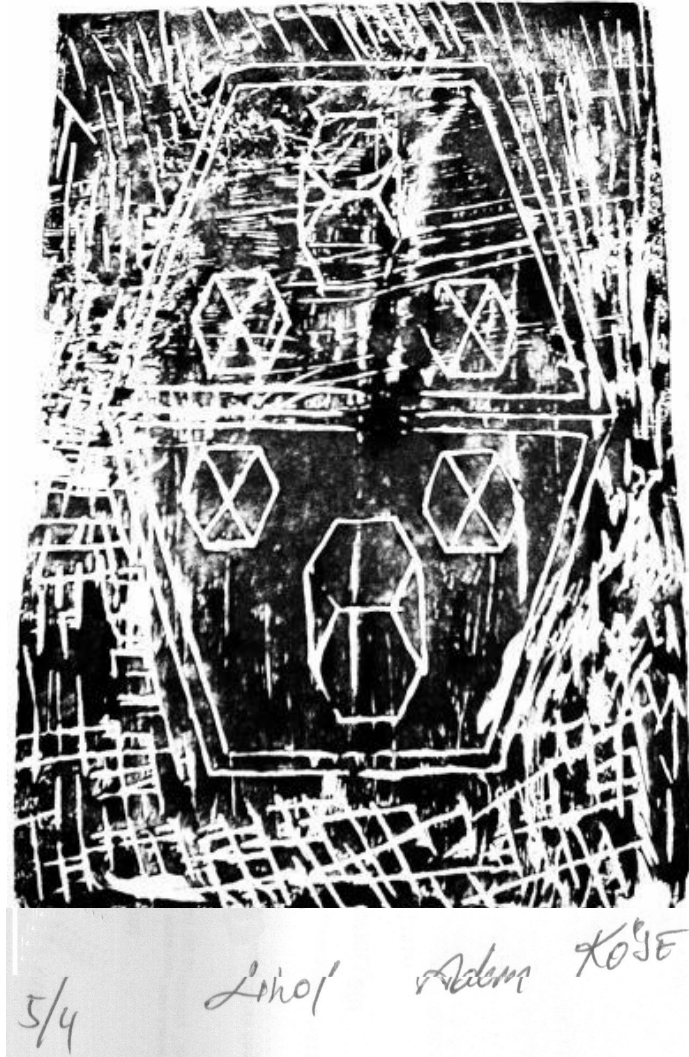
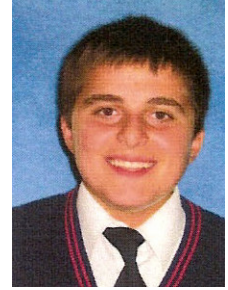

Adı Soyadı : Burak KARAKURUM
Ana Adı : Aynur
Baba Adı : Osman
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 26/11/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 334

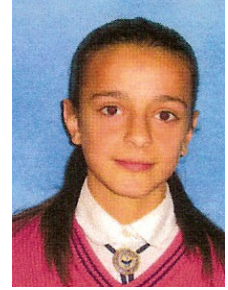

7/4 Linol Burak KARAKURUM

Adı Soyadı : Adem KÖSE
Ana Adı : Saynur
Baba Adı : Orhan
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 23/05/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 336

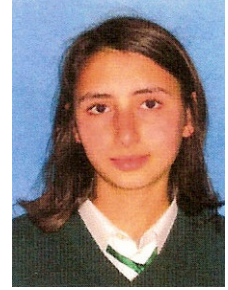
Adı Soyadı : Özlem ÖZCAN
Ana Adı : Ayşe
Baba Adı : Hasan
Doğum T. ve Yeri : Gümüşhane 12/03/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 341

7/4 Lohol Özlem Özcan

Adı Soyadı : Sema Hilal DURMUŞ
Ana Adı : Birsen
Baba Adı : Ekrem
Doğum T. ve Yeri : Maçka 02/07/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 343

Adı Soyadı : Özlem KESKİN
Ana Adı : Birgül
Baba Adı : Ömer
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 12/02/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 348

Adı Soyadı : Ufuk GÜLEN
Ana Adı : Neriman
Baba Adı : Hüseyin
Doğum T. ve Yeri : Maçka 01/09/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 351

Adı Soyadı : Miraç KUMAŞ
Ana Adı : İnci
Baba Adı : İbrahim
Doğum T. ve Yeri : Maçka 16/06/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 366

9/4

Lihol

Miraç Kumas

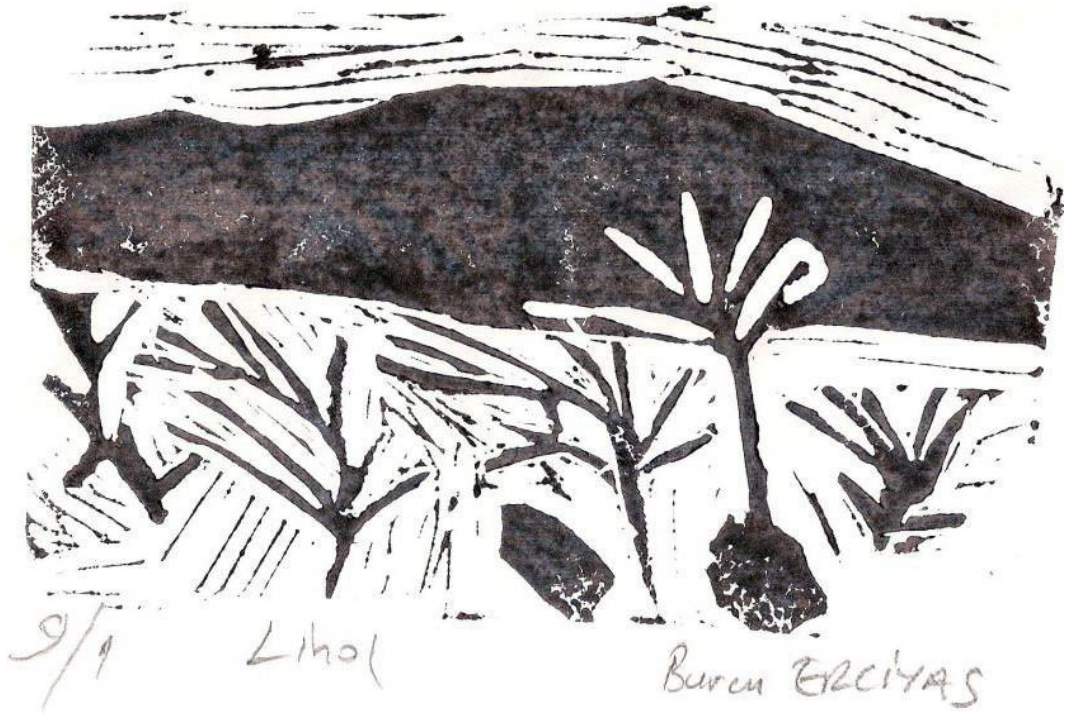
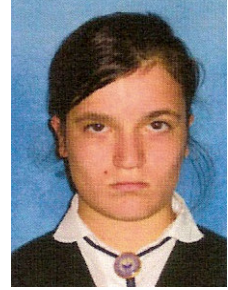

Adı Soyadı : İsmail SEYYAR
Ana Adı : Asiye
Baba Adı : Hasan
Doğum T. ve Yeri : Maçka 11/09/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 368

Adı Soyadı : Burcu ERCİYAS
Ana Adı : Gülçin Hatice
Baba Adı : Seyfettin
Doğum T. ve Yeri : Keçiören 28/05/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 369

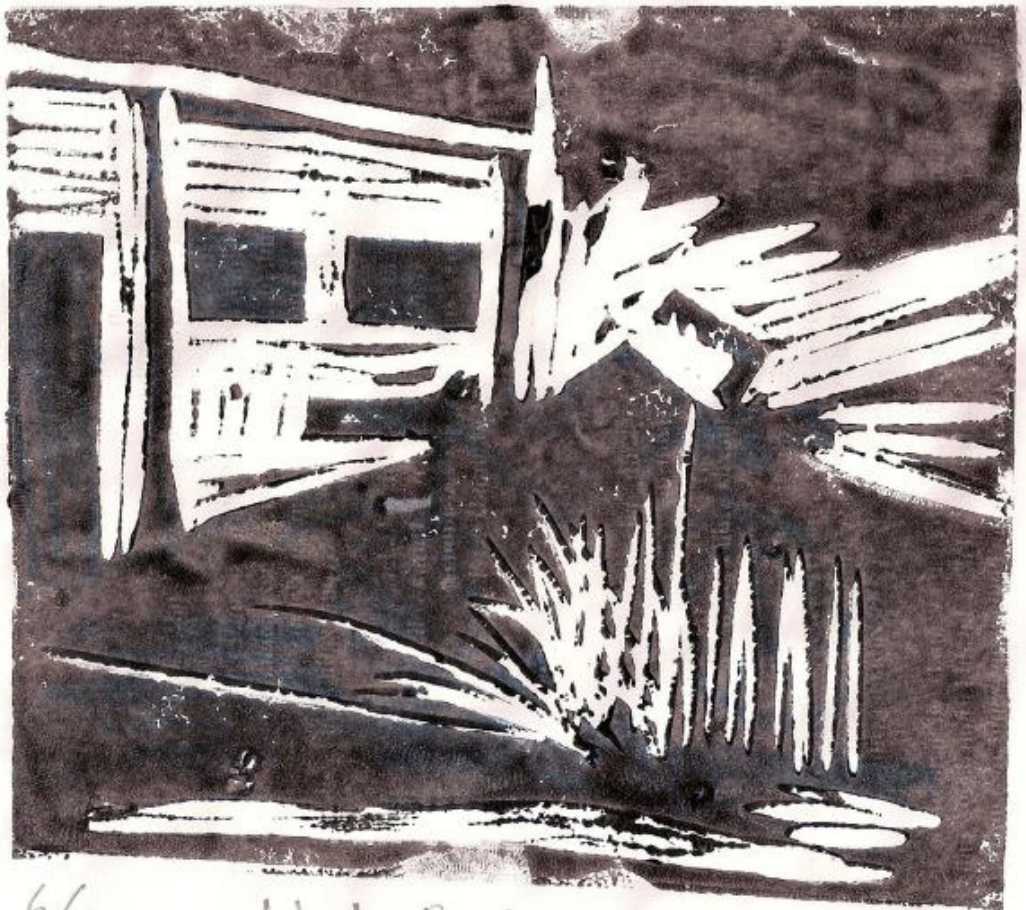
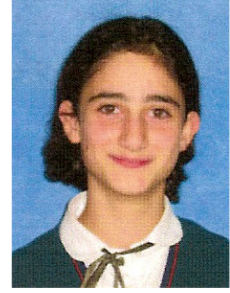

Adı Soyadı : Fatih BALCI
Ana Adı : Nursel
Baba Adı : Hasan
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 01/01/1993
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 372

Adı Soyadı : Hande YARBAŞI
Ana Adı : Aslıhan
Baba Adı : Mikail
Doğum T. ve Yeri : Diyarbakır 11/12/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 378

6/2 Jihol Bookı. Hande YARBAŞI.

Adı Soyadı : Rabia EYÜBOĞLU
Ana Adı : Fatma
Baba Adı : Ahmet
Doğum T. ve Yeri : Maçka 25/11/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8B
Numarası : 379

Adı Soyadı : Elif GÜNEYDİN
Ana Adı : Hatice
Baba Adı : Hakkı
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 30/01/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 384

6/3 Loho/ Elif GÜNEYDİN

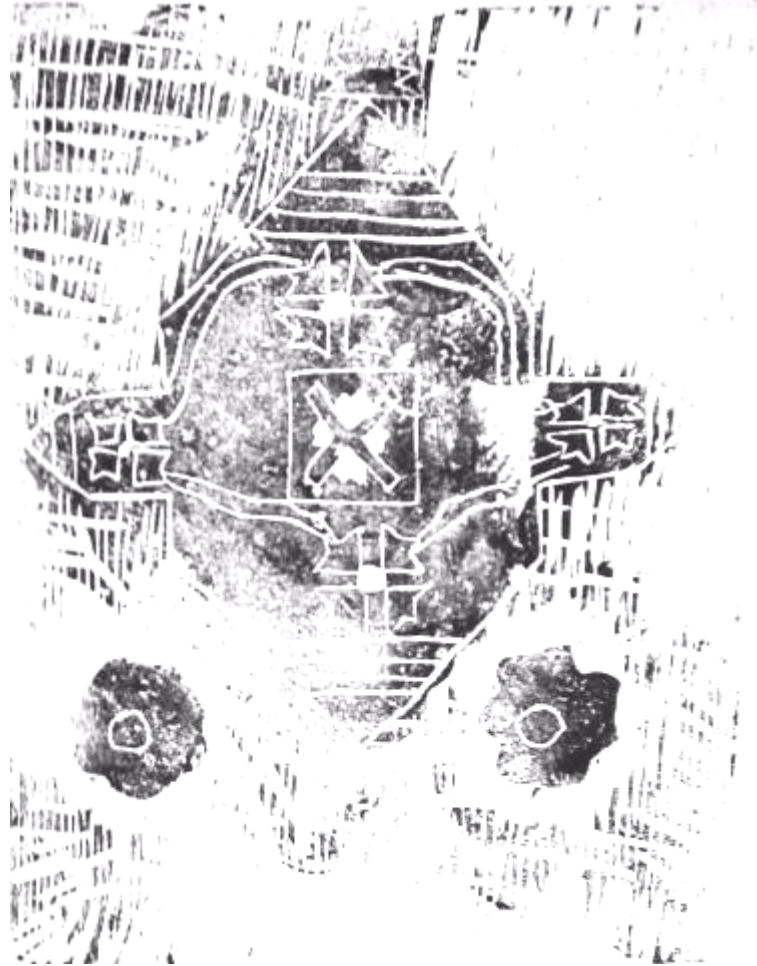

Adı Soyadı : Sami BÜLBÜL
Ana Adı : Süheyla
Baba Adı : Hüseyin
Doğum T. ve Yeri : Maçka 14/12/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 467

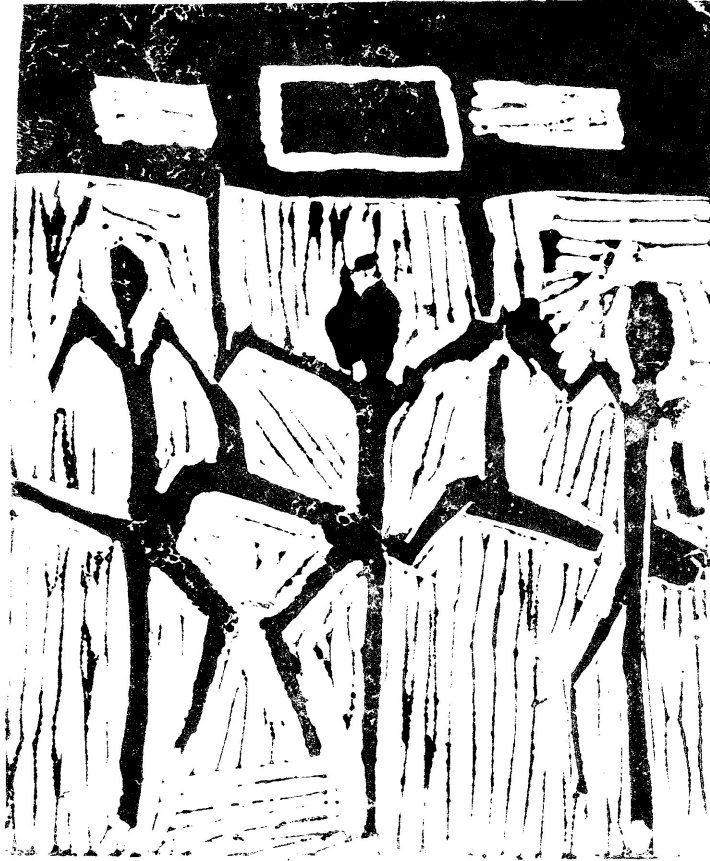
11/3 İhtal Boşu Sami Bülbul

Adı Soyadı : Zeynep EYÜBOĞLU
Ana Adı : Aysel
Baba Adı : Mehmet
Doğum T. ve Yeri : Maçka 08/02/1993
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 500

12/9 Zihol Zeynep EYÜBOĞLU

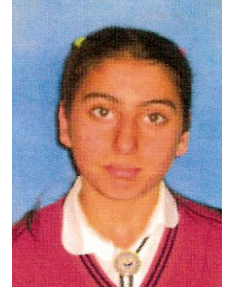
Adı Soyadı : Bahattin AKIN
Ana Adı : Asiye
Baba Adı : İsmail
Doğum T. ve Yeri : Maçka 07/01/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 661

7/1. Sınıf Bahattin AKIN

Adı Soyadı : Şeyma ÇAKMAK
Ana Adı : Zelha
Baba Adı : Mehmet
Doğum T. ve Yeri : Maçka 01/11/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 685

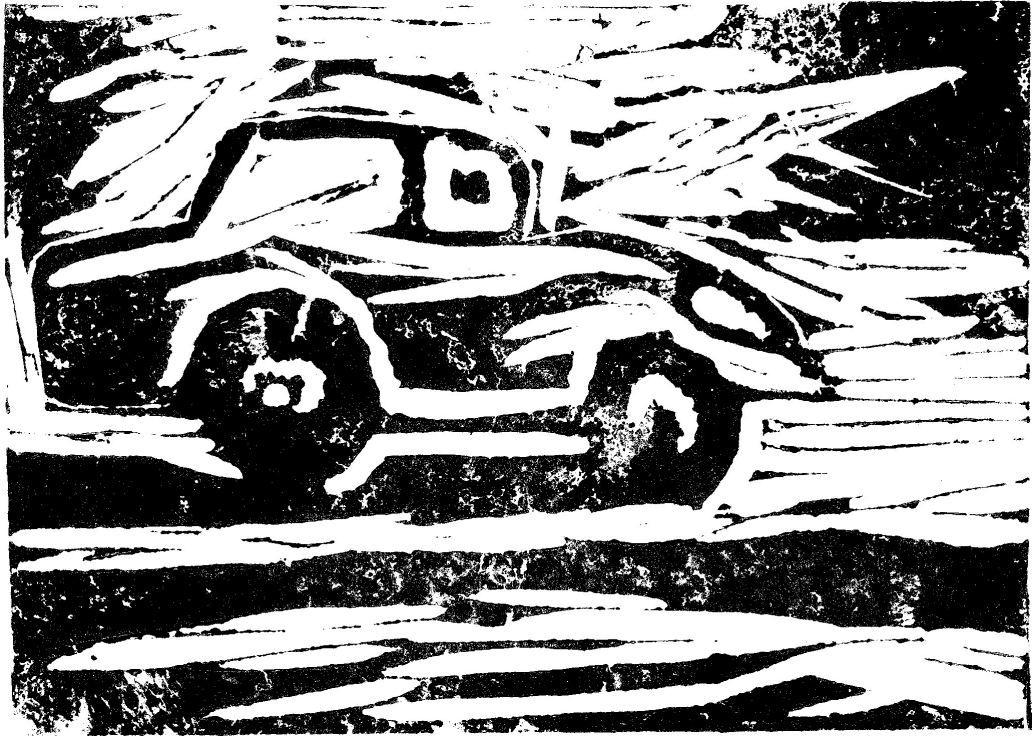
6/6 Lise Baki Şeyma ÇAKMAK

Adı Soyadı : Bahar MUŞ
Ana Adı : Rahmiye
Baba Adı : Ali
Doğum T. ve Yeri : Maçka 21/03/1993
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 700

7/2 İhtol Baskı Bahar Muş

Adı Soyadı : Aysun GÜNEYDİN
Ana Adı : Nazmiye
Baba Adı : Mustafa
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 07/09/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/B
Numarası : 867

6/6 Fıhıl Başkı Aysun GÜNEYDİN

Adı Soyadı : Yakup DANIŞMAZ
Ana Adı : Emine
Baba Adı : Mehmet
Doğum T. ve Yeri : Maçka 22/01/1991
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 237

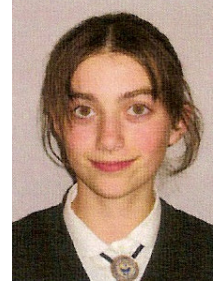
Adı Soyadı : Samet TURAN
Ana Adı : Fatma
Baba Adı : Mustafa
Doğum T. ve Yeri : Maçka 03/05/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 259

6/1 Lihol Samet TURAN

Adı Soyadı : Fatıma KARAGÖZ
Ana Adı : Ayşe
Baba Adı : Hikmet
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 23/02/1993
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 261

11/2 Zihol

Fatıma KARAGÖZ

Adı Soyadı : Şehmin AYAR
Ana Adı : Fatma
Baba Adı : Yusuf
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 18/09/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 263

9/7 Lihol Şehmin AYAR

Adı Soyadı : Muhammet ATEŞ
Ana Adı : Mevlüde
Baba Adı : Mustafa
Doğum T. ve Yeri : Maçka 27/07/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 312

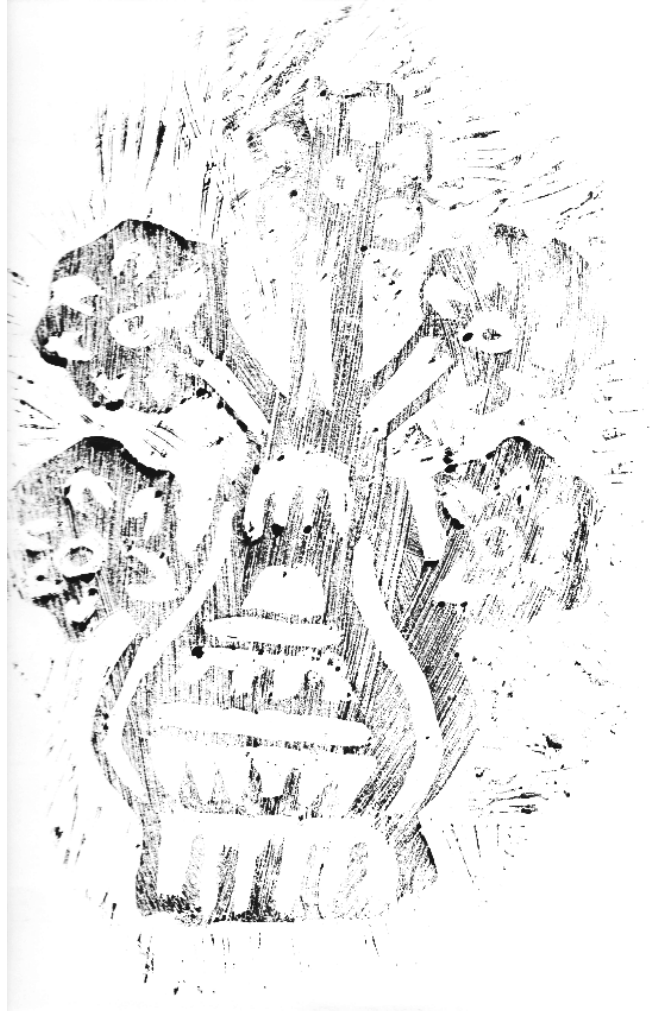
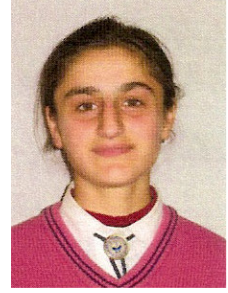

Adı Soyadı : Esra UZUN
Ana Adı : Şükran
Baba Adı : Arif
Doğum T. ve Yeri : Maçka 25/03/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 315

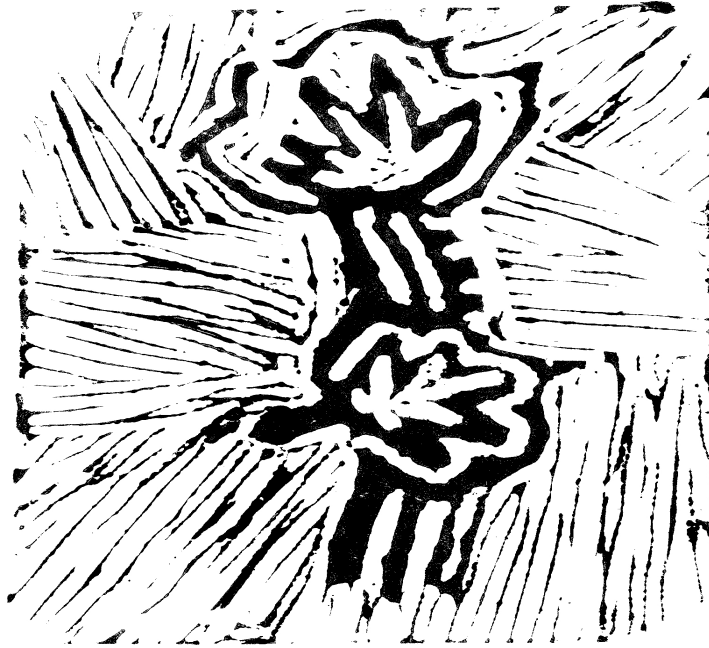
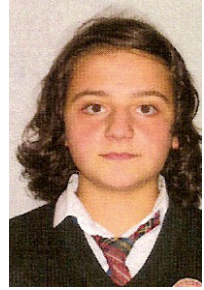
7/4 Zihol Esra Uzun

Adı Soyadı : Emine BEKTAŞ
Ana Adı : Bahriye
Baba Adı : Yakup
Doğum T. ve Yeri : Maçka 25/05/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 316

9/6 İhol / Emine BEKTAŞ

Adı Soyadı : Merve ÖZDEMİR
Ana Adı : Emine
Baba Adı : İrfan
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 14/08/1993
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 338

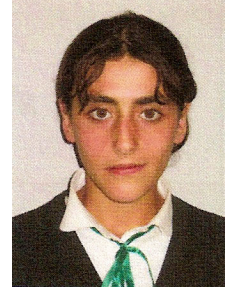
4/4 İhtal Baskı Merve Özdemir

Adı Soyadı : Yeliz EROL
Ana Adı : Şükrüye
Baba Adı : Erol
Doğum T. ve Yeri : Maçka 11/04/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 347

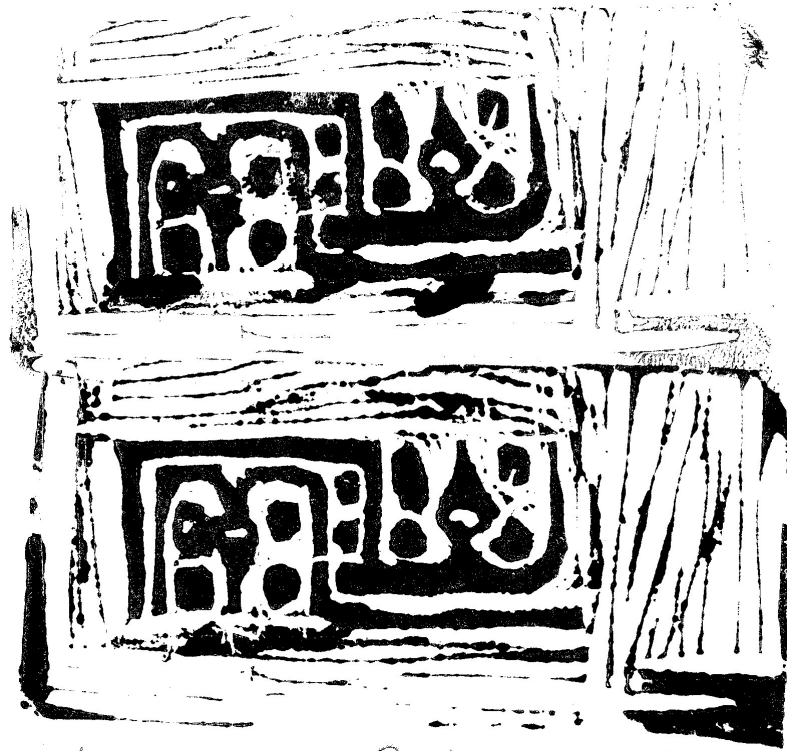

9/9 Erol Baba Yeliz Erol

Adı Soyadı : Nagihan İSKENDER
Ana Adı : Safiye
Baba Adı : Yılmaz
Doğum T. ve Yeri : Maçka 23/01/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 361

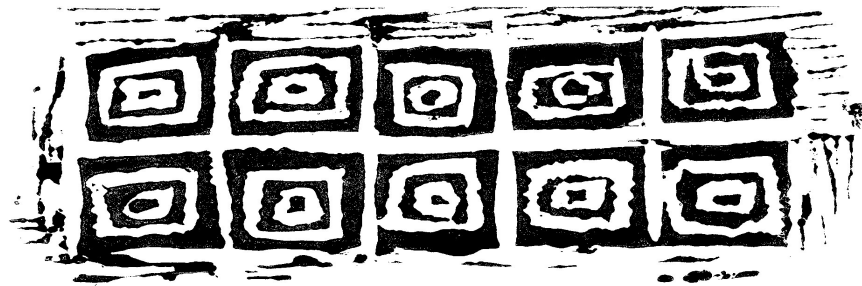
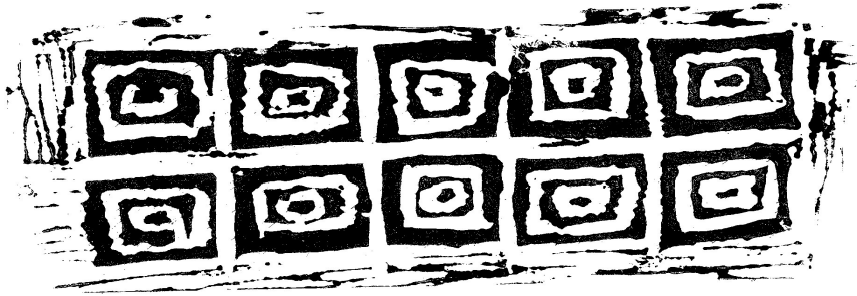
Adı Soyadı : Ersin DEMİRCİ
Ana Adı : Lütfiye
Baba Adı : Ziya
Doğum T. ve Yeri : Maçka 22/05/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 363

4/3 final Baskı Ersin Demirci

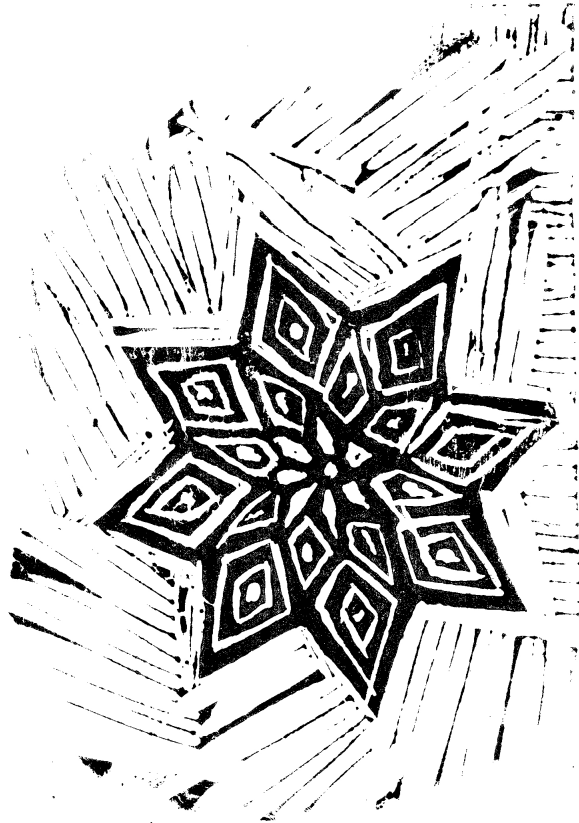

Adı Soyadı : Anıl Can KELEŞ
Ana Adı : Nurten
Baba Adı : Nedim
Doğum T. ve Yeri : Maçka 01/08/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 365

5/5 1 inel Başka Anıl can KELEŞ

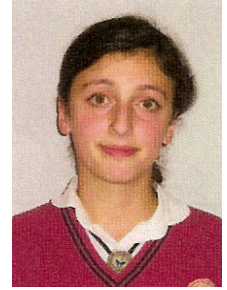
Adı Soyadı : Hamdi AKNDEMİR
Ana Adı : Şenay
Baba Adı : Cafer Tayyar
Doğum T. ve Yeri : Maçka 30/08/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 370

9/6 Zinol Baskı Hamdi Akndemir

Adı Soyadı : Esra ERDEN
Ana Adı : Nilgün
Baba Adı : Ertuğrul
Doğum T. ve Yeri : Maçka 14/11/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 371

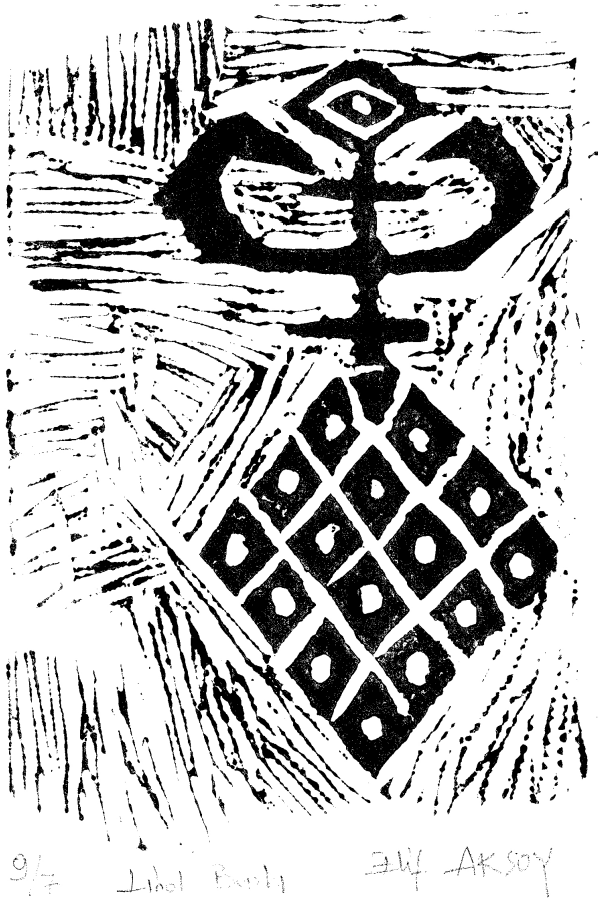
7/4 Lihol Basket Esra ERDEN

Adı Soyadı : Zeynep ALTINTAŞ
Ana Adı : Saniye
Baba Adı : Naci
Doğum T. ve Yeri : Maçka 01/01/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 374

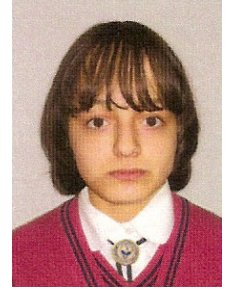
6/4 Zihof Zeynep ALTINTAŞ.

Adı Soyadı : Elif AKSOY
Ana Adı : Ergül
Baba Adı : Remzi
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 17/06/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 376

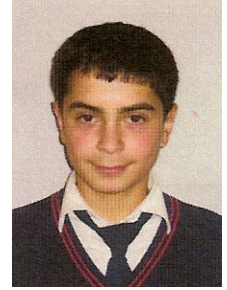

9/7 Lihol Bırılı Elif AKSOY

Adı Soyadı : Özge KONAK
Ana Adı : Aysel
Baba Adı : Mustafa
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 30/04/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 380

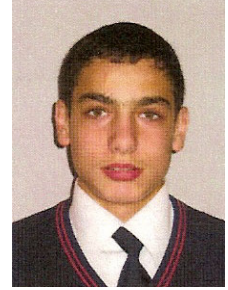

Adı Soyadı : Ömer KURŞUN
Ana Adı : Fatma
Baba Adı : Kenan
Doğum T. ve Yeri : Maçka 25/03/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 498

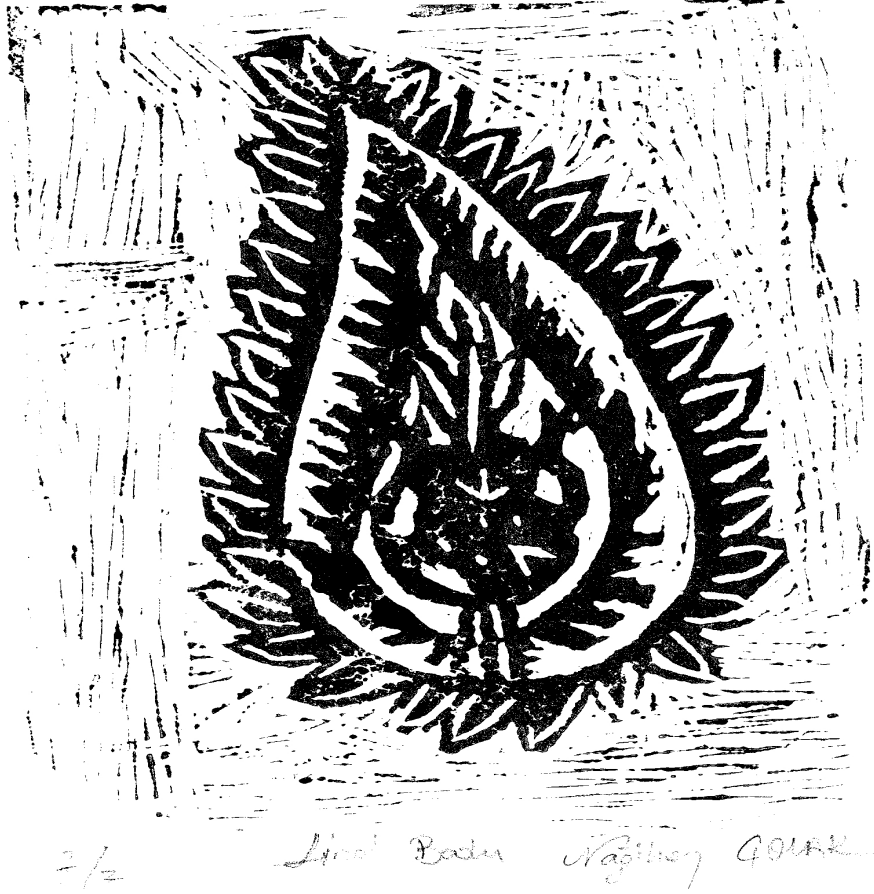

Adı Soyadı : Mustafa İMAMOĞLU
Ana Adı : Kadriye
Baba Adı : Yakup
Doğum T. ve Yeri : Maçka 24/08/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 652

Adı Soyadı : Nagihan ÇOLAK
Ana Adı : Ayşe
Baba Adı : Ömer
Doğum T. ve Yeri : Trabzon 14/04/1992
Okulu : CE-Zİ-NE KARDEŞLER İ.Ö.OKULU
Sınıfı : 8/A
Numarası : 678

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Çilek Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

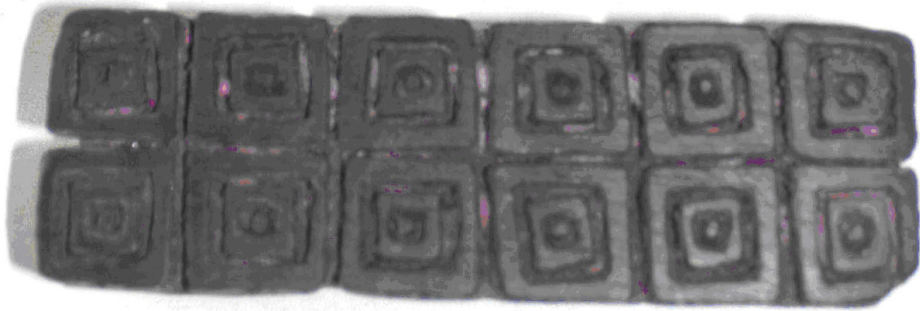

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Karanfil Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

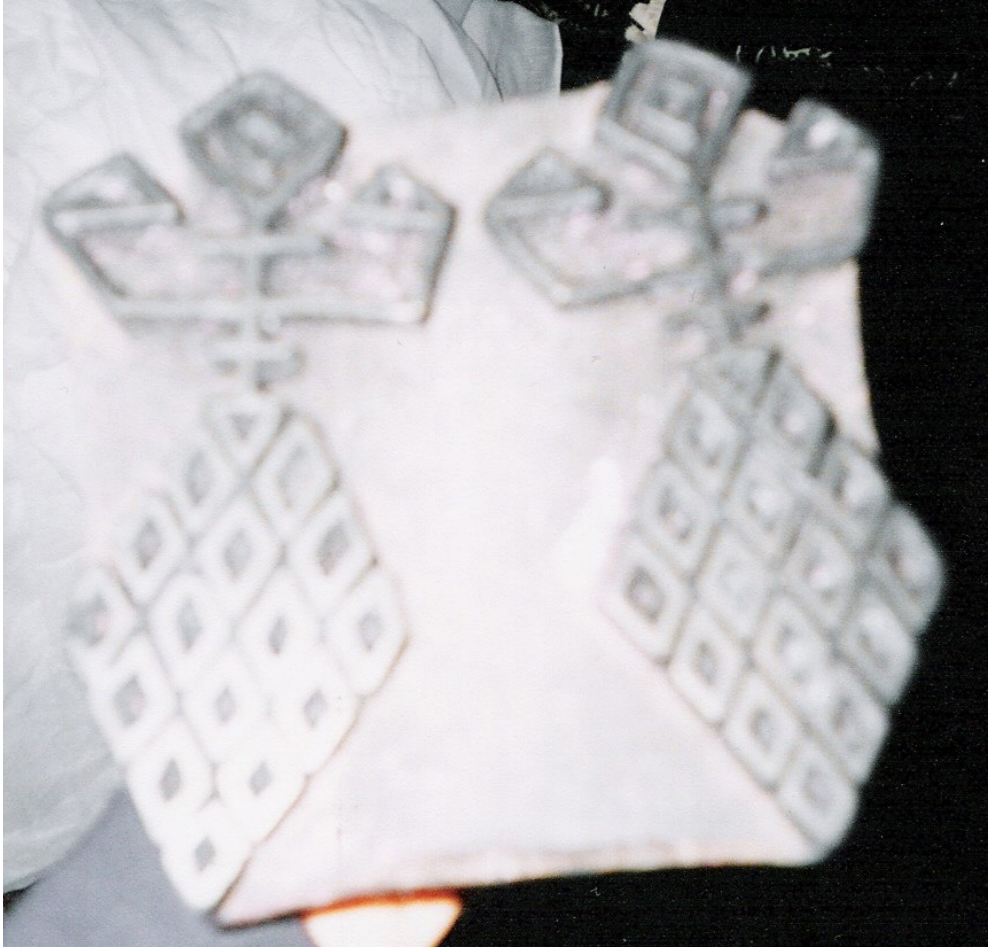

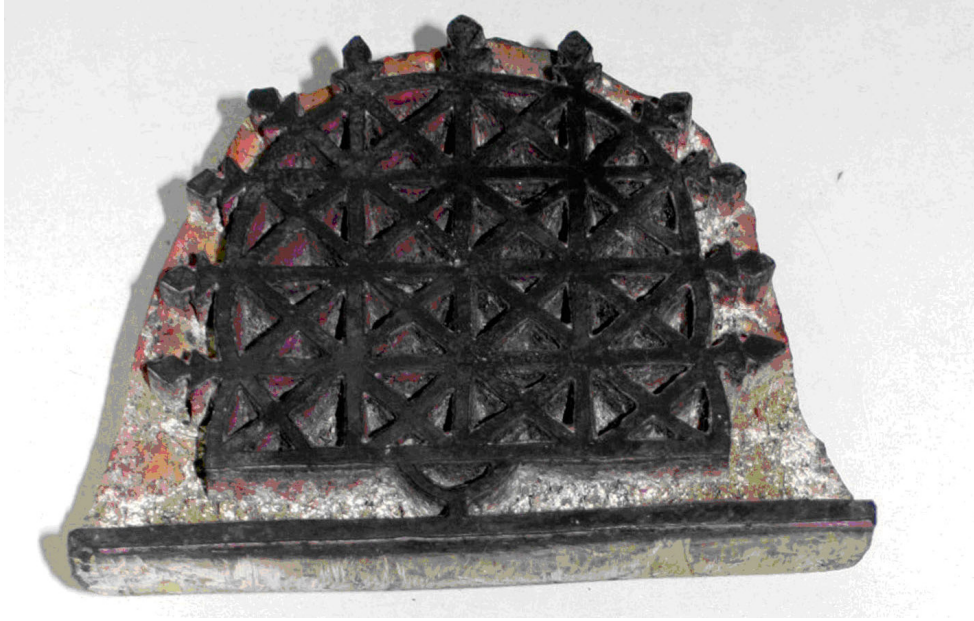
Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Geyikli Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Bordür Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Kilim Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı – Hitit Güneşi Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

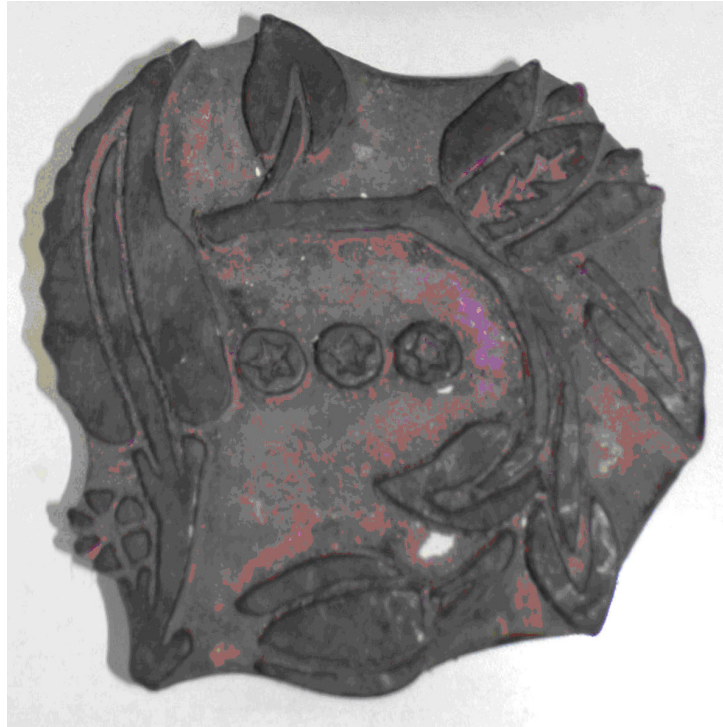

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı ,- Stilize Karanfik Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Ağaç Baskı Tokat Yazma Kalıbı ,- Lale Motifi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Kalıp Oyma Bıçağı

Yazma Baskı Atölyesinden Görünüş

Yazma Baskı Atölyesinden Görünüş

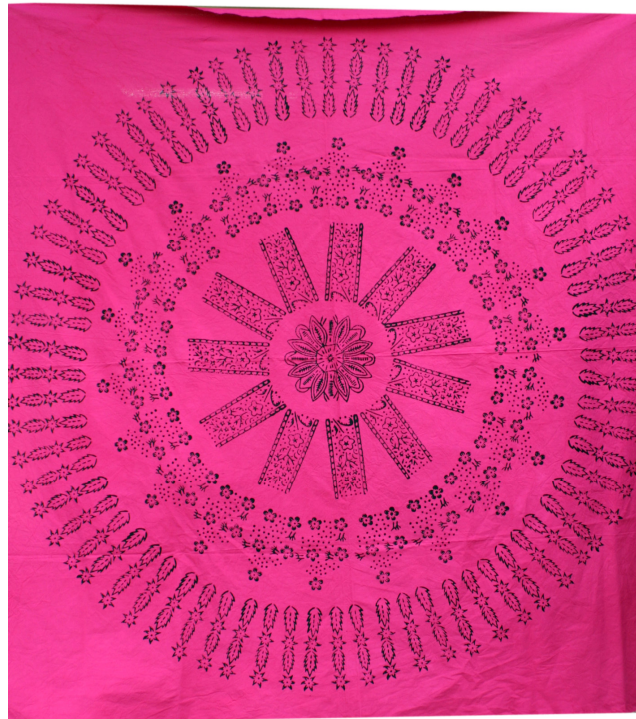

Yazma Baskı Atölyesinden Görünüş

Sofra Bezi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Sofra Bezi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Sofra Bezi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Sofra Bezi
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu

Geyik Figürlü Tokat Bölgesi Masa Örtüsü Örneğinden Bir Detay

Günümüz Motiflerinden Kenar Bordürlü Karanfil Desenli Elbiselik Detayı

Günümüz Motiflerinden Elbiselik Detayı

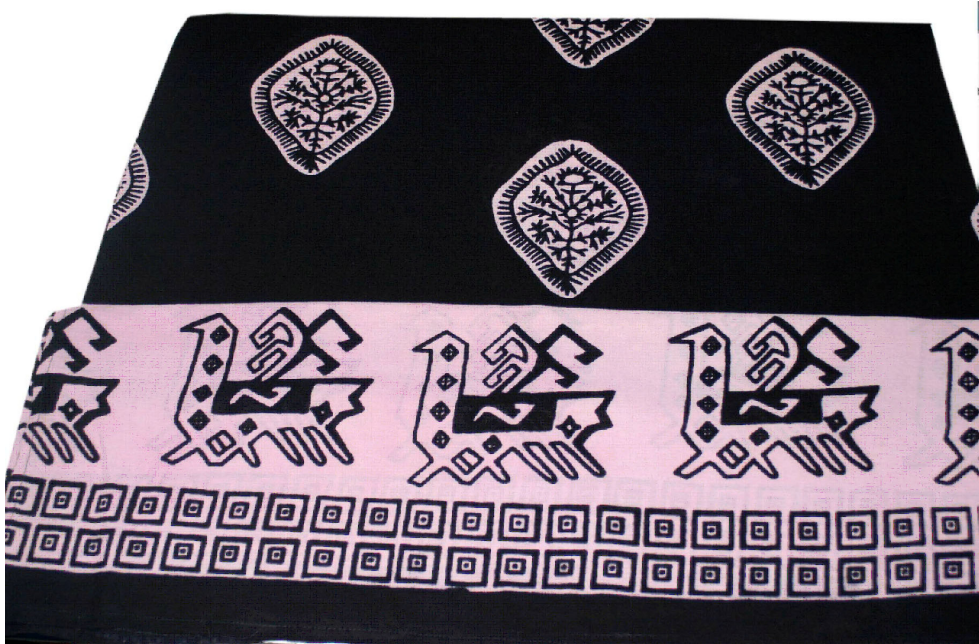

Günümüz Motiflerinden Yazma Detayı

Kenar Bordürlü Pulket Yazma DetayÖrneği

Kenar Bordürlü Elbiselik Detayı

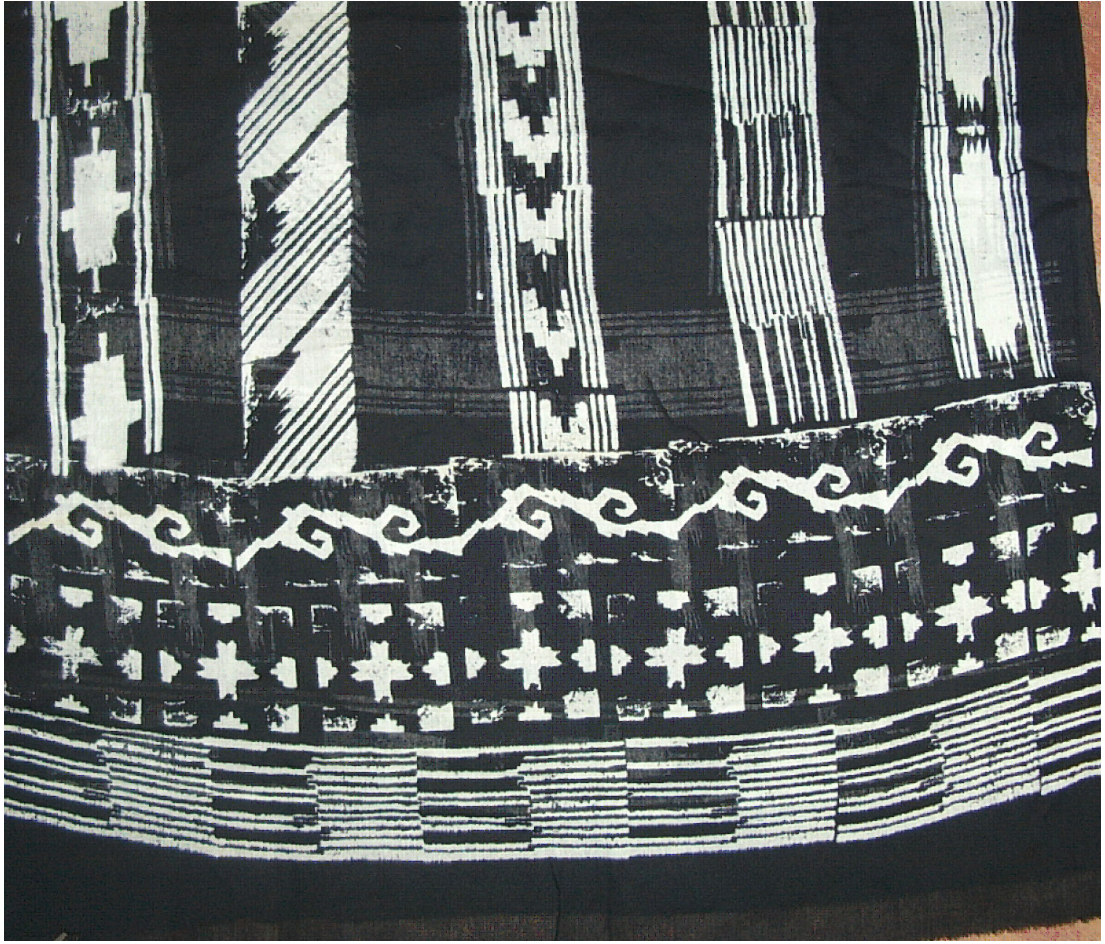

Sinekli Motifiyle Yapılmış Elbise

Günümüz Motifleri ile yapılmış Elbiselik Örneği

Tokat Yazma Baskı Tekniğinde Yapılmış Özgün Motifler
(Öğrenci Tasarımı)
Necati Seyfi FERAHOĞLU Koleksiyonu